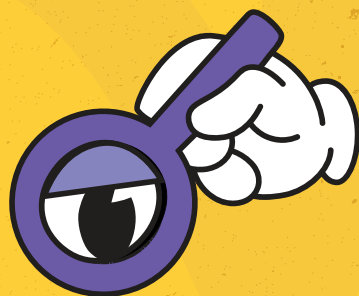
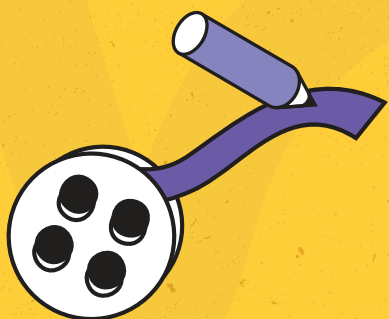

FILM U KORELACIJI S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

**metodički priručnik za interpretaciju
filmova u redovnoj ili izbornoj
nastavi, satu razrednog odjela
i izvannastavnim aktivnostima**

Melita Horvatek Forjan

**FILMSKA
PISMENOST**

Film u korelaciji s međupredmetnim temama:

metodički priručnik za interpretaciju filmova u redovnoj ili izbornoj nastavi, satu razrednog odjela i izvannastavnim aktivnostima

Autorica

Melita Horvatek Forjan, prof.

Izdavač

Hrvatski audiovizualni centar
Filmska pismenost
2024.

Za izdavača

Christopher Peter Marcich

Urednica

Ingrid Padjen Đurić

Grafička obrada i prijelom

Antonio Britvar

ISBN 978-953-7747-38-1

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001247249.

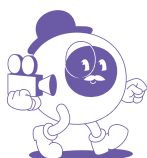
Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

FILM U KORELACIJI S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

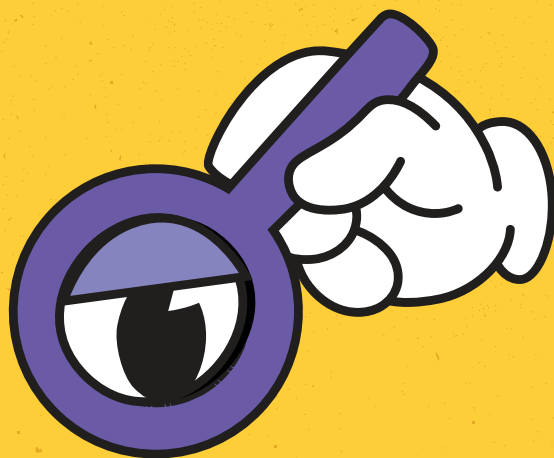
**metodički priručnik za interpretaciju
filmova u redovnoj ili izornoj
nastavi, satu razrednog odjela
i izvannastavnim aktivnostima**

Melita Horvatek Forjan

**FILMSKA
PISMENOST**

Sadržaj

Uvod	7
-------------------	----------

Prijedlog filmova za razrednu nastavu

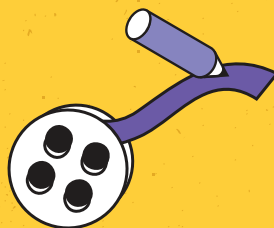
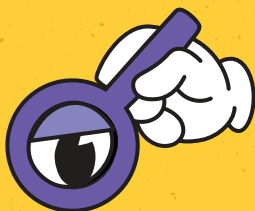
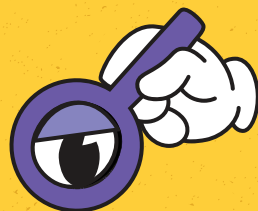
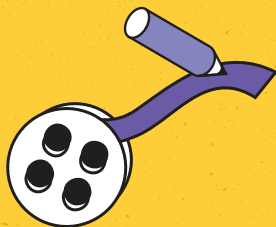
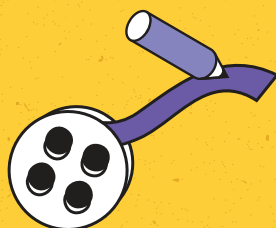
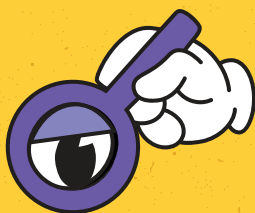
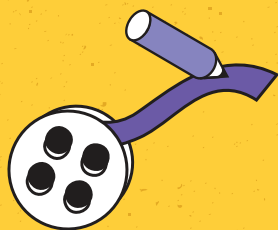
Denis	12
Ježeva kuća	19
Kauboj Jimmy	25
Koje su boje oblaci	31
Idealni jelovnik	39
Palac gore	44
Posjet iz svemira	50
Srce u snijegu	56

Prijedlog filmova za predmetnu nastavu

Gliša, Raka i Njaka	64
Igra	71
Kad si nesretan	78
Muzikalno prase	85
Ne ustajem na lijevu	93
Pero	101
Tolerancija	108
Zid	115

O autorici	121
-------------------------	------------

Popis literature	122
-------------------------------	------------

Uvod

Priručnik sadrži primjere analize filmova u razrednoj (1. – 4. r.) i predmetnoj nastavi (5. – 8. r.) u korelaciji s međupredmetnim temama (GOO, OSR, UKU, IKT, ZDR).

Međupredmetne teme ostvaruju se unutar nastavih tema svih predmeta u osnovnoj školi. To su teme općeljudskih vrijednosti i kompetencija u 21. stoljeću, stoljeću medija i digitalnih tehnologija.

Filmovi su kratkometražni i mogu se projicirati i analizirati tijekom jednoga sata ili dvosata Hrvatskoga jezika, na Satu razrednika, na izornoj nastavi (Hrvatski jezik, Informatika, Svijet i ja, Likovna kultura, Glazbena kultura) i u izvannastavnim aktivnostima (filmska, medijska družina, debatni klub...).

Na početku svake nastavne jedinice nalaze se generalije o filmu (nagrade, autori, sinopsis), primjeri međupredmete i unutarpredmetne korelacije u skladu s važećim kurikulumima te odgojno-obrazovni ishodi. Slijedi motivacija i najava filma, usmjereno gledanje, projekcija, objava učeničkih doživljaja i interpretacija u korelaciji s međupredmetnim temama. Svaka lekcija sadrži i nekoliko dodatnih zadataka za filmske svezalice te stvaralačko-istraživačke zadatke za projektne aktivnosti po izboru učenika.

Građanski odgoj i obrazovanje

Odgovornost, ljudsko dostojanstvo, sloboda, ravnopravnost i solidarnost temeljne su vrijednosti koje se promiču učenjem i poučavanjem kroz međupredmetnu temu *Građanski odgoj i obrazovanje*. Tijekom analize i interpretacije filmova učenike se potiče na usvajanje građanskih kompetencija i razvoj komunikacijskih vještina, kritičkog mišljenja i vještina argumentiranja.

Pri obradi filmova učenike se usmjerava na pojedine članke Konvencije o pravima djece koji se odnose na ostvarivanje dječjih prava i podršku djeci s teškoćama u razvoju (*Koje su boje oblaci*, *Palac gore*). Učenici upoznaju načine ostvarivanja svojih prava na konkretnim primjerima, razvijaju solidarno ponašanje i poštivanje različitih i drugačijih (*Tolerancija*, *Posjet iz svemira*). Filmovi potiču raspravu usmjerenu na rješavanje vršnjačkih sukoba, poštivanje ljudskih prava, ravnopravnost spolova i nultu točku tolerancije na bilo kakav oblik nasilja (*Igra*, *Kad si nesretan*). Prihvaćajući različitost kao značajku identiteta svakoga pojedinca, učenici razvijaju osjetljivost za druge i drugačije, prevladavaju stereotipe i predrasude (*Ne ustajem na lijevu*, *Muzikalno prase*).

Osobni i socijalni razvoj

Znanje, identitet, integritet, uvažavanje, odgovornost i solidarnost istaknute su vrijednosti međupredmetne teme *Osobni i socijalni razvoj*. Tijekom analize filmova učenici uče kako upravljati vlastitim emocijama i ponašanjem, kako izraziti empatiju i prihvatiti različitosti, kako razvijati socijalne i komunikacijske vještine, suradnju, timski rad i kreativnost.

Učenici međusobnom suradnjom obogaćuju učenje i poučavanje te razvijaju osobne potencijale, predlažu različita rješenja problema i razvijaju radne navike. Suradničkim učenjem stvara se ozračje u kojemu se potiče ravnopravno i aktivno sudjelovanje svih učenika u odgojno-obrazovnom procesu (*Denis, Ježeva kuća, Kauboj Jimmy, Koje su boje oblaci?*). Učenici se potiču na rješavanje problemske situacije tako da obje suprotstavljene strane prihvate kompromisno rješenje (*Zid, Igra*). Aktualizacija teme i poruke filma pridonosi razvoju samopouzdanja kod djece i mladih i razvijanju osobnih potencijala (*Kad si nesretan, Pero, Muzikalno prase*).

Učiti kako učiti

Međupredmetna tema *Učiti kako učiti* usmjerava učenike na razvijanje znanja i vještina o upravljanju vlastitim učenjem primjenjujući odgovarajuće strategije. Gledajući i analizirajući odabrane filmove učenici bolje i lakše povezuju znanja iz različitih područja, razvijaju pozitivnu sliku o sebi, što je temelj za razvoj kritičnog i kreativnog pristupa rješavanju problema.

Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja,

opravdavaju svoj izbor i odabiru najučinkovitiju strategiju tijekom interpretacije filma i usmjerenog razgovora (*Muzikalno prase, Tolerancija*). Stvaralački zadatci učenike potiču na istraživački rad u redovnoj nastavi kao i u izvannastavnim aktivnostima u području kulture i medija (*Ne ustajem na lijevu, Pero, Idealni jelovnik*). Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja, uočavaju da imaju različita mišljenja i ne nameću drugima svoje mišljenje tijekom interpretacije filma (*Srce u snijegu, Gliša, Raka i Njaka*).

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

Informacijska tehnologija obogaćuje učenje. Uporabom informacijske tehnologije u odgojno-obrazovnom okruženju učenici upoznaju obrazovne sadržaje u virtualnom okruženju i razvijaju kritičko promišljanje i vrednovanje prikupljenih informacija. Učenici nakon analize filmova izrađuju vlastite uratke – filmove, animacije, crteže i plakate, zvučne zapise u kojima predstavljaju sebe, prijatelje i svijet koji ih okružuje. Na taj se način razvija učenička kreativnost i inovativnost. Služeći se informacijskom tehnologijom, i učitelji obogaćuju i dopunjuju vlastite tradicionalne oblike poučavanja.

Tijekom interpretacije filmova predstavljenih u Priručniku učenici se usmjeravaju na pozitivnu komunikaciju u digitalnome okružju. Uz pomoć odabrane digitalne tehnologije učenici rješavaju stvaralačke i kreativne zadatke uz podršku učitelja. Poučavanje i učenje potpomognuto računalima i drugim digitalnim uređajima doprinosi razvijanju digitalne, informacijske, računalne i filmske pismenosti djece i mladih. Uz pomoć digitalne tehnologije učenici samostalno kreiraju, stvaraju, opisuju i

predstavljaju svoje medijske uratke (*Palac gore, Denis, Koje su boje oblaci?*). Učenici samostalno istražuju i proučavaju nove mogućnosti različitih poznatih programa i uređaja, obrazlažu svoj odabir i opisuju situacije u kojima im tehnologija može olakšati uspješno rješavanje zadatka (*Gliša, Raka i Njaka, Kad si nesretan, Ne ustajem na lijevu, Pero, Zid*).

Zdravlje

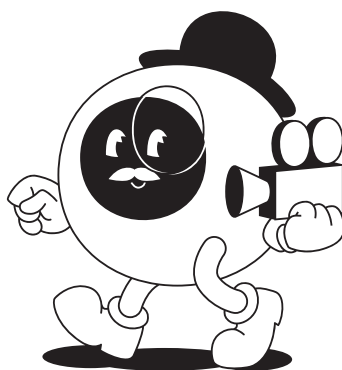
Osnovna je svrha međupredmetne teme *Zdravlje* razvoj zdravstvene pismenosti svakog učenika. Tijekom analize filmova učenici usvajaju osnovna znanja i vještine i odgovorno ponašanje koje doprinosi očuvanju i unaprjeđenju tjelesnoga, mentalnoga, emocionalnoga i socijalnoga zdravlja.

Učenici poštuju, uvažavaju druge i razvijaju pozitivnu vršnjačku komunikaciju u međusobnim odnosima (*Denis, Koje su boje oblaci?, Pero, Posjet iz svemira, Tolerancija*). Potiče se učeničko razlikovanje prijateljskih odnosa od onih koji to nisu. Učenici prepoznaju nasilničke oblike ponašanja u stvarnome i virtualnome svijetu kao i postupke nenasilnoga rješavanja sukoba (*Kauboj Jimmy, Igra, Kad si nesretan*). Prihvaćaju primjenu pravilne prehrane u svakodnevnome životu i važnost redovite tjelesne aktivnosti (*Idealni jelovnik*). Učenici su potaknuti na usvajanje znanja i vještina kojima će graditi samopouzdanje, samopoštovanje i doživljaj zadovoljstva i uspješnosti (*Muzikalno prase*). Teme i poruke filmova utječu na usvajanje zdravih stilova života, jačanje samopoštovanja i samopouzdanja učenika (*Ne ustajem na lijevu, Palac gore*).

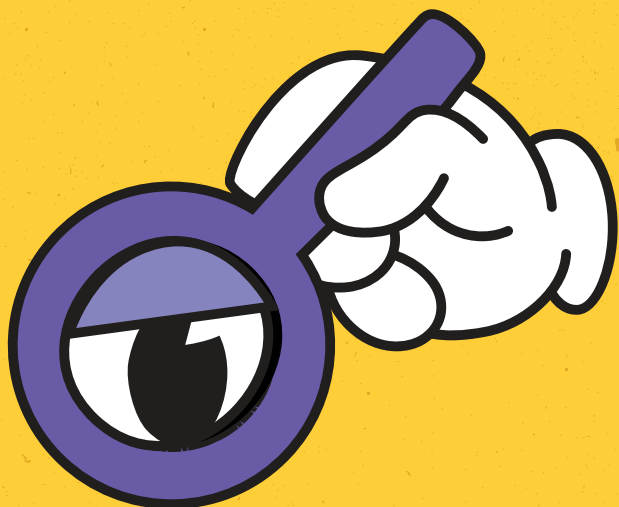
Filmska pismenost

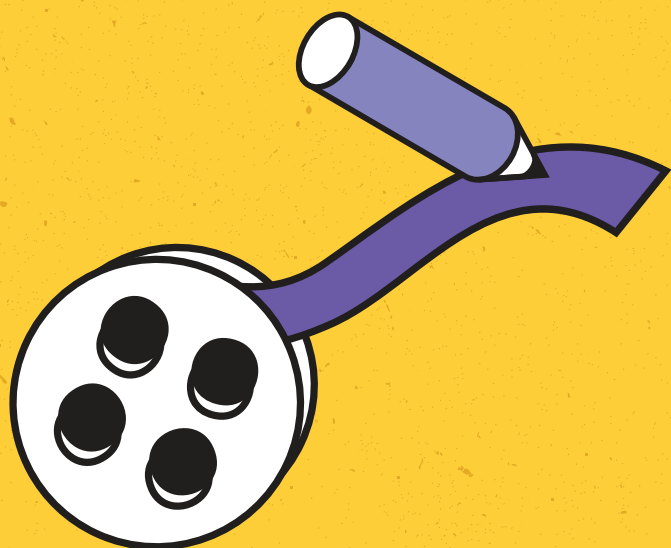
Tijekom interpretacije filmova učenici će razvijati svoju filmsku pismenost analizirajući filmska izražajna sredstva – specifične filmske stvaralačke postupke pomoću kojih nastaje filmsko djelo (kadar, plan, rakurs, pokreti kamere...). Uočavat će strukturu i obilježja animiranih crtanih i lutkarskih filmova, razlike između dokumentarnog i igranog filma te specifičnosti nastanka eksperimentalnog filma. Upoznat će se s posebnostima filmskog jezika poput zaticajnosti u dokumentaristici, portretnog dokumentarca, uporabe arhivske građe, anketne metode i intermedijalnog pristupa u nastanku filma. Na primjerima filmova Zagrebačke škole crtanog filma učenici će usvojiti značenje pojmova – karikaturalan crtež, reducirana animacija, geg, zvučna slika (zvuk, govor, šum, tišina, glazba).

Filmska pismenost pomaže u razumijevanju i interpretaciji filmova, razvija kritičko mišljenje, potiče kreativnost i maštovitost djece i mladih.

Prijedlog filmova za razrednu nastavu

Denis

dokumentarni film
2002.

Dječak Denis živi s mamom i bakom, bivšom školskom podvornicom, u napuštenoj školi u selu Pleš kraj Trakošćana.

Produkcija: Hrvatski filmski savez

Scenarij i režija: polaznici Radionice dokumentarnog filma
Škole medijske kulture „Dr. Ante Peterlić“

Voditelj: Petar Krelja

Fotografije iz filma Denis (screenshot) javno dostupnog, ŠMK
<https://vimeo.com/showcase/3995490/video/170455428>
str. 12, 14, 16, 17
str. 18 – FD ZAG Zagreb, N. Jakob

Korelacija s međupredmetnim temama

Suradničkim učenjem stvara se ozračje u kojemu se potiče ravnopravno i aktivno sudjelovanje svih učenika u odgojno-obrazovnome procesu. Učenici argumentirano raspravljaju i dogovaraju se tijekom nastave. Suradnjom se obogaćuje učenje i poučavanje, potiče se međusobno razumijevanje. Učenici upravljaju emocijama, brinu se za druge i razvijaju osobne potencijale. Ponašaju se u skladu s interesima i očekivanjima. Predlažu različita rješenja problema, razvijaju radne navike (**OSR**).

Uz pomoć odabrane digitalne tehnologije učenici rješavaju stvaralačke i kreativne zadatke uz podršku učitelja (**IKT**).

Učenici uspoređuju i povezuje različite ideje, istražuju različite strategije u novim situacijama. Osmišljavaju jednostavne projekte i pri rješavanju relativno jednostavnih problema prema potrebi mijenjaju pristup učenju dok ne dođu do konačnog rješenja (**UKU**).

Učenike se potiče na primjereno verbalno i neverbalno komuniciranje. Učenici izražavaju svoje osjećaje i potrebe na primjeren način, prihvaćaju promjene raspoloženja kao sastavni dio odrastanja. Poštuju i uvažavaju druge, razvijaju pozitivnu vršnjačku komunikaciju u međusobnim odnosima (**ZDR**).

Osobni i socijalni razvoj

A.2.1. Razvija sliku o sebi.

A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.2.3. Razvija osobne potencijale.

A.2.4. Razvija radne navike.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.

Učiti kako učiti

A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.

A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

Zdravlje

B.2.1. Razlikuje vrste komunikacije.

B.2.1. Prepoznaje i procjenjuje vršnjačke odnose.

Unutarpredmetna korelacija

3. ili 4. r.

Kultura i mediji

OŠ HJ C. 3. 1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika.

OŠ HJ C. 3. 3. Učenik razlikuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

OŠ HJ C. 4. 1. Učenik izdvaja važne podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi.

OŠ HJ C. 4. 2. Učenik razlikuje elektroničke medije primjerene dobi i interesima učenika.

OŠ HJ C. 4. 3. Učenik razlikuje i opisuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

Međupredmetna korelacija

Svijet i ja

Glazbeni odgoj

Sat razrednika

Izvannastavne aktivnosti (filmska, medijska družina)

Odgojno-obrazovni ishodi

- izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu vršnjačku komunikaciju
- prepoznati temu i poruku filma
- okarakterizirati glavni lik prateći ga kroz radnju filma
- uočiti osnovna obilježja portretnog dokumentarnog filma
- upoznati se sa specifičnim obilježjima filmskog jezika – pokreti kamere

Interpretacija dokumentarnog filma *Denis*

Svjetski dan učitelja, 5. listopada

Međunarodni dan obitelji, 15. svibnja

Sinopsis

Denis živi u napuštenoj školi u selu Pleš kraj Trakošćana s mamom, bakom i Kikom, kućnim ljubimcem. Voli šetati praznim razredima, razgledavati stare imenike, a ponekad mu se u igri pridruže i prijatelji iz sela. Uskoro će se s mamom preseliti u novoizgrađenu kuću.

Motivacija i najava filma

Biste li voljeli živjeti u napuštenoj školi? Kako biste provodili vrijeme?

U kojoj biste se prostoriji najduže zadržali – u zbornici, knjižnici, dvorani za tjelesni odgoj, kuhinji... Obrazložite.

Razgovor prema odgovorima učenika.

Usmjereno gledanje

Upamtite početak i kraj filma. Što se događa u prvom, a što u posljednjem kadru?

Tko povezuje prvi i posljednji kadar?

Projekcija (19 min)

<https://vimeo.com/showcase/3995490/video/170455428>

Objava učeničkih doživljaja

Što vam se svidjelo? Jeste li upamtili događanja u prvom i posljednjem kadru?

Učenici iznose svoj doživljaj filma što im se svidjelo, što ih je možda nasmijalo. U prvom kadru Denis se igra s kuglicama koje pomažu učenicima u početnom zbrajanju i oduzimanju, a u posljednjem kadru vidimo Denisa, mamu i Kiku, Kika jede kukuruz. Taj ih je kadar sigurno nasmijao. Glavni lik Denis povezuje prvi i posljednji kadar.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Tko su likovi u filmu? Opišite ih.

Glavni lik je Denis, dvanaestogodišnji dječak, koji živi s bakom i mamom u napuštenoj školi. Mama radi u restoranu hotela Trakošćan, baka je u mirovini. Denis ima i kućnog ljubimca, psa Kiku. Upoznajemo i djeda koji im pomaže u izgradnji nove kuće, prijatelje iz sela i susjeda koji svira cimbale.

Cimbal je žičani instrument koji se svira uz pomoć dva batića. Cimbalist je svirač na cimbalu.

Koje je poslove obavljala Denisova baka u školi?

Bila je kuharica i spremačica.

U kojem dijelu bivše škole živi Denis s mamom i bakom?

Oni žive u prostoriji gdje se prije nalazila knjižnica, tu je sada njihov dnevni boravak.

Što Denis radi u bivšoj zbornici, strahu i trepetu učenika – kako ju je nazvao?

Denis lista stare imenike i čita naglas kakve su ocjene pojedini učenici imali, čudi se uspjehu odličnom ili slabom učenika.

Kako je stara zbornica poslužila je Denisovoj obitelji?

U zbornici su pronašli idealno mjesto za TV-antenu, za dobar prijem TV-programa.

Koji se stari predmeti nalaze u školi, a vezani su uz filmsku umjetnost?

Stari kinoprojektor i edukativni filmovi čije naslove Denis čita – potresi, ugljen, pčele, život čovjeka, Egipat, Njemačka...

Prije koliko godina je škola zatvorena?

Prije 6 godina.

Zašto škola propada i dalje?

U selu nema djece i nema života u školi. U školi su svoje prostorije trebali imati vatrogasci, pa ribiči i karate klub, ali svaki je pokušaj propao.

Kako Denis provodi vrijeme s prijateljima u školi i izvan nje?

U školi igraju Monopoly, a izvan škole se spuštaju u kolicima niz brijeg i slušaju kako svira susjed na cimbalu.

Jeste li uočili čudan govor kojim govori susjed? Prepoznajete li narječje?

To je kajkavsko narječje, mjesni govor sela Bednje (susjedno selo) – bednjanski govor.

Bednjanski se govor ubraja među najinteresantnije, najmelodičnije i najkompliciranije govore kajkavskoga narječja.

(primjeri: ruoko – ruka, koumaček – komadić, zrauk – zrak, svieto – svijet)

Kako Denis zamišlja svoju budućnost, kako bi uredio novu kuću?

Denis želi na prvom katu urediti svoj kutak za život kad odraste – dnevni boravak i prostor za igru djece, a mama će živjeti u prizemlju kuće.

Kako vi zamišljate svoju budućnost?

Učenici iznose razmišljanja čime bi se voljeli baviti u budućnosti, kako bi uredili svoj životni prostor.

Denis kaže da je mama njegova najbolja prijateljica i da ju najviše voli. Tko je vaš najbolji prijatelj/prijateljica i zašto?

Razgovor prema odgovorima učenika.

Otkriva li Denis ime svoje simpatije?

Ne, to je tajna.

Kome biste vi otkrili ime svoje simpatije?

Učenici iznose svoja razmišljanja - najboljem prijatelju/prijateljici?

Iznosi li ovaj film točne podatke iz života likova?

Da.

Kojem filmskom rodu pripada? Igranom, animiranom ili dokumentarnom? Obrazložite.

Dokumentarnom filmu. To je portretni dokumentarni film jer opisuje, portretira dječaka Denisa i njegovu obitelj u stvarnom životnom prostoru. Nema glumaca profesionalaca koji bi izgovarali unaprijed naučeni tekst.

Jeste li pogledali film do kraja i nakon odjavne špice na kojoj se nalaze imena onih koji su sudjelovali u nastanku filma? Što smo vidjeli nakon odjavne špice?

Nakon odjavne špice vidjeli smo Denisa i mamu kako ljušte klip kukuruza, a Kika jede kukuruz iz Denisove ruke (ne bismo očekivali da pas voli jesti kukuruz).

Takav se kadar u dokumentarnom filmu zove zaticajni, neočekivani kadar koji je snimljen zahvaljujući snalažljivosti snimatelja koji je pratio sve što se događa tijekom snimanja. Postoji još jedan zaticajni kadar u kojem se Kika nenadano pridružio Denisu i mami. Imenujte ga.

Kada Denis s mamom vješa zastavu, Kika dotrči i povlači Denisa i mamu za nogavicu, veseli se, skače i on želi sudjelovati u vješanju zastave!

Za filmske sveznalice

Tijekom snimanja kamera je najčešće statična, ali može se i kretati. Pokret pri kojem se kamera okreće oko svoje osi nazivamo panoramom ili švenkom. Ovaj pokret kamere najviše odgovara okretanju ljudske glave lijevo-desno.

Panorama može biti horizontalna (slijeva nadesno, s desna nalijevo) ili vertikalna (odozgo prema dolje i odozdo prema gore). Panoramom se služimo pri opisivanju prostora i prostornih odnosa (dvorište i stara škola), pratimo lik kako ulazi ili izlazi iz kadra (baka).

U filmu uočavamo i naglo približavanje liku (zumiranje) ili udaljšavanje (odzum). Osoba ili predmet na koji se u filmu zumira bolje se uočava i pamti, izdvojen je i na njega je stavljen naglasak.

Imenujte nekoliko kadrova koji su nastali zumiranjem.

Odzum (udaljšavanje kamere) – kada se prikazuje prostor kamera se udaljšava od likova, npr. na kraju se kamera udaljšava od Denisa i mame kako bismo vidjeli zastavu i školu u totalu.

Zumiranje (približavanje kamere) – dok Denis govori kamera se priblijšava i u krupnom planu vidimo njegove emocije, raspoloženje na licu.

Gdje se nalazi kamera dok nas Denis vodi kroz školske prostorije?

Kamera je u ruci snimatelja. Snimanje iz ruke ili snimanje slobodnom kamerom rabi se u onim situacijama kad valja sugerirati nečiji pogled, subjektivne kadrove. Tijekom snimanja iz ruke kamera vibrira i postiže se veći dojam dokumentarnosti. Snimajući iz ruke, snimatelj mora paziti da ne bude previše pomaka kamere kako snimka ne bi bila neiskoristiva.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Na Satu razrednika pogledajte film

FD ZAG – Škola na kotačima, 9 min, 2011.

Motivacija

Utječe li način života obitelji učenika na njihovo školovanje?

Kako zamišljate školu na kotačima?

Projekcija

<https://udrugazag.hr/25-skola-na-kotacima-dokumentarni-film/>

ili

<https://vimeo.com/232967461>

Nakon gledanja filma učenici iznose dojmove o filmu.

Usmjereni razgovor

Jeste li očekivali drugačiju temu s obzirom na naslov filma?

Po čemu se razlikuje školovanje djece u obitelji Riter i Berger od klasičnog školovanja?

Što vam se sviđa u njihovu načinu života? Biste li se voljeli tako školovati?

Zadatak

Razgovarajte s ukućanima (braćom, roditeljima, baka i djedovima) čega se rado sjećaju iz svojih školskih dana.

Možete prirediti i na sljedećem satu predstaviti projekt "Bake i djedovi / roditelji / braća u školskim klupama".

Snimite njihove priče, fotografije iz djetinjstva mobitelom i prikažite prijateljima.

Razgovarajte o razlikama u školovanju djece nekada i danas.

Ježeva kuća

animirani lutkarski film 2017.

U raskošnoj šumi živi Ježurka Ježić koji gaji posebne osjećaje prema svom domu.

Scenarij i režija: Eva Cvijanović

Animacija: Ivana Bošnjak, Thomas Johnson

Kamera: Ivan Slipčević

Montaža: Eva Cvijanović, Iva Kraljević

Glazba: Darko Rundek

Narator: Rade Šerbedžija

Producentice: Jelena Popović (NFB), Vanja Andrijević (Bonobostudio)

Izvršni producent: Michael Fukushima, NFB

Fotografije iz filma Ježeva kuća (screenshot) javno dostupnog
<https://vimeo.com/410179682>
str. 19, 21, 22, 23, 24

Nagrade (izbor): Posebno priznanje, Berlinale, 2017.
Nagrada publike, Animafest, Zagreb, 2017.
Nagrada za najbolji film u programu za mlade Young Audiences, Annecy International Animation Festival 2017.
Nagrada kritike za najbolji kratki film, Anima Brussels, 2018.
Nagrada Europskog saveza za djecu ECFA 2018.
Nagrada publike, Flatpack Film Festival 2018.
Grand Prix, Animator Fest – European Youth Festival of Animated Film 2018.
Posebno priznanje dječjeg žirija, Primanima World Festival of First Animations 2018.
Nagrada publike, Loft Film Festival 2018.

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize animiranog filma *Ježeva kuća* s učenicima razgovaramo o empatiji i uzajamnom poštivanju. Učenici prepoznaju i neke složene emocije poput ponosa i njihovo iskazivanje u skladu s općeprihvaćenim normama (**GOO**).

Kod učenika potičemo socijalne i komunikacijske vještine, suradnju i timski rad odgovorno ponašanje prema sebi i drugima u razredu (**OSR**).

Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja, uočavaju da imaju različita mišljenja i ne nameću drugima svoje mišljenje tijekom interpretacije filma (**UKU**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.1.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.

Osobni i socijalni razvoj

A.1.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

Učiti kako učiti

A.1.3. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.

A.1.4. Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje.

OŠ HJ C 1. 2. / C. 2. 2.

Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.

OŠ HJ C. 1. 3. / OŠ HJ C. 2. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi i iskazuje svoje mišljenje.

Unutarpredmetna korelacija

1. ili 2. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura, Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti kroz karakterizaciju likova i njihove postupke
- uočiti temu i poruku filma (aktualizacija)
- uočiti obilježja animiranog lutkarskog filma
- razvijati filmsku pismenost

Interpretacija animiranog filma *Ježeva kuća*

Međunarodni dan tolerancije, 16. studenoga

Svjetski dan lutkarstva, 21. ožujka

Sinopsis

U raskošnoj šumi živi jež kojemu se ostale životinje dive, ali mu i zavide. No, Ježurkina nepokolebljiva odanost vlastitome domu nervira četiri nezasitne zvijeri (vuka, medvjeda i divlju svinju) koje kreću u pohod prema njegovoj kući gdje dolazi do uzbudljivog i bodljivakavog obračuna.

Motivacija i najava filma

Adaptacija kratke priče *Ježeva kućica*, B. Čopića

Što je filmska adaptacija ili ekranizacija?

To je prilagodba, preoblikovanje književnog djela u filmsko, redateljevo tumačenje izvornog književnog djela.

Poslušajte početak priče.

SLAVNI LOVAC

Po šumi, širom, bez staze, puta

Ježurka Ježić povazdan luta.

Lovom se bavi često ga vide,

s trista kopalja na juriš ide.

I vuk i medo, pa čak i – ovca,

poznaju ježa, slavnoga lovca.

Jastreb ga štuje, vuk mu se sklanja,

zmija ga šarka po svu noć sanja.

Pred njim dan hoda, širi se strava,

njegovim tragom putuje slava.

Kako biste opisali svoj dom? Zašto volite boraviti u svojoj sobi?

Obrazložite izreke: Svugdje je lijepo – doma je najljepše.

Svugdi pođi – doma dođi!

Moja kućica – moja slobodica!

Razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

Usmjereno gledanje

Obratite pozornost što o važnosti doma/kuće misle likovi/životinje koje noću prate ježa.

Projekcija (10 min)

<https://vimeo.com/410179682>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoj doživljaj filma i razmišljanja zašto Ježurka cijeni svoj dom, a vuk, medo i divlja svinja svoj bi dom prodali za slastan zalogaj. Oni ne cijene sigurnost, ljepotu i osjećaj slobode koji nam dom pruža.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Što pokreće radnju filma, koji događaj?

Ježurka Ježić dobio je lijino pismo, poziv na ručak.

Zašto nije htio ostati kod lije nakon obilnog ručka?

„Moja je kuća čvrsta k'o grad

Prenoći u noj kuda ćeš sad?”

Ježurka zahvaljuje na pozivu, ali najviše voli prenočiti u svom domu.

„Zahvaljujem na pozivu tvom

Al draži je meni moj skromni dom.”

Noć je. Jež kreće kući. Tko ga prati?

Slijedi potjera (akcija) dodatno naglašena glazbom u kojoj lija, vuk, medo, divlja svinja slijede ježa.

Tko bi svoju kuću za janje dao?

Vuk.

„Kućica glupost, moje mi njuške

Svoju bih dao za gnjile kruške!” – rekao je...

Medo.

„Rođeno gnijezdo, tako mi sala

Za pola ručka ja bih dala!” – dodala je...

Divlja svinja.

Kako ježevu brigu za vlastiti dom komentiraju vuk, medo i divlja svinja?

Rugaju se ježu. Ismijavaju ga.

„Poći ću s tobom jer volim šalu,

Hoću da vidim ježa budalu!”

Što mislite o postupcima lisice? Je li ona pozitivan ili negativan lik?

Lisica uviđa da jež ima pravo i odlazi. Lija je pozitivan lik.

I njoj se rugaju – I ti, lijo, baš si budala!

Kako su skončali vuk, medu i divlja svinja? Što im je rekao Ježurka?

„Živite od skitnje i pljačke, završit ćete naopačke!”

Krvnika vuka umlati seljačka hajka. Trapavog medu izbole pčele. Divlju svinju smače lovačka puška.

Što ste naučili gledajući film? Koju poruku iznosi Ježurka Ježić kad iz svoje kućice izlazi pred vuka, medu i divlju svinju?

„Ma kakav bio moj rodni prag,

On mi je mio i drag!

Prost je i skroman, al' je moj

Tu sam slobodan i gazda svoj!”

Ježurka se ponosi svojim skromnim domom u kojem živi bez brige i straha i branit će ga do posljednjeg daha. On je skroman, vrijedan, pošten, tvrdoglav, cijeni svoju slobodu i neovisnost.

Tko u filmu pripovijeda događaje? Je li to jedna ili više osoba?

U filmu ulogu naratora, pripovjedača ima jedan glumac – Rade Šerbedžija. On svojom interpretacijom, različitim bojom glasa i rečeničnom intonacijom odlično predstavlja karaktere pet različitih likova – ježa, liju, vuka, medu i divlju svinju.

Prisjetite se početka filma i kako je Ježurka prikazan, podsjeća li vas hodom i ponašanjem na vestern junake, kauboje?

Na početku kamera Ježurku prati iz gornjeg rakursa dok hoda šumom poput kauboja hrabro i odvažno. Ježurka je poštovan u društvu (jastreb ga štuje, vuk mu se klanja, zmija ga noću sanja), uspješan je lovac (s trista kopalja u lov ide) i kavalir (lijo donosi poklon).

Za filmske sveznalice

Poslušajte kako je film nastao. Što je rekla autorica o njegovom nastanku.

“Htjela sam napraviti nešto posebno - da životinjski likovi ne budu previše slični ljudima pa sam ih napravila bez odjeće. Lutke sam radila od filca, krošnje drveća od vune, a kamenje za lijenu kuću nabavila sam na Pagu, Pelješcu i Sljemenu. Na Hreliću (buvljaku) pronašli smo puno originalnih malih keramičkih predmeta.”

Kako nastaje lutkarski film? Koje su faze/etape nastanka?

Prvo se izrađuju lutke i scena, fotografiraju se sve faze pokreta – takva se animacija zove stop-animacija i dugotrajan je posao. Vrlo je bitna i rasvjeta kojom se stvara noćni ugođaj. Fotografije se unose u računalo, obrađuju i dodaju se glasovi i glazba.

Glazba u filmu podsjeća na filmove čija se radnja odvijala na Divljem zapadu – u vestern filmovima. Autor glazbe je Darko Rundek i inspiraciju je pronašao u glazbi Ennija Morriconea (Za šaku dolara).

Sviđa li vam se filmska glazba? Obrazložite.

Razgovor prema odgovorima učenika.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Nacrtajte po izboru jedan ili više likova iz filma.

Obrazložite zašto ste izabrali baš taj lik.

Pokušajte od vune, tkanine ili jesenskih plodova (npr. kestena, žira...) izraditi lutke ježa ili ostalih likova.

Budite narator – animator (oživite, pokrenite likove) i ispričajte priču na svoj način.

Kauboј Jimmy

animirani crtani film
1957.

Kauboј Jimmy otkotrlja se s filmskog platna do mladog obožavatelja u gledalištu koji ga ponosno predstavlja prijateljima.

Produkcija: Zagreb film

Režija: Dušan Vukotić

Scenarij: Vatroslav Mimica, Vladimir Tadej

Glazba: Aleksandar Bubanović

Animatori: Vladimir Jutriša, Vjekoslav Konstanjšek

Scenografija: Zlatko Bourek, Boris Kolar

Fotografije iz filma Kauboј Jimmy javno dostupnog, Zagreb film
<https://zagrebfilm.hr/filmovi/cowboy-jimmy/>
str. 25, 27, 29, 30

Nagrada za režiju, Pulski filmski festival, Pula 1957.

Specijalna diploma, Berlinale, Berlin 1958.

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize filma *Kauboj Jimmy* kod učenika razvijamo socijalne i komunikacijske vještine, suradnju i timski rad, odgovorno ponašanje prema sebi i drugima u razredu (**OSR**).

Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja, uočavaju da nemaju svi isto mišljenje i ne nameću drugima svoje mišljenje. Tako uče o vršnjačkoj toleranciji i različitosti (**UKU**).

Potiče se učeničko razlikovanje prijateljskih odnosa od onih koji to nisu. Učenici prepoznaju nasilničke oblike ponašanja u stvarnome i virtualnome svijetu kao i postupke nenasilnoga rješavanja sukoba, primjenjuju dogovorena pravila ponašanja i razvijaju prijateljske odnose, usvajaju lijepo i pristojno ponašanje (**ZDR**).

Osobni i socijalni razvoj

A.1.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

Učiti kako učiti

A.1.3. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.

A.1.4. Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje.

Zdravlje

B.1.1.A Razlikuje primjereno od neprimjerenoga ponašanja.

B.1.1.B Prepoznaje nasilje u stvarnome i virtualnome svijetu.

OŠ HJ C 1. 2. / C. 2. 2.

Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.

OŠ HJ C. 1. 3. / OŠ HJ C. 2. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi i iskazuje svoje mišljenje.

Unutarpredmetna korelacija

1. ili 2. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura, Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti kroz karakterizaciju likova i njihove postupke
- prepoznati nasilničke oblike ponašanja u stvarnome i virtualnome svijetu
- uočiti temu i poruku filma (aktualizacija)
- uočiti obilježja animiranog crtanog filma
- poticanje filmske pismenosti

Interpretacija animiranog filma *Kauboј Jimmy*

Međunarodni dan tolerancije, 16. studenoga

Međunarodni dan animacije, 28. listopada

Sinopsis

Animirani western o revolverašu Jimmyju, junaku Divljeg zapada, i djeci koja gledaju njegove filmove. Djeca se dive njegovim podvizima i oponašaju ga dok se u jednom trenutku kauboј Jimmy ne otkotrlja s filmskog ekrana u stvarni svijet.

Motivacija i najava filma

Volite li gledati western filmove i ostale filmove u kojima su glavni akcijski junaci? Protiv koga i za što se bore hrabri i neustrašivi: Batman, Superman, Spiderman? Koje ih osobine krasi. Obrazložite.

Aksijski superjunaci na velikom ekranu bore se protiv zločinaca, kriminalaca – za pravdu.

Oni su pametni, neustrašivi, hrabri, spretni, brzi, pristojni...

Razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

Usmjereno gledanje

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na ponašanje likova – na djecu i odrasle.

Tko se pristojno ponaša, tko je nepristojan? .

Projekcija (13.30 min)

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/cowboy-jimmy/>

ili

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5056>

Objava učeničkih doživljaja

Je li vas neki lik iznenadio svojim postupcima?

Koji vam se lik svidio, a koji vas razočarao? Obrazložite.

Učenici iznose doživljaj filma i razmišljanja o postupcima kauboја Jimmyja na ekranu i među djecom. Kako djeca, koja obožavaju Jimmyja, dožive njegovo nesnalaženje i poniženje u stvarnom svijetu. Razgovor se usmjerava i na nepristojno nasilničko ponašanje jednog dječaka iz družine.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Ispričajte što se događa na početku filma.

Kauboj Jimmy ponosno jaše svog bijelca i dolazi u gostionicu (saloon, salon) gdje tri revolveraša varalice igraju poker, kartašku igru, a četvrti pije. Jednim pucnjem Jimmy likvidira tri negativca. Slijedi potjera za četvrtim negativcem. Jimmy juri za revolverašem koji jaše na crnom konju, vrancu.

Kada postajemo svjesni da se početak filma Kauboj Jimmy događa na filmskom platnu?

Tijekom potjere kamera se udaljava od ekrana i vidi se kino dvorana i dječak koji u prvom redu uživa u Jimmyjevu junaštvu. Uživio se u radnju filma, vitla nevidljivim lasom, oponaša Jimmyja na velikom ekranu, plješće i skače na stolcu, navija za Jimmyja.

Zašto se maleni dječak divi kauboju? Koje su Jimmyjeve nevjerojatne vještine i sposobnosti?

Jimmy je superjunak, jako je brz, odlično barata pištoljem, vješto vitla lasom. Snažan je, lasom privlači planinu. Spretno kad u trku ulovi konja, hodao po užetu između dva konja, dolazi do revolveraša i odalami ga. Sveže negativca u sekundi, omota ga užetom pa negativac puže poput velikog crva.

Kako je Jimmy dospio u gledalište kina?

Negativac je pregrizao stup na koji se Jimmy naslonio pa se junak otkotrljao s platna pred dječaka.

Kamo je dječak odveo Jimmyja?

Dječak ga ponosno vodi kako bi ga predstavio članovima svoje družine koja se okuplja u šupi (spremištu) koja oponaša izgled saluna s Divljeg zapada. U tom spremištu jedan dječak svira usnu harmoniku poput pijanista iz saluna, djevojčica oponaša pjevanje barske pjevačice, drugi dječak pije limunadu (ne viski kao kauboji na filmu).

Kako se djeca ponašaju kad ugledaju kauboja Jimmyja?

Djeca su razdragana što ga vide, djevojčica se odmah zaljubila i šalje mu poljubac.

I među djecom je jedan negativac. Kako se ponaša dječak s crnim šeširom? Što se dogodilo s Jimmyjem?

Dječakovo je ponašanje jako nekulturno i nasilničko, ruga se Jimmyju. Lasom mu otima pištolj, skoči mu na nogu, nokautira ga, katapultira na strop, izazove strujni udar, polijeva ga pištoljem na vodu... Jimmy posramljen ostaje bez hlača, u gaćama. (Čak je i lik Jimmyja s plakata na zidu začuđen i posramljen.)

Što mislite o ponašanju nasilnog dječaka? Smijemo li se tako ponašati?

Ne smijemo! Nasilno je ponašanje neprihvatljivo!

Djeca koja se ponašaju nasilno žele imati moć nad drugima. Prkosni su, sukobljavaju se s drugom djecom i odraslim osobama te često krše pravila uljudnog ponašanja.

Dječak želi pomoći kauboju Jimmyju i dodaje mu laso, je li mu pomogao?

Ne, nesposobni, nespretni Jimmy sam je sebe zapleo u laso i omotao se poput sardine.

Što je dječja družina učinila na kraju?

Odnijeli su Jimmyja u kino dvoranu i bacili ga kroz ekran u njegov filmski svijet – tamo kamo i pripada.

Što ste vi (i djeca iz filma) naučili o vrlinama i manama filmskih junaka?

Ne treba se poistovjećivati s filmskim junacima, oponašati ih i diviti im se bez razloga.

U stvarnome svijetu filmski junaci osobe su bez supermoći, a ponekad i slabići i kukavice.

Djeca su pomogla svom idolu Jimmyju kad je bio ponižen.

Idoli su osobe kojima se ljudi dive, obožavaju ih, žele imati neke njihove osobine ili živjeti život poput njihovoga. Često su to popularne i uspješne osobe iz svijeta sporta, glazbe, filma ili nekoga drugog područja javnog života.

Uzori svojim ponašanjem, znanjem i vještinama potiču druge na učenje, napredovanje.

Na uzore se ugledamo i uspoređujemo se s njima. Svoje uzore imamo u roditeljima, učiteljima, rođacima, susjedima, prijateljima, ali i poznatim i slavnim osobama.

Imate li i vi svoje idole, svoje uzore? Tko su oni?

Pratite li influencere, utjecajne osobe, na društvenim mrežama?

Što mislite o njihovim objavama, savjetima, preporukama?

Usmjereni razgovor prema odgovorima učenika o pozitivnom i negativnom utjecaju influencera na djecu i mlade. Djeca rastu s tehnologijom i važno ih je učiti pozitivnim, ali i usmjeravati na loše strane medija.

Upamtite! Sve popularne osobe nisu istodobno i uspješne. Uspjeh se mora zaslužiti marljivim radom i upornošću.

Za filmske sveznalice

Animirati znači zvučno i likovno oživiti crtež, lutku, predmet.

Kako se zove film u kojem su nacrtani likovi (kauboja, djece, konja) oživjeli?

Animirani crtani film.

Jeste li gledali crno-bijeli ili film u boji?

U boji.

Prevladavaju li tmurne, tamne ili svijetle, žive boje?

Svijetle – žuta, crvena, plava.

Ima li u filmu govora, razgovora među likovima?

Ne.

Jeste li razumjeli događanja u filmu iako nije bilo govora likova?

Da.

Zvukovima, glazbom i pjesmom naglašava se raspoloženje likova u filmu.

Je li vas neki zvuk ili pjesma nasmijala?

Učenici će, vjerojatno, spomenuti pjesmu barske pjevačice i djevojčice koja ju oponaša.

U filmu ima dosta neobičnih smiješnih kadrova – npr. kad pokeraš vadi kartu nožnim prstima iz šuplje čizme, pucanj iz pištolja na vodu...

Navedite što vas je još nasmijalo.

Zlikovac revolveraš zamotan lasom puže i grize stup, kauboj Jimmy ostaje bez hlača, pad u bačvu vode...

Takvi smiješni i neočekivani obrati u filmu zovu se gegovi.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Nacrtajte po izboru jedan ili više likova iz filma flomasterima ili bojicama.

Obrazložite zašto se nacrtali baš taj lik.

Nacrtajte drugačiji završetak filma u obliku stripa, 4 - 8 sličica.

Napravite izložbu crteža i stripova u razredu. Odaberite najuspješnije.

Pogledajte film *1001 crtež*, D. Vukotića i saznajte kako likovi nacrtani na papiru ili foliji ožive u dugotrajnom procesu animacije.

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/1001-crtez/>

Koje su boje oblaci?

dokumentarni film
2012.

Prijateljstvo slijepog dječaka Erika i njegove najbolje prijateljice Izidore.

Produkcija: Hrvatski filmski savez

Scenarij i režija: polaznici Radionice dokumentarnog filma
Škole medijske kulture „Dr. Ante Peterlić“

Voditelj: Damir Čučić

Fotografije iz filma Koje su boje oblaci? javno dostupnog, ŠMK
<https://vimeo.com/164062989>
str. 31, 33, 35, 36, 37
str. 38 – ilustracija pixabay.com (free)

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize filma *Koje su boje oblaci?* učenike se usmjerava na pojedine članke Konvencije o pravima djece koji se odnose na ostvarivanje dječjih prava i podršku djeci s teškoćama u razvoju. Učenike se potiče na uvažavanje ljudskih prava i njihovu primjenu u svakodnevnom životu (**GOO**).

Učenici upravljaju emocijama, brinu se za druge, za prijatelje s poteškoćama u razvoju i razvijaju osobne potencijale (**OSR**).

Uz pomoć odabrane digitalne tehnologije učenici samostalno rješavaju stvaralačke i kreativne zadatke (**IKT**).

Učenici uspoređuju i povezuje različite ideje, istražuju različite strategije u novim situacijama. Uz podršku učitelja osmišljavaju jednostavne projekte (**UKU**).

Poticanje poštivanja i uvažavanja drugih osoba i usmjeravanje na pozitivnu vršnjačku komunikaciju u međusobnim odnosima (**ZDR**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.

A.2.2. Aktivno zastupa ljudska prava.

Osobni i socijalni razvoj

A.2.1. Razvija sliku o sebi.

A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.2.3. Razvija osobne potencijale.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.2.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

Učiti kako učiti

A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

Zdravlje

B.2.1. Prepoznaje i procjenjuje vršnjačke odnose.

Unutarpredmetna korelacija

3. ili 4. r.

Kultura i mediji

OŠ HJ C. 3. 1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika.

OŠ HJ C. 3. 3. Učenik razlikuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

OŠ HJ C. 4. 1. Učenik izdvaja važne podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi.

OŠ HJ C. 4. 3. Učenik razlikuje i opisuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

Međupredmetna korelacija

Svijet i ja

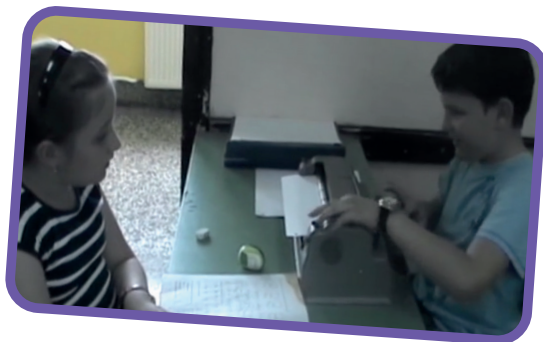
Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina)

Odgojno-obrazovni ishodi

- stvaralački interpretirati dokumentarni film u korelaciji s Konvencijom o pravima djece
- iskazati kritičko mišljenje o pravima djece s naglaskom na prava djece s invaliditetom, uočiti i aktualizirati poruku filma
- primijeniti pravila bontona za osobe s invaliditetom u svakodnevnom životu
- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju
- uočiti osnovna obilježja dokumentarnog filma

Interpretacija dokumentarnog filma

Koje su boje oblaci?

Međunarodni dan tolerancije, 16. studenoga

Međunarodni dan osoba s invaliditetom, 3. prosinca

Sinopsis

Izidora i Erik idu u isti razred i najbolji su prijatelji. Erik je slijep i Izidora mu pomaže u školi, vodi ga do razreda, zajedno idu na jelo u školsku kuhinju, druže se na odmorima, nerazdvojni su u igri i tijekom ljetnih praznika.

Motivacija i najava filma

„Sretan sam što imam takvog prijatelja i što god se dogodilo ti nikad nećeš biti sam jer ćeš uvijek biti moj prijatelj.“

Tako govori jedan od likova u ovom filmu.

Kako znate da vam je netko prijatelj? Koje osobine ima pravi prijatelj?

Rasprava prema odgovorima učenika.

Usmjereno gledanje

Uočite u kojim situacijama u filmu djevojčica pomaže dječaku. Objasnite zašto je dječaku pomoć potrebna.

Projekcija (15 min)

<https://vimeo.com/164062989>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoj doživljaj filma i primjere kako Izidora pomaže slijepom Eriku – vodi ga do ulaza u školu kroz kolonu druge djece, pomaže mu tijekom odmora – doručka u školskoj kuhinji, dodaje kockice šećera kojima će hraniti konja...

Razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Tko su glavni likovi u filmu? Opišite ih. Što mislite u koji razred idu?

Erik i Izidora veseli su, zaigrani osnovnoškolci. Film je sniman dok su bili učenici drugog razreda i tijekom ljetnih praznika nakon trećeg razreda.

Zašto film ima naziv Kakve su boje oblaci?

Na početku filma Erik se veseli, skače, stoji kraj prozora i pita Izidoru: „Koje su boje oblaci?“ Školski je odmor i buka pa se ne čuje jasno Izidorin odgovor: „Sve je sivo, ne vide se oblaci.“

Što nam ta uvodna rečenica govori o Eriku?

Tom se rečenicom naznačuje da je Erik osoba s invaliditetom – on je slijep.

Kada ulaze i izlaze iz škole tko ide prvi, Izidora ili Erik? Obrazložite.

Prva ide Izidora, drži Erika za ruku i vodi ga između druge djece.

A kada izlaze iz škole, Erik drži ruku na Izidorinom ramenu. Ona ga vodi.

Ako slijepoj osobi nudite pomoć u hodaњу, ponudite joj da se osloni na vašu ruku.

Kojim se pomagalicama Erik služi da bi mogao pratiti redovnu nastavu?

Erik ima pisači stroj za slijepe osobe. Čita brajicu ili Braillevo pismo, to je reljefno točkasto pismo koje se čita prstima.

Erik se služi i kompjutorom s glasovnom podrškom.

Kako Izidora pomaže Eriku u zajedničkom igranju videoigrica?

Izidora namješta kursor i Eriku govori: „Stisni!“ Zajedno se vesele svakom osvojenom bodu u igrici.

Kojim riječima i postupcima Erik objašnjava i pokazuje da je Izidora njegova prijateljica?

Voli me i poštuje me. Tijekom druženja Erik poljubi Izidoru u obraz, ona se nasmije. Dok su na ljuljački, Erik joj kaže: „Izidora ja tebe volim. Kaj se ti sramiš?“

„Ne!“ odgovara Izidora kroz smijeh.

U jednom trenutku u filmu Erik je tužan? Zašto?

Izidora ga je ostavila i otišla sama doma jer ju je Erik zbog nečega naljutio.

Događaju li se takve situacije u svakom prijateljskom odnosu? Kako se rješavaju?

Često dolazi do malih nesuglasica među prijateljima, ali one se u razgovoru i dogovoru brzo riješe. Pravi prijatelji opraštaju jedni drugima i pomire se.

Čemu se Erik razveselio na kraju filma? Opišite tu situaciju.

Erik se razveselio jahanju na konju. Hranio je konja šećerom. Čudio se kako konj ima velike nosnice. Najviše se razveselio ždrijebetu.

Terapijsko jahanje ima opuštajuće učinke na ljude, a naročito na osobe s invaliditetom.

Što znači pojam inkluzija?

Osobama/djeca s invaliditetom treba pružiti jednaku priliku za školovanje i sudjelovanje u svim aktivnostima kao i osobama bez invaliditeta.

Jeste li čuli za inkluzivni Festival o pravima djece?

<https://festivalpravadjee.com/inkluzivni-festival/>

Inkluzivne projekcije za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju, slijepe, slabovidne, gluhe i nagluhe osobe koje jedino uz pomoć titlova, naratora i slušalica (opreme za simultano prevođenje) mogu bez ometanja gledati filmove i uživati u njima.

Audiodeskripcija je vrsta prilagodbe filmova za osobe oštećenog vida. Ona podrazumijeva opis scena koje osoba s oštećenjem vida ne može sebi predložiti putem zvučnog zapisa. Opisuje se ambijent i mjesto odvijanja radnje (npr. kuhinja, mračna soba, uska ulica, prostrana livada...), opis osobe (visoka, mršav, duge kose, izražajnih očiju, s ožiljkom na licu...), opisuje se radnja koja ne proizvodi zvuk te izrazi lica i emocije.

Konvencije UN-a o pravima djeteta na jeziku bliskom djeci:

<https://www.unicef.org/croatia/media/2141/file>

Pomoć učenicima u razumijevanju njihovih prava i obveza:

1 DEFINICIJA DJETETA	2 PRAVA JEDNAKA ZA SVE	3 NAJBOLJI INTERES DJETETA NA PRVOM MJESTU	4 OSTVARIVANJE SVIH PRAVA ZA SVAKO DJETE	5 USMJERAVANJE DJECE U KORISTENJU PRAVA	6 ŽIVOT, PREŽIVJAVANJE I RAZVOJ	7 IME I DRŽAVLJANSTVO
8 IDENTITET	9 ŽIVOT U OBITELJI I OČUVANJE OBITELJSKIH VEZA	10 KONTAKT S RODITELJIMA U RAZLIČITIM ZEMLJAMA	11 SPRJEČAVANJE NEZAKONITOG DOVOĐENJA IZ ZEMLJE	12 UVAŽAVANJE MISLENJA DJECE	13 SLOBODA IZRAŽAVANJA	14 SLOBODA MISLI I VJERE
15 SLOBODA UDRUŽIVANJA	16 ZAŠTITA PRIVATNOSTI	17 PRISTUP INFORMACIJAMA	18 PRIMARNA ODGOVORNOST RODITELJA I SKRBNIKA	19 ZAŠTITA OD NASILJA I ZANEMARIVANJA	20 BRIGA ZA DJETE BEZ OBITELJI	21 ZAŠTITA NAJBOLJEG INTERESA POSVOJENE DJECE
22 ZAŠTITA I ZBRINJAVANJE DJECE IZBJEGLICA	23 PODRŠKA DJECI S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU	24 ZDRAVSTVENA SKRIB, VODA, HRANA, OKOLIŠ	25 PROVJERA SKRBI ZA DJETE IZVAN VLASTITE OBITELJI	26 SOCIJALNA ZAŠTITA I FINANCIJSKA PODRŠKA	27 HRANA, ODJEĆA, SIGURAN DOM	28 PRISTUP OBRAZOVANJU
29 POTICAJNO OBRAZOVANJE	30 KULTURA, JEZIK I VJERA MANJINJA	31 OMOR, IGRA, KULTURNI SADRŽAJI	32 ZAŠTITA OD ŠTETNOG RADA	33 ZAŠTITA OD ZLOUPORABE DROGA	34 ZAŠTITA OD SEKSUALNOG ZLOSTAVLJANJA	35 SPRJEČAVANJE OTMIČE I TRGOVINE DJECOM
36 ZAŠTITA OD IZABAVLJANJA	37 ZAŠTITA I PODRŠKA DJECI LIŠENOJ SLOBODE	38 ZAŠTITA DJECE U RATU	39 PODRŠKA OPORAVKU INTEGRACIJE DJECE ZTAVIA RATA	40 ZAŠTITA I PODRŠKA DJECI U SUKOBU SA ZAKONOM	41 PRIMJENA ZAKONA KOJI NAJBOLJE ŠTITE DJETE	42 SVI TREBAJU ZNATI PRAVA DJECE

Aktualizacija teme i poruke filma

Razgovor s učenicima o pojedinim člancima Konvencije o pravima djece.

Na primjer:

Prava jednaka za sve (čl. 2.) Svaka država poštivat će prava svakog djeteta bez diskriminacije glede rase, boje kože, spola, jezika, vjere i političkog uvjerenja djeteta ili članova njegove obitelji.

Prava djece s teškoćama u razvoju (čl. 23.) Dijete s teškoćama u razvoju ima pravo uživati život poput ostale djece i sudjelovati u radu zajednice, ima pravo na posebnu skrb, odgoj i obrazovanje.

Pravo na slobodu izražavanja (čl. 13.) Dijete mora imati pravo na slobodu izražavanja bilo kojim sredstvima prema izboru djeteta.

Pravo na pristup obrazovanju (čl. 28.) Dijete ima pravo na obrazovanje. Osnovno obrazovanje mora biti obvezno i besplatno za sve.

Prisjetite se završnog razgovora u razredu. Što je Erik rekao o trajanju njihova prijateljstva. Prati li završni kadar filma njegovu izjavu? Izrecite svojim riječima poruku filma.

„Nikad ne bu gotovo. Zanavek si bumo Izidora i ja prijatelji.”

Udaljavaju se od kamere sa školskim torbama na leđima držeći se za ruke. Prijateljstvo se nastavlja u novoj školskoj godini.

Poruka – pravo je prijateljstvo neraskidivo.

Za filmske sveznalice

Po kojim obilježjima znamo da film *Koje su boje oblaci?* pripada dokumentarnom filmskom rodu?

To je dokumentarni film jer prikazuje stvarne likove - djecu u stvarnim prostorima, na autentičnim lokacijama – škola, dom i dvorište dječaka Erika.

Likovi znaju da se o njima snima film (kraj filma – To bu se sve čulo na dikatofonu!), ali ponašaju se prirodno i međusobno razgovaraju.

Tko izgovara rečenice o prijateljstvu. Vidimo li u kadru osobu koja govori? Kako se zove takav zvuk?

Rečenice izgovara Izidora. Na vidimo je u kadru dok govori, takav se zvuk zove zvuk u OFF-u.

Zvuk u OFF-u – OFF (engl po strani, daljnji, udaljen), uobičajeni naziv za sve zvukove u filmskom djelu (govor, ambijentalne šumove i glazbu) čiji izvor nije vidljiv u kadru.

Kojim narječjem govore likovi? Je li to nedostatak ili dobitak za film?

Likovi govore kajkavskim narječjem – Strahoninec, u blizini Čakovca (Međimurje). Govor malih protagonista na narječju obogaćuje film, doprinosi autentičnosti i njihovoj spontanosti pred kamerama.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Promijeni svijet – snimi film!

Vidi me, čuj me!

Vodič za uporabu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom i promicanja prava djece

https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2015/09/Vidi_me_cuj_me.pdf

Snimate dokumentarni film kojim ćete prenijeti poruku podrške različitim, djeci i osobama s invaliditetom.

Upamtite

Svakom dobrom filmu prethodi dobra *ideja* koju je moguće realizirati.

Ideju prebacite na papir tj. napišite *sinopsis* ili kratak sadržaj budućega filma.

Snimajte mobitelom u vodoravnom položaju mirne ruke i pazite na jasnoću tona naročito ako snimate intervju.

Pregledajte snimljeno i odaberite najbolje kadrove za *montažu* i montirajte svoj film (Movie Maker, FilmoraGo).

Film prikažite prijateljima u razredu ili zakažite online *premijeru* na YouTubeu.

Idealni jelovnik

dokumentarni film 2023.

Aktualna tema hrvatskog školstva – problem bacanja hrane u školskim kuhinjama u sklopu projekta besplatnih obroka za sve.

Produkcija: Udruga ZAG

Scenarij i režija: Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

Voditeljice družine: Melita Horvatek Forjan i Nataša Jakob

Fotografije iz filma Idealni jelovnik javno dostupnog, FD ZAG
<https://vimeo.com/869985418>
str. 39, 41, 42, 42

62. Revija hrvatskog dječjeg stvaralaštava, Zagreb, 2023.

1. nagrada stručnog žirija

3. nagrada dječjega žirija

12. Festival djece Mediterana, DUFF, Dubrovnik, 2023.

12. Smotra školskoga filma, Zagreb, 2023.

Korelacija s međupredmetnim temama

Učenici upravljaju emocijama, brinu se za druge, za prijatelje i razvijaju osobne potencijale. Uviđaju da ljudi različito izražavaju emocije i da je u većini situacija moguće uspješno upravljati emocijama (**OSR**).

Uz podršku učitelja osmišljavaju jednostavne projekte i uspoređuju i povezuje različite ideje, istražuju različite strategije u novim situacijama (**UKU**).

Učenici opisuju važnost i značenje pravilne prehrane. Prepoznaju nutritivno siromašnu i visokoenergetsku i nepoželjnu hranu i piće. Prihvaćaju primjenu pravilne prehrane u svakodnevnome životu kao preduvjet zdravlja kao i važnost redovite tjelesne aktivnosti za zdravlje. Razlikuju svježu od obrađene hrane (**ZDR**).

Osobni i socijalni razvoj

A.2.1. Razvija sliku o sebi.

A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.2.3. Razvija osobne potencijale.

Učiti kako učiti

A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

Zdravlje

A.2.2.A Razlikuje pravilnu od nepravilne prehrane i razumije važnost pravilne prehrane za zdravlje.

A.2.2.B Primjenjuje pravilnu tjelesnu aktivnost sukladno svojim sposobnostima, afinitetima i zdravstvenom stanju.

Unutarpredmetna korelacija

3. ili 4. r.

Kultura i mediji

OŠ HJ C. 3. 1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika.

OŠ HJ C. 3. 3. Učenik razlikuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

OŠ HJ C. 4. 1. Učenik izdvaja važne podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi.

OŠ HJ C. 4. 3. Učenik razlikuje i opisuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

Međupredmetna korelacija

Biologija

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina)

Odgojno-obrazovni ishodi

- razvijati zdravstvenu pismenost kod djece i mladih, usmjeravanje na razvijanje pozitivnoga stava o važnosti očuvanja zdravlja kroz pravilnu prehranu
- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju među djecom i mladima
- stvaralački interpretirati temu i karakterizaciju likova u dokumentarnom filmu
- uočiti i aktualizirati poruku filma

Interpretacija dokumentarnog filma *Idealni jelovnik*

Svjetski dan hrane, 16. listopada

Svjetski dan jabuka, 21. listopada

Sinopsis

Projekt besplatne prehrane u školama, aktualna tema hrvatskog školstva, suočava nas s neugodnom istinom – ponekad dobre namjere ne vode izravno do dobrih rezultata. Nažalost, u hrvatskim se školama nepotrebno bacaju velike količine hrane.

Motivacija i najava filma

Što volite jesti? Kako bi izgledao vaš idealni jelovnik u kojem bi bile zastupljene zdrave namirnice?

Prokomentirajte jelovnike vaših prijatelja. Izaberite najbolji!

Razgovor prema učeničkim odgovorima.

Usmjereno gledanje

Pažljivo pogledajte film i uočite o kojem problemu govori.

Postoji li sličan problem i u vašoj školi? Kako biste ga riješiti?

Projekcija (8.40 min)

<https://vimeo.com/869985418>

ili

<https://udrugazag.hr/91-idealni-jelovnik-reportaza-8-40-min-2023/>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici komentiraju problem nepotrebnog bacanja hrane i nude moguća rješenja. Povezuju ih s prijedlozima svojih idealnih jelovnika. Postoji li idealni jelovnik? Što treba mijenjati kako bi se bacanje hrane svelo na minimum?

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

U koji su prostor smješteni uvodni kadrovi filma? Zašto slika nije jasna? Kako je napisan naslov?

Početak filma snimljen je u školskoj kuhinji. Slika nije jasna jer se isparava iz velikih lonaca u kojima se kuha tjestenina i povrće. U naslovu je namjerno istaknut jedan dio velikim slovima IDEALni JELOvnik – idealno jelo, što je tema filma.

Tko je glavna sugovornica? Što saznajemo o prehrambenim navikama učenika? Što vole, a što ne vole jesti? Koliko se hrane baca?

Školska kuharica priča da učenici vole jesti (bolonjez) i da je sretna kada sve pojedu i dolaze po novu porciju. Nada se da će pojesti i piletinu u bijelom umaku s ciklom. Nažalost, u školi se 40% hrane baca jer djeca zagrizu kruh s namazom ili sendvič i ostave načetu hranu koja se mora baciti.

Jedna djevojčica donosi hranu od kuće. I učitelj se zalaže za zdravu prehranu. Od čega se sastoje njihovi obroci?

Za učenicu je zdravi obrok hrenovka u tijestu, mrkva, lješnjaci, banana i desert – čokoladica.

Učitelj se zalaže za sendvič od bezglutenskog kruha, vafla od riže s putrom od lješnjaka.

Jeste li čuli za piramidu zdrave prehrane i od čega se sastoji?

Piramida pravilne prehrane obuhvaća namirnice biljnog i životinjskog porijekla. Raznovrsnom hranom tijelu pružamo hranjive tvari koje su mu potrebne. Piramida ima 4 kata i obuhvaća 5 skupina namirnica. Djeca, za razliku od odraslih, trebaju nešto više energije potrebne za rast i razvoj, stoga su žitarice baza piramide i predstavljaju temelj dječje prehrane. Slijedi voće i povrće, mlijeko i mliječni proizvodi s mesom, peradi, ribom, jajima, mahunarkama i orašastim voćem. Na samom vrhu nalaze se slatke, slane, masne industrijski prerađene slastice, zaslađeni napitci te brza hrana koju treba jesti najmanje i najrjeđe.

Što predlaže školska kuharica kako bi se moglo smanjiti bacanje hrane?

Edukacijom roditelja i djece i provođenjem ankete da se djeca izjasne što bi htjela jesti.

Što mislite o tom prijedlogu?

Prisjetite se što učenici žele jesti – pizzu, kruh i čokoladni namaz.

S učenicima razgovaramo o raznovrsnoj zastupljenosti zdravih namirnica na jelovniku u skladu s piramidom zdrave prehrane.

Učenici iznose svoje prijedloge zdravih jelovnika. Rasprava u skladu s odgovorima učenika.

U kojem trenutku u filmu vidimo bacanje hrane?

Na samom kraju filma u širim planovima vidimo kuharicu kako nosi kantu hrane u vanjsko spremište. Tamo su velike bačve pune bačene hrane. Postaje-mo svjesni koliko se puno hrane nepotrebno baca.

Što je zaključak filma, postoji li idealni jelovnik?

Ne postoji jer se bacaju velike količine, oko 40%, i zdrave i nezdrave hrane.

Za filmske sveznalice

Filmski plan je udaljenost kamere od snimanog objekta.

Planovi se dijele na: detalj (manji dio nekog predmeta ili lika), krupni plan (npr. čovjekova glava), blizu (čovjekovo poprsje), polublizu (čovjek od glave do pojasa), američki plan (čovjek od glave do koljena), srednji plan (cijeli čovjek), total (cjelina).

Kojim je planom najčešće prikazana hrana?

Hrana je prikazana detalj planom.

U kojim su filmskim planovima prikazani ostali sugovornici – učenici i učitelji?

Najčešće su prikazani u blizim planovima.

U kakvom je planu prikazana blagovaonica?

U totalu.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Fotografirajte ili snimite mobitelom kako nastaje vaše omiljeno jelo.

Priredite izložbu fotografija i komentirajte videozapise – kojim ste se filmskim planovima koristili kako biste prikazali omiljeno jelo.

Na Satu razrednika možete organizirati i degustaciju svojih idealnih jela.

Palac gore

dokumentarni film 2020.

Lara i David rođeni su ranije s manjom porođajnom težinom, oni su hrabri palčiči.

Produkcija: Udruga ZAG

Scenarij i režija: Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

Voditeljice družine: Melita Horvatek Forjan i Nataša Jakob

Fotografije iz filma Palac gore javno dostupnog, FD ZAG
<https://udrugazag.hr/77-palac-gore/>
str. 44, 45, 47, 48

58. Revija hrvatskog dječjeg stvaralaštava, Mali Lošinj, 2020.

1. nagrada dječjega žirija

9. Festival djece Mediterana, DUFF, Dubrovnik, 2020.

8. Smotra školskoga filma, Zagreb, 2020.

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize filma *Palac gore* učenici usvajaju znanja, vještina i razvijaju stavove o dječjim i ljudskim pravima. Učenici upoznaju načine ostvarivanja svojih prava na konkretnim primjerima iz svakodnevnoga života (**GOO**).

Učenici upravljaju emocijama, brinu se za druge, za prijatelje i razvijaju osobne potencijale. Uviđaju da ljudi različito izražavaju emocije i da je u većini situacija moguće uspješno upravljati emocijama (**OSR**).

Uz pomoć odabrane digitalne tehnologije učenici samostalno rješavaju stvaralačke i kreativne zadatke. Pravilna uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije jedan je od preduvjeta za djelotvorno sudjelovanje u digitalnome dobu. Poučavanje i učenje potpomognuto računalima i drugim digitalnim uređajima doprinosi razvijanju digitalne, informacijske, računalne i filmske pismenosti djece i mladih (**IKT**).

Učenici uspoređuju i povezuje različite ideje, istražuju različite strategije u novim situacijama. Uz podršku učitelja osmišljavaju jednostavne projekte (**UKU**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.

Osobni i socijalni razvoj

A.2.1. Razvija sliku o sebi.

A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.2.3. Razvija osobne potencijale.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.2.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

Učiti kako učiti

A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

Unutarpredmetna korelacija

3. ili 4. r.

Kultura i mediji

OŠ HJ C. 3. 1. Učenik pronalazi podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi učenika.

OŠ HJ C. 3. 3. Učenik razlikuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

OŠ HJ C. 4. 1. Učenik izdvaja važne podatke koristeći se različitim izvorima primjerenima dobi.

OŠ HJ C. 4. 3. Učenik razlikuje i opisuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.

Međupredmetna korelacija

Biologija

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju među djecom i mladima
- stvaralački interpretirati temu i karakterizaciju likova u dokumentarnom filmu
- iskazati kritičko mišljenje o pravima djece, uočiti i aktualizirati poruku filma
- uočiti osnovna obilježja dokumentarnog filma
- razvijati filmsku pismenost

Interpretacija dokumentarnog filma *Palac gore*

Međunarodni dan prijevremeno rođene djece, 17. studenoga
(Dan palčića ili Ljubičasti dan)

Sinopsis

Mala Lara, učenica 2. razreda, rođena je u 7. mjesecu trudnoće s 860 grama. David se rodio sa sedam mjeseci, imao je malo više od dvije kile i najstarije je dijete u svojoj mnogobrojnoj obitelji. Rado se brine o svojoj najmlađoj sestri Piji Mariji. O životu s hrabrim palčićima govore i njihove majke i baka.

Motivacija i najava filma

Znate li tko su djeca palčiči?

Nedonošćad ili bebe palčiči sve su bebe rođene prije 37. tjedna trudnoće.

5% djece u Hrvatskoj rodi se prerano.

Bebe male porođajne težine najotporniji su i najsrčaniji borci.

17. studenoga Međunarodni je dan svjesnosti o prijevremenom rođenju –

Ljubičasti dan. Toga se dana u cijelome svijetu u nebo puštaju ljubičasti baloni

kako bi se upozorilo na najmanje heroje najhrabrijeg srca. U humanitarnim

akcijama prikupljaju se sredstva za nove inkubatore i dodatnu medicinsku opremu

koja je potrebna za zbrinjavanje nedonošćadi. Moto humanitarne akcije glasi:

Naša snaga njihova je hrabrost!

Usmjereno gledanje

Pažljivo gledajte film kako biste upamtili sve likove i izdvojili barem jedan problem s

kojim su se morali suočiti David i Lara.

Projekcija (8.40 min)

<https://udrugazag.hr/77-palac-gore/>

ili

<https://vimeo.com/753824051>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoj doživljaj filma kako su ima se svidjeli protagonisti i problemi o

kojima pripovijedaju – prerano rođenje, operacije, podrška obitelji.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Koga prvoga upoznajemo u filmu? Kako se taj lik predstavlja, što govori o sebi?

Upoznajemo Laru, saznajemo da ide u 2. c razred i da voli ići u školu. Rodila se jako „malecka“, imala je 860 grama.

Tko još u filmu govori o Lari? Kako je opisuju?

O Lari govore njezina mama i baka. Pričaju da je bila veliki borac i svaki dan pomalo napredovala („mic po mic“). Nosila je kacigu kao beba dok je puzala jer je stalno padala na leđa.

Koju bajku Lara i baka zajedno čitaju i prepričavaju?

Bajku o Palčici.

Jeste li čitali bajku o Palčici? Što vam se svidjelo u toj bajci? Prepričajte.

Vjerojatno su se učenicima svidjele pustolovine male Palčice, prijatelji koje je sreća ili kraj bajke:

„Palčica je oduševljeno sjela lastavici na leđa i njih dvije su odletjele na jug. Tamo je bilo lijepo i toplo. Lastavica je doletjela do svoje kuće, a Palčicu spustila među cvijeće da si tamo potraži dom. Hodajući među cvijećem, Palčica se iznenadila kada je na tučku jednog cvijeta vidjela malog čovjeka, visokog poput palca, baš kao što je bila i ona. Bio je to cvjetni anđeo, kralj malih ljudi. Palčica se odmah zaljubila u njega, a i on u nju. Odlučio ju je oženiti pa je Palčica tako postala kraljica svega cvijeća.“

Po čemu su Lara i Palčica slične?

Obje su uporne i srčane, uz pomoć i podršku prijatelja ili obitelji bore se za svoje mjesto pod suncem.

David živi u mnogobrojnoj obitelji. Tko su članovi njegove obitelji?

Tata, mama, 2 brata i 5 sestara.

Po čemu je David drugačiji od braće i sestara?

Jedini je palčić, rođen sa 7 mjeseci i 2.400 grama. Imao je nekoliko operacija i jedva je ostao živ (pukla mu je žila u glavi).

Prema kome je David posebno pažljiv?

Prema najmlađoj sestri, bebi, Piji Mariji.

Koje osobine krase Davida?

Pažljiv, nježan, brižan, pristojan, poslušan.

Kako se prikazuje život Lare i Davida neposredno nakon rođenja dok su bili u bolnici?

Prikazuje se putem fotografija.

Kako na gledatelje djeluju priče Lare, Davida i njihovih članova obitelji?

Njihove priče kod gledatelja potiču emocije jer su se članovi obitelji morali suočiti s mnogim izazovima, strahom i neizvjesnom budućnosti zbog preranog rođenja malih palčića, Lare i Davida.

Što je poruka filma?

Uz pomoć i zajedništvo obitelji lakše se rješavaju životni problemi i prepreke.

Za filmske sveznalice

U filmu se osim govora likova čuje i jedna pjesma, uspavanka Moja mala sovica. Što vidimo u kadru dok slušamo pjesmu? Koja je uloga zadnjeg kadra?

Vidimo članove obitelji i Davida koji je brižan prema najmlađoj sestri, drži je u naručju kao da je uspavljuje. Zadnji kadar prikazuje jedinstvo i povezanost mnogobrojne Davidove obitelji.

Dok David govori o svom rođenju, u kadru ne vidimo njega već njegovu fotografiju dok je bio u bolnici. Kako se zove takav zvuk?

Zvuk u OFF-u, zvuk čiji izvor nije u kadru koji gledamo.

Kojem filmskom rodu pripada ovaj film? Objasnite.

Pripada dokumentarnom filmu koji prikazuje stvarne likove u stvarnom okruženju bez uljepšavanja. David i Lara prikazani su u školi i u svom domu.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Napravite digitalni strip ili plakat s temom
Palac gore za palčice!

Strip napravite uz podršku učitelja informatike u digitalnom alatu Pixton,
a plakat u digitalnom alatu Canva.

Posjet iz svemira

**animirani crtani film
1964.**

Susret svemirca i djevojčice koja mu pomaže da se vrati na svoj planet.

Produkcija: Zagreb film

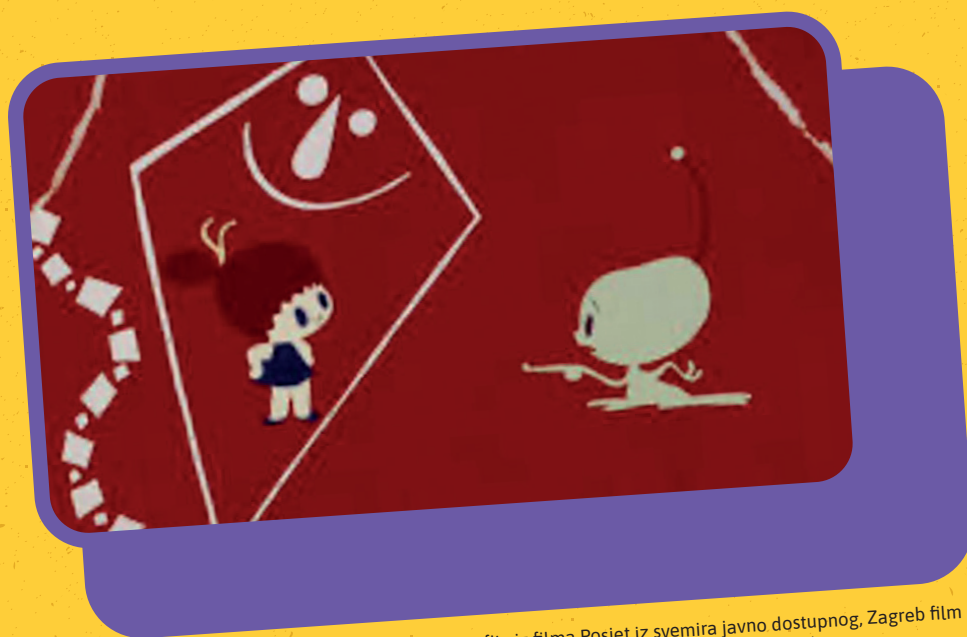
Režiser i glavni crtač: Zlatko Grgić

Scenarij: Dušan Vukotić

Glazba: Tomica Simović

Animator: Ante Zaninović

Scenografija: Pavao Štalter

Fotografije iz filma Posjet iz svemira javno dostupnog, Zagreb film
<https://zagrebfilm.hr/filmovi/posjet-iz-svemira/>
str. 50, 51, 53, 54, 55

Specijalno priznanje, Dok Leipzig, Leipzig 1965.

1. nagrada za režiju, International Science Fiction Film Festival, Trst 1965.

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize animiranog filma *Posjet iz svemira* s učenicima se razgovara o poštivanju različitih, drugačijih (došljaka). Učenici razvijaju solidarno ponašanje i uzajamno poštovanje u razredu (**GOO**).

Poticanje učeničkih socijalnih vještina, suradnje i timskog rada, odgovorno ponašanje prema sebi i drugima u razredu (**OSR**).

Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja, uočavaju da imaju različita mišljenja i ne nameću drugima svoje mišljenje tijekom interpretacije filma (**UKU**).

Učenici prepoznaju igru i druženje kao poželjnu i važnu aktivnost, usvajaju stav o važnosti kvalitetnog provođenja slobodnog vremena (**ZDR**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.1.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.

C.1.2. Promiče solidarnost u razredu.

Osobni i socijalni razvoj

A.1.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

Učiti kako učiti

A.1.3. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.

A.1.4. Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje.

Zdravlje

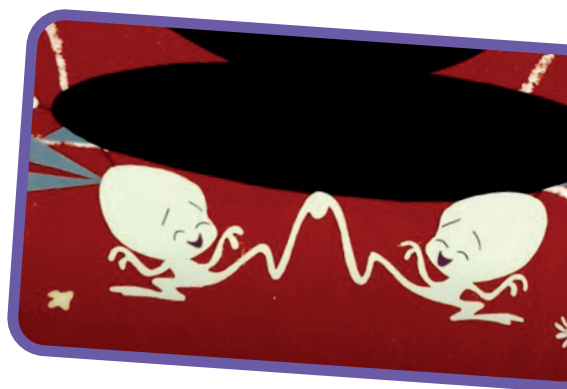
B.1.3. Prepoznaje igru kao važnu razvojnu i društvenu aktivnost.

OŠ HJ C 1. 2. / C. 2. 2.

Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.

OŠ HJ C. 1. 3. / OŠ HJ C. 2. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi i iskazuje svoje mišljenje.

Unutarpredmetna korelacija

1. ili 2. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura, Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti kroz karakterizaciju likova i njihove postupke
- predstaviti rezultate rada drugim učenicima
- uočiti temu i poruku filma (aktualizacija)
- uočiti obilježja animiranog crtanog filma

Interpretacija animiranog filma

Posjet iz svemira

Međunarodni dan prijateljstva, 30. srpnja

Međunarodni dan animacije, 28. listopada

Sinopsis

Djevojčica se susreće sa svemircem koji je s udaljenog planeta stigao na Zemlju.

Uplašen je i želi se vratiti doma. Uz pomoć djevojčice, zmaja i jabuka mali se svemirac sretno vratio na svoj planet, svojoj obitelji i mami.

Motivacija i najava filma

Volite li slušati priče?

Što mislite što će se dogoditi u priči za koju nam treba jedan grad, jedno drvo, mnogo jabuka, jedna djevojčica, jedna košara i... Kako biste nastavili priču?

Razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

Usmjereno gledanje

Obratite pozornost na likove i njihove postupke.

Upamtite tko je kome pomagao i što se dogodilo na kraju filma, je li završetak sretan?

Projekcija (10.30 min)

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/posjet-iz-svemira/>

ili

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5055>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoj doživljaj filma, što im se svidjelo, što ih je nasmijalo.

Sigurno će uočiti kako djevojčica nesebično pomaže malom svemircu da bi se vratio na svoj planet - mami. Zaključit će da je završetak sretan.

Razgovor o pozitivnim postupcima - pomaganju prijateljima (kojima je pomoć potrebna) kao što je djevojčica pomogla svemircu, svom novom prijatelju.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Tko nas uvodi u priču, čiji glas? Nabrojite nekoliko predmeta i likova koji su potrebni za dobru priču.

U priču nas uvodi glas pripovjedačice koja navodi što treba za priču (a istovremeno se pokazuju i crteži): jedno drvo, mnogo jabuka, jedna djevojčica, jedna košara, jedna klupica, jedan stolac, jedne ljestve, jedan zmaj, jedna čudna letjelica i dva još čudnija stvorenja i na kraju jedna mama.

Je li djevojčica snalažljiva? Kako je uspjela dohvatiti jabuke?

Djevojčica je jako snalažljiva i uz pomoć klupe, stolca, ljestava, gramofona, cipela, trube, zmaja, šešira... pokušavala je dohvatiti jabuke. Leptir je srušio njezinu instalaciju pa se uz pomoć zmaja podigla u košarici do jabuka i ubrala ih sa stabla.

Djevojččinu berbu jabuka prekinuo je dolazak letjelice iz svemira. Tko je sletio na Zemlju? Kako su se došljaci ponašali?

Na Zemlju su stigla dva uplašena svemirca (izvanzemaljca). Oprezni su u novome svijetu, svemu se čude, njuškaju oko sebe. Kad su se udomačili, počeli su se igrati i preskakati jedan preko drugoga.

Tko ih je preplašio? Kako su reagirali?

Uplašio ih je zmaj. Pištoljem-igračkom svemirac je pucao na zmaja. Zmaj se srušio i poklopio malog svemirca. Drugi se svemirac uplašio i odletio letjelicom među zvijezde u svemir.

Kako je prošao susret djevojčice i svemirca? Kako su se sprijateljili?

Isprva se boje, no onda ih jabuka sprijatelji. Svemirac se igra s jabukom, zajedno jedu jabuke, sretni su, smiju se.

Pri upoznavanju djevojčica je pomislila da je svemirac životinja. Koja?

Žaba ili klokan.

Kako se djevojčica predstavila svemircu?

Rekla je da se zove Marija.

Djevojčica i svemirac rukovali su se na čudan način?

Ona je pružila ruku, a svemirac je ispružio nogu.

Kako su proveli vrijeme do večere?

Zajedno su se igrali i jeli jabuke. Svemirac se napuhnio jer je pojeo puno jabuka.

Što je prekinulo njihovu igru? Zašto se svemirac ražalostio?

Mama je Mariju pozvala u kuću, a svemirac se sjetio svoje mame, rastužio se, počeo dozivati mamu i rukom pokazivati da je njegova mama daleko u svemiru.

Kako se djevojčica domislila i pomogla malom svemircu?

Počela je graditi instalaciju od klupice, stolca, ljestava, kofera, gramofona. Leptir je pomogao da se instalacija ne sruši. Djevojčica je košaricu napunila jabukama i pričvrstila za zmaja. Svemirac je sjeo u košaru i odletio u svemir. Djevojčica i svemirac dugo su mahali jedan drugome.

Pao je mrak i djevojčica je otišla u kuću. A svemirac, kakav je trag ostavio za sobom?

Svemirac je ostavio trag posut ogriscima jabuka. Sretno se vratio na svoju zvijezdu, na svoj planet, svojoj mami i prijateljima.

Što biste vi učinili da ste se našli u sličnoj situaciji kao djevojčica? Kako biste pomogli svom novom prijatelju?

Učenici iznose svoja zapažanja i prijedloge.

Usmjereni razgovor koji potiče učenike na kolegijalnost i solidarnost s prijateljima u razredu.

Opišite svojeg najboljeg prijatelja/prijateljicu, zašto ste najbolji prijatelji?

Kako birate prijatelje? Što možete očekivati od prijatelja?

Što oni mogu očekivati od vas?

Učenici opisuju svoje prijatelje i prijateljska druženja i doživljaje.

Npr. – „Prijatelj je netko tko ti se sviđa, s kim se igraš. S prijateljima dijeliš igračke.

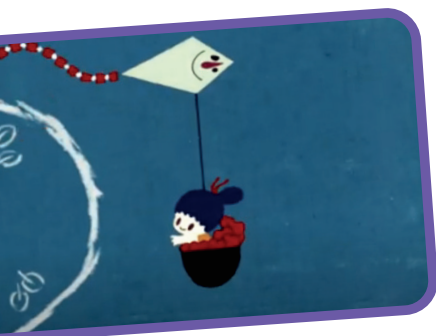
Prijatelji se ne prave važni. S prijateljima dijelimo stvari i pomažemo im.

Ako se posvađamo, brzo se pomirimo.“

Prijateljstva su važna za djetetov emocionalni i socijalni razvoj. Kroz prijateljstva djeca uče usvajati pravila, držati se dogovora, donositi odluke, podnositi uspjeh i neuspjeh, uzimati u obzir tuđa mišljenja i potrebe drugih, postaju tolerantnija, jačaju svoje samopoštovanje, dobivaju podršku.

Što ste naučili gledajući film? Trebamo li pružiti pomoć prijateljima, novim učenicima u razredu, školi?

Ostvarivanje prijateljskih odnosa pruža nam lijepe zajednički provedene trenutke, dijeljenje pozitivnih osjećaja i dobivanje kolegijske podrške.

Za filmske sveznalice

Je li film koji ste gledali crno-bijeli ili u boji?

U boji.

Koje se dvije boje pozadine ističu po kojima se likovi kreću?

Plava i crvena boja.

Jeste li upamtili još neke boje? Kakve su boje svemirci, haljina djevojčice, zmaj, jabuke?

Svemirci su bijeli, haljina je žute pa plave boje, zmaj je bijel s crvenim detaljima, jabuke su crvene. Boje su pastelne, jarke, žarke. Takve boje nose osjećaj optimizma, topline i razigranosti kao i razigrani likovi – djevojčica, svemirac, zmaj, leptir.

Kakva je glazba u filmu?

Glazba je uglavnom vedra, optimistična u skladu s raspoloženjem likova. Dramatična je kad svemirci slete na Zemlju. Glazba prati radnju filma i prenosi osjećaje likova.

Postoji li govor likova? Likovi izgovore samo dvije riječi, koje?

Marija i mama.

Kako su crteži oživjeli?

Tehnikom animacije, brzim pokretanjem sličica (24 sličice u sekundi) likovi ožive i počnu hodati, skakati, letjeti...

Animacijom crteža nastaje animirani crtani film.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Nacrtajte slikopriču. Što se dogodilo kad se svemirac vratio doma?

Je li se mama ljutila? Što je ispričao mami – koga je upoznao na Zemlji.

Napravite razrednu izložbu slikopriča i odaberite najbolju.

Srce u snijegu

**animirani crtani film
1959.**

Snjegović se nesebično žrtvuje kako bi oživio djevojčicu.

Produkcija: Zagreb film

Režija: Branko Ranitović

Scenarij: Andre Luščić, Branko Ranitović

Glazba: Aleksandar Bubanović

Lutke: Zlatko Grgić

Scenografija: Andrej Ekl

Fotografije iz filma Srce u snijegu javno dostupnog, Zagreb film
<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5057>
str. 56, 57, 59, 60

Zlatna medalja, Beograd, 1959.

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize animiranog filma *Srce u snijegu* s učenicima se razgovara o empatiji i uzajamnom poštivanju. Kod učenika se potiče socijalna osjetljivost i uzajamno poštivanje (**GOO**).

Razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina, suradnje i timskog rada te odgovornog ponašanja prema sebi i drugima u razredu. Učenici izražavaju vlastite želje i interese čak i kad se razlikuju od želja i interesa drugih. Učimo ih da je važno izraziti vlastite želje i interese (**OSR**).

Učenici procjenjuju svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuju interes za suradnju s vršnjacima i spremni su pomoći. Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja, uočavaju da imaju različita mišljenja i ne nameću drugima svoje mišljenje tijekom interpretacije filma (**UKU**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.1.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.

Osobni i socijalni razvoj

A.1.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.1.3. Razvija svoje potencijale.

Učiti kako učiti

A.1.3. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema.

A.1.4. Učenik oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje.

D.1.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

OŠ HJ C 1. 2. / C. 2. 2.

Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.

OŠ HJ C. 1. 3. / OŠ HJ C. 2. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi i iskazuje svoje mišljenje.

Unutarpredmetna korelacija

1. ili 2. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura, Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti kroz karakterizaciju likova i njihove postupke
- uočiti temu i poruku filma (aktualizacija)
- uočiti obilježja animiranog lutkarskog filma
- predstaviti svoj rad drugim učenicima
- poticati filmsku pismenost

Interpretacija animiranog filma *Srce u snijegu*

Međunarodni dan međusobnog pomaganja, 26. listopada

Svjetski dan lutkarstva, 21. ožujka

Sinopsis

Snjegoviću se želi igrati s djecom na snijegu. Pomete stazu na kojoj se djeca skijaju i sanjkaju. Napravi brdašce pa djeca popadaju u snijeg. Jedna djevojčica ostaje bez svijesti. U želji da pomogne, snjegović je odnosi u kolibu i zapali vatru u kaminu kako bi se djevojčica ugrijala i probudila.

Motivacija i najava filma

Volite li snijeg i zimske radosti?

Kako provodite vrijeme na snijegu? Opišite.

Razgovor u skladu s odgovorima učenika.

Usmjereno gledanje

Obratite pozornost na redosljed događaja i zaključite zašto je naslov filma –

Srce u snijegu?

Projekcija (10 min)

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5057>

ili

<https://www.youtube.com/watch?v=-aM6VYXESb8>

Objava učeničkih doživljaja

Što vam se svidjelo u filmu, a, možda, nešto nije?

Koji je dio bio smiješan, a koji vas je dio rastužio?

Učenici iznose doživljaj filma što im se svidjelo, a što nije i razmišljanja zašto film ima naziv – Srce u snijegu.

Vjerojatno će uočiti požrtvovnost snjegovića i njegovo veliko nesebično srce kako bi pomogao ozlijeđenoj djevojčici.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Kako film počinje?

Snjegović stoji na uzvisini i kraj njega prolaze dječaci koji se skijaju i djevojčica koja se sanjka.

Kakvog su raspoloženja djeca?

Sretna i vesela.

Opišite snjegovića koji ih gleda.

Snjegović je velik, bijel s mrkvom umjesto nosa.

Na glavi mu je lijevak (kapa) i oko vrata crveni šal.

U ruci drži metlu.

Snjegović želi sudjelovati u igri djece. Što radi?

Mete snijeg, radi brdašce da je djeci teže skijati i sanjkati se.

Zašto se snjegović smije?

Smiješno mu je kako djeca svladavaju prepreku.

No, dogodila se nesreća. Opišite što se dogodilo.

Djeca su pala, a djevojčica je ostala ležati u snijegu. Ostala je bez svijesti, poplavila je u licu.

Kako je reagirao snjegović, a kako djeca?

Djeca su se prestrašila i pobjegla, a snjegović je podignuo djevojčicu i odnio je u kolibu.

Kako je snjegović ugrijao djevojčicu?

Pokrio ju je prostirkom i upalio vatru u kaminu.

Što se na kraju dogodilo s djevojčicom, a što sa snjegovićem?

Djevojčica se ugrijala, obrazi su joj postali rumeni, probudila se.

Snjegović se zbog topline počeo topiti i nestajati. Na podu je ostala samo mrlja vode.

Što je učinila djevojčica kad je ugledala prijatelje na vratima?

Pregazila je mrlju – snjegovića i vratila se s prijateljima na snijeg.

Kako se osjećao snjegović?

Bio je tužan. Djevojčica ga nije niti pogledala, nije bila svjesna da joj je on pomogao.

Je li snjegović dobro postupio dok je zadirkivao djecu? Jesu li djeca dobro postupila kada su pobjegla i ostavila djevojčicu u snijegu?

Nisu. Djeca su se prestrašila oživljenoga snjegovića i pobjegla, a snjegović nije razmišljao da bi njegova šala mogla dovesti do stradanja djece.

Jesu li se djeca dobro ponašala prema snjegoviću? Što biste vi napravili?

Djeca su trebala zahvaliti snjegoviću jer je njegova požrtvornost i hrabro srce spasilo djevojčicu. Snjegović je pokazao da u njegovoj nutрини u snježnom tijelu kuca veliko srce.

Učenici iznose svoje prijedloge – kako treba pomoći prijatelju u nevolji i zahvaliti na pomoći.

Koje osobine krase snjegovića?

Voli se smijati, šaliti, ponekad je brzoplet u postupcima, ali kad treba pomoći, jako je brižan, pažljiv, požrtvovan, pravi prijatelj.

Pomaganjem se njeguje empatija (sposobnost osjetiti što drugi doživljavaju) i potiče altruizam (nesebično pomaganje) koji može biti zarazan, jer gledanje drugih da pomažu motivirat će i nas da se uključimo.

Radi vlastite dobrobiti brinite se o dobrobiti drugih, pomažite jedni drugima!

Što je poruka filma?

Pomozite prijatelju u nevolji, činite dobro!

26. listopada obilježava se Međunarodni dan međusobnog pomaganja. Pružanje pomoći, podrške i potpore drugima pozitivno utječe na tjelesno i mentalno zdravlje.

Treba pomagati i činiti dobra djela jer se dobro dobrim vraća.

Za filmske sveznalice

Kako su napravljeni likovi u filmu? Na što vas podsjećaju?

Likovi su napravljeni od stiropora (snjegović) i tkanine (djeca) – to su lutke.

Postupak oživljavanja lutaka zovemo animacija. Takav se film zove lutkarski animirani.

Kad bismo oživili crteže kako bi se zvao takav film?

Animirani crtani film.

Je li film u boji ili crno-bijeli? Kojih se boja sjećate? Biste li izdvojili neku boju i zašto?

Film je u boji. Prevladava bijela boja jer se radnja događa zimi, na snijegu. Ističu se jarke boje – crvena (šal, mrkva, kapa, prostirka, vatra) i žuta i plava (odjeća djece).

Govore li lutke u filmu?

Ne.

Je li film razumljiv bez govora?

Da.

Postoji li poveznica između glazbe i lutkina pokreta?

Da, glazba je neodvojiv dio pokreta lutaka. Glazbom, zvukovima i šumovima istaknuto je raspoloženje likova i događaji u filmu.

Glazba, zvukovi i šumovi čine zvučnu sliku filma i neodvojivi su dio filma. Kada bismo film gledali u tišini, bez glazbene podloge, ne bismo mogli uživati u njemu i ne bi nam bio do kraja razumljiv.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Izaberite jedan od ponuđenih zadataka.

Nacrtajte likove iz filma i svaki lik opišite u tri rečenice

ili

napišite ili nacrtajte drugačiji završetak filma

ili

izradite lik snjegovića od vune ili vate.

Napravite izložbu i izbor najljepšeg snjegovića u razredu.

Prijedlog filmova za predmetnu nastavu

Gliša, Raka i Njaka

animirani lutkarski film
1960.

Otac Gliša, sin mu Raka i magarac Njaka putuju na sajam u Meljak.

Produkcija: Zora film

Scenarij: Krešo Golik

Režija: Mate Bogdanović

Scenografija: Aleksandar Srnec

Lutke: Zlatko Grgić

Glazba: Vladimir Kraus Rajterić

Ton: Vladimir Prebl

Animacija: Juraj Tepert, Miljenko Kallay

Kamera: Nedjeljko Čaće

Solisti: Tugomir Alaupović, Bojan Lhotka

Recitatori: Vesna Starčević, Semka Sokolović, Ljiljana Gener,
Zdenka Heršak, Mladen Šerment, Drago Mitrović

Fotografije iz filma Gliša, Raka i Njaka javno dostupnog
<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5052>
str. 64, 65, 67, 68, 69
str. 70, FD ZAG Zagreb

Nagrade na festivalima u Mannheimu, Cannesu i Bukureštu, 1960.

Korelacija s međupredmetnim temama

Animirani lutkarski film *Gliša, Raka i Njaka* usmjerava učenike kako upravljati svojim ponašanjem, treba li uvijek poslušati druge ili ići svojim putem i razvijati vlastite potencijale (**OSR**).

Tijekom analize filma učenike treba usmjeravati na rješavanje problemskih pitanja kroz suradnju i timski rad te razvijanje socijalnih i komunikacijskih vještina – aktivno slušanje i dogovaranje (**UKU**).

Uz pomoć digitalne tehnologije (stop-animacije) učenici u individualnom ili skupnom radu izrađuju animirane filmove uz pomoć digitalnih aplikacija i usvajaju nova znanja i vještine (**IKT**).

Osobni razvoj

A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem

A.2.3. Razvija osobne potencijale.

B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

Učiti kako učiti

A.2.1. Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.

A.2.2. Učenik se koristi različitim strategijama učenja i primjenjuje ih u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja uz povremeno praćenje učitelja.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.2.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

A.2.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

OŠ HJ C. 5. 2 / OŠ HJ C. 6. 2.

Učenik opisuje značenje popularnokulturnih tekstova u kontekstu svakodnevnoga života.

OŠ HJ C. 5. 3. / OŠ HJ C. 6. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Unutarpredmetna korelacija

5. ili 6. r.

Književnost i stvaralaštvo

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura, Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvannastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa, debatni klub)

Odgojno-obrazovni ishodi

- uočiti medijske sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju
- kritički vrednovati medijske sadržaje i komentirati postupke likova uvjetovane tuđim komentarima
- razvijati vještine dogovaranja i pregovaranja
- pokazivati razumijevanje za potrebe drugih
- aktualizirati temu i poruku filma
- uočiti filmski jezik i obilježja animiranog lutkarskog filma

Interpretacija animiranog filma *Gliša, Raka i Njaka*

Međunarodni dan tolerancije, 11. studenoga

Svjetski dan animacije, 28. listopada

Sinopsis

Lutkarski film snimljen je prema narodnoj priči *Svijetu se ne može ugoditi*. Otac Gliša, sin Raka i magarac Njaka idu na sajam. Najprije otac jaše, a sin pješači, zatim prema savjetima onih koje susreću putem mijenjaju uloge – sin jaše, otac hoda pa obojica pješače uz magarca ili ga nose. Na kraju u Meljak ulaze kako su i krenuli.

Motivacija i najava filma

Svijetu se ne može ugoditi, narodna pripovijetka

Otac je jahao na magarcu, a sin išao pored njega pješice.

Putem ih susretne jedan čovjek pa reče:

„To nije u redu da ti jašeš, a dijete ide pješice. Tvoje su noge jače od njegovih.“

Otac sjaše s magarca, a sin uzjaše. Malo dalje sretne ih drugi čovjek pa reče:

„To nije lijepo, momče, da ti jašeš, a otac ide pješice. Tvoje su noge mlađe.“

Onda uzjašu obojica i pođu dalje. Sretne ih i treći čovjek pa reče...

Što mislite što je rekao treći čovjek, što se dalje događalo?
Rasprava prema učeničkim odgovorima.

Usmjereno gledanje

Pogledajte kratki film Gliša, Raka i Njaka i upamtite kakve su savjete otac i sin dobivali od ljudi koje su putem susretali.
Kako biste vi postupili na njihovom mjestu?

Projekcija (11 min)

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5052>
ili

<https://www.youtube.com/watch?v=fFb7l6s8Zw0>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose razmišljanja i doživljaje.

Može li se i vas lako nagovoriti da promijenite svoje mišljenje ili vas nitko i ništa vas ne može pokolebati u onome što ste naumili?

Povodite li se lako za mišljenjem drugih?

Kako se možemo oduprijeti tuđim utjecajima?

Biti povodljiv – lako se povoditi za drugima, podleći tuđim utjecajima.

Rasprava u skladu s učeničkim odgovorima.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Kamo putuju otac, sin i magarac?

Na sajam u Meljak.

Kako su uspjeli osedlati tvrdoglavog magarca i pridobiti ga da krene na put?

Poslužili su se lukavstvom. Sin je sijenom namamio magarca i krenuli su.

Putem su sreli različite skupine žena koje su komentirale njihovo putovanje.

Prepričajte prvi susret.

Otac jaše, sin hoda i vodi magarca.

Prigovor žena:

“Jao, bruke, jao, sramote, pa zar pješke da ide jedno dijete!”

Nakon prigovora žena otac stavlja sina Raku na magarca, a Gliša hoda, vodi magarca i kreću dalje.

Ukratko prepričajte drugi susret sa ženama koje su kupile sijeno.

Sin je jahao na magarcu, a otac hodao.

Prigovor žena:

“To nije nikakav red da otac umoran i sijed ide pješke u grad, a sin je lagan i mlad.”

I obojica sjednu na magarca koji ih nosi dalje.

Kako im prigovara nova skupina žena (treći susret) na putu za Meljak?

"O, jadni Njaka, kako možeš nositi te lijenčine dvije!"

Magarac se naljuti i zbaci oca i sina.

Gliša, Raka i Njaka hodaju i susreću žene koje peru rublje pokraj mlina. Kako im ova skupina žena prigovara i ruga se?

"Gle, budale, gle, čudaka baš su ljudi ti! Zdrav je Njaka, živ je Njaka – nikog ne nosi!"

Što su zatim smislili Gliša i Raka i zašto im se smiju žene i dobošar?

Otac i sin nose naopačke zavezanog magarca na štapu.

"Magarca zdravog nose. Pa ovi su sasvim ljudi!"

Što im je poručio dobošar kad su spustili magarca na tlo?

„I glupi magarac Njaka više pameti ima od onoga što svakoga sluša i čini po želji svima!"

Kako otac, sin i magarac nastavljaju put prema Meljaku?

Onako kako su i krenuli na početku – otac jaše na magarcu, a sin hoda i vodi magarca.

Likovi u filmu, lutke, napravljeni su od drveta, papira i tkanine.

Nije lako prikazati grimase i mimiku lica na lutkama, ali autor je ipak uspio dočarati raspoloženje likova. Što se ističe na Glišinom licu?

Brkovi.

Kako znamo da je otac nezadovoljan, tužan?

Brkovi se tužno objese na njegovom licu, a kad je zadovoljan brkovi se vrte u prvobitan položaj.

Kako dječak Raka iskazuje veselje?

Raki čuperak na glavi poskoči uvis.

A po čemu je prepoznatljivo raspoloženje magarca Njake?

Po dugim ušima. Kad se uši spuste, Njaka je ljut. Magarac raspoloženje iskazuje i mahanjem repa.

U filmu je bitna glazba i riječi pjesama. Osim pripovjedača i dobošara tko nas i kako vodi kroz radnju filma?

Radnja je ispričana kroz pjesme koje pjevaju likovi žena, žene pjesmom iznose svoje komentare.

Razlikuje li se početak od završetaka filma s obzirom na način putovanja likova – otac jaše, sin hoda? Kako biste formulirali poruku filma, prisjetite se dobošarovih riječi.

Putovanje likova započinje i završava jednako – otac jaše, sin hoda.

Nije se rodio tko bi svima ugodio! Ne trebamo slušati sve "savjete" drugih, trebamo vjerovati sebi, trebamo imati više samopouzdanja.

Kojim se osobinama, manama ruga autor?

Neodlučnost, lakomislenost, povodljivost, nedosljednost, oklijevanje, nedostatak samopouzdanja – nedostatak svojega "ja", svojega mišljenja!

Jeste li čuli za izreku Vjeruj u se i u svoje kljuse!

Obrazložite izreku u kontekstu poruke filma.

Treba vjerovati sebi i svojim odlukama, ne dozvoliti da nas tuđe mišljenje lako pokoleba. Slijedi svoj put! Zauzmi se za sebe!

Što biste poručili vršnjacima koji dijele savjete šakom i kapom i rugaju se drugima zbog njihovih postupaka?

Budite dobronamjerni i uljudni prema vršnjacima, pokažite humanost i odgovornost u dijeljenju savjeta, budite pravi prijatelji, nemojte se rugati i ismijavati vršnjake!

Je li i vas film potaknuo da preispitate neke svoje odluke ili savjete koje ste podijelili drugima?

Ne treba slušati svakoga, no dobro je poslušati dobronamjerman savjet koji može dovesti do najboljeg rješenja. Svijetu – svima ne može se ugoditi.

Rasprava prema odgovorima učenika.

Prisjetite se scene kada magarac vidi obrnutu sliku svijeta dok ga Gliša i Raka nose na štapu. Što ta scena simbolizira?

Takva slika svijeta podudara se s osnovnom idejom filma – ne mijenjaj stalno mišljenje, ne možeš svima ugoditi, tako će se i tvoj svijet okrenuti naopačke.

Za filmske sveznalice

Kako su autori oživili lutke?

Pomicanjem cijelih lutaka ili njihovih dijelova (brkovi, čuperak, uši, rep, noge, ruke...) i pojedinačnim snimanjem pomaka lutke (stop-animacija), a onda se u projekciji postiže kontinuirani pokret.

Kako nazivamo ovakvu vrstu animiranog filma?

Animirani lutkarski film. Lutka-film.

Kako zovemo postupak preoblikovanja književnog djela (pripovijetke) u film?

Filmska adaptacija ili ekranizacija.

Filmski predložak (scenarij) za adaptirano književno djelo najčešće zajedno pišu scenarist i redatelj. Adaptacija je uspjela kada se uporabom filmskih izražajnih sredstava naglašava književna vrijednost izvornoga djela.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Pokušajte stop-animacijom lutaka od glinamola ili animacijom lego kockica aktualizirati poruku filma:

„Nije se rodio tko bi svima ugodio.“

Zadatak možete raditi u skupinama ili samostalno.

Prije izrade vlastitih filmova pogledajte film s kratkim uputama mladih animatorica iz Filmsko-kreativnog studija Vanima od ideje do realizacije lutkarskog filma.

<https://www.youtube.com/watch?v=tCquYxtWdE4>

Pogledajte i kratki nagrađeni videomamac, autorski rad, osmaša Filipa koji je snimljen prema zbirci priča *E, baš mi nije žao!*, S. Pilić.

Videomamac je nastao stop-animacijom lego figurica.

Uočite je li glavni lik snalažljiv i postoji li jednostavno rješenje za brzo i lako čitanje knjiga?

https://www.youtube.com/watch?v=LyQrRBZxk_o

Nastale filmove pogledajte i prokomentirajte na jednom od sljedećih susreta filmske družine ili na satu Hrvatskoga jezika ili Satu razrednika.

Pročitajte kratku narodnu pripovijetku *Svijetu se ne može ugoditi* i organizirajte razrednu debatu

Treba li nekada prihvatiti tuđi savjet?

Igra

igrano-animirani film 1962.

Bezazlena dječja igra crtanja raznih likova preraste u pravi rat.

Produkcija: Zagreb Film

Scenarij, režija i glavni animator: Dušan Vukotić

Animacija: Rudolf Mudrovčić, Leopold Fabiani

Glazba: Tomica Simović

Muzičko vodstvo: Tea Brunšmid

Scenografija: Zvonimir Lončarić

Kamera: Mihajlo Ostrovidov

Uloge:

Djevojčica: Jelena Verner

Dječak: Zvonko Pavliš

Fotografije iz filma Igra javno dostupnog, Zagreb film
<https://zagrebfilm.hr/filmovi/igra/>
str. 71, 72, 74, 75, 76

International Short Film Festival, 1. nagrada, Oberhausen, 1963.

International Film Festival, 1. nagrada Golden Gate, San Francisco, 1963.

Specijalna nagrada, New York Film, 1963.

1. nagrada žirija omladine, Cannes, 1964.,

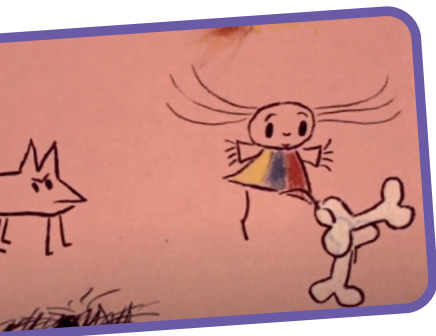
Nominacija za nagradu Oscar, 1964.

International Film Festival, 1. nagrada Srebrni bumerang, Melbourne, 1964.

1. nagrada žirija UNESCO, Mar del Plata IFF, 1964.

Korelacija s međupredmetnim temama

Film *Igra* filmski je klasik s antiratnom porukom, aktualan i danas dok se diljem svijeta vode krvavi ratovi. Film potiče konstruktivnu raspravu kako spriječiti ili riješiti vršnjačke sukobe i problemske situacije, zalaže se za poštivanje ljudskih prava i ravnopravnost spolova (**GOO**).

Učenike se potiče na upravljanje emocijama i nenasilno rješavanje sukoba kroz uvažavanje osjećaja i potreba drugih te razvijanje osobnih potencijala (**OSR**).

Učenici tijekom obrade filma kritički promišljaju i predlažu načine i mogućnosti rješavanja problema – zalaganje za mirno rješavanje sukoba (**UKU**).

Učenici procjenjuju kako pritisak vršnjaka djeluje na njihovu međusobnu komunikaciju, razlikuju i vrednuju različite načine komunikacije i ponašanja (**ZDR**).

Uz pomoć digitalne tehnologije učenici samostalno kreiraju, stvaraju, opisuju i predstavljaju svoje medijske uratke (**IKT**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.3.3. Promiče ljudska prava.

A.3.5. Promiče ravnopravnost spolova

Osobni i socijalni razvoj

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

Učiti kako učiti

A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Zdravlje

B.3.1. A Opisuje i procjenjuje vršnjački pritisak.

B.3.1. B Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

OŠ HJ C. 5. 3. / OŠ HJ C. 6. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Unutarpredmetna korelacija

5. ili 6. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa, debatni klub)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju
- poticati vršnjačku toleranciju i nenasilno rješavanje sukoba
- kritički vrednovati medijske sadržaje (antiratna poruka)
- uočiti obilježja igranog i animiranog crtanog filma

Interpretacija animiranog filma *Igra*

Svjetski dan animacije, 28. listopada

Međunarodni dan dječjih prava, 20. studenoga

Sinopsis

Tijekom dječje igre dječak i djevojčica crtaju svaki svoje likove i nadmeću se. Djevojčica nacrtala cvijet, a dječak automobil koji pregazi cvijet. Nacrtani lav progoni nacrtanu djevojčicu koja se skriva u kuću i brani se puškom. Dječak nacrtala tenk... i ubrzo dječja igra preraste u pravi rat.

Motivacija i najava filma

Bezazlena dječja igra često preraste u svađu. Ako ste bili sudionici svađa ili tučnjava, kako ste ih pokušali riješiti. Prepričajte što vam se dogodilo. Jeste li se brzo pomirili s prijateljima? Tko je prvi popustio? Je li teško popustiti, ispričati se i reći: „Oprosti!“

Usmjereno gledanje

Dječak (Zvonko Pavliš) i djevojčica (Jelena Verner) crtaju na raznobojnim papirima pomoću drvenih bojica. Isprva se dobro slažu dok dječaku ne pukne vrh olovke (špica).

Pažljivo gledajte što je dječak želio učiniti i zašto je nastao sukob između djece?

Projekcija (12.42 min)

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/igra/>

ili

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/5017>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoje doživljaje, razmišljanja i zapažanja.

Sukob je nastao jer je dječak htio uzeti djevojčičinu olovku bez pitanja. Djevojčica ne želi dati svoju olovku. Dječaku ponudi šiljilo koje on odbija, dječak se naljuti i sukob je neizbježan.

Kako je mogao postupiti dječak? Kako je mogla postupiti djevojčica?

Kako biste vi postupili?

Razgovor prema učeničkim odgovorima.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Kakvo je raspoloženje dječaka i djevojčice na početku filma?

Što radi djevojčica dok crta cvijet?

Oboje su nasmijani. Djevojčica pjevuši dok crta cvijet (lalala-la-la).

Čiji je crtež prvi oživio i što se dogodilo?

Oživio je dječakov automobil i pregazio cvijet koji je nacrtala djevojčica.

Počinja li se mijenjati raspoloženje glavnih likova?

Da, djevojčica se naljutila, a dječak joj se ruga, pokazuje grimase.

Opišite što je prethodilo situaciji u kojoj je dječak isplazio jezik djevojčici.

Djevojčica je nacrtala rupe na gumama dječakova automobila, gume su se ispustile.

Djevojčica plješće, veseli se, dječak je zabrinut i u ljutnji je isplazio jezik.

Dječja igra polako prerasta u sukob kad je djevojčica nacrtala djevojčicu (sebe) na papiru. Što sve crta dječak kako bi uplašio djevojčicu na papiru?

Dječak crta miša koji preplaši nacrtanu djevojčicu. Zatim crta psa i lava.

Kako se djevojčica obranila od miša, psa i lava?

Miša je otjerala mijaukanjem, a psa podmitila kostima. Lav je proždrljivo progutao kost, djevojčica se prepala i bježi na drvo pa u kuću.

Opišite kako sukob preraste u rat na papiru, ali i između dječaka Zvonka i djevojčice Jelene. Koje osjećaje djeca iskazuju?

Paralelan je rat crtežima i među djecom. Na papiru (pomoću animiranih crteža) djevojčica rani lava puškom, dječak crta tenk koji završi u provaliji jer je djevojčica potrgala papir, dječak crta avion koji baca bombe na kuću. Djevojčica pošara avion i prizemlji ga, a dječak crta raketu.

Dječak i djevojčica uživljeni su u sukob, mašu rukama, čude se, žmire, pokrivaju oči...

Iskazuju ljutnju i strah.

Jedan je udarac izazvao tučnjavu, plač, jecanje, čupanje kose.

Što se dogodilo (izraženi kontrast dviju boja)?

Dječak je udario rukom i crna se tinta prolila po crtežima koji su na crvenoj papirnatopodlozi, crteži su uništeni. Djeca međusobno iskazuju agresiju, tuku se, povrijeđeni su i nesretni, plaču, jecaju.

Što simbolizira crna, a što crvena boja?

Crna boja simbolizira smrt, stradanje, rat, a crvena krv.

Koliko je ljudi potrebno za svađu? Je li se svađa mogla izbjeći?

Za svađu je potrebno dvoje. Da su djevojčica ili dječak htjeli popustiti i priznati poraz, svađa se mogla izbjeći.

Kakvi filmski planovi prevladavaju dok se prikazuje tučnjava i suze. Zašto?

Krupni planovi kako bi do izražaja došli osjećaji likova i naglasila se besmislenost tučnjave i rata. U ratu nema pobjednika. Svi su gubitnici, svi su povrijeđeni.

Nedostaje li vam u filmu govor, dijalog likova?

Ne, radnja je razumljiva bez dijaloga, ispričana je zanimljivom slikom, dojmljivim crtežima, glazbom, šumovima, zvučnim efektima koji naglašavaju osjećaje i stanja likova.

Koliko je važno da igra sadrži i dogovorena pravila i međusobno poštivanje?

Što biste učinili kada bi vaša igra prešla okvire pristojnog ponašanja? Kako treba rješavati konfliktne situacije u razredu, u školi, u svijetu?

Treba poštivati i dogovarati pravila igre (fair play). Sukobe treba rješavati mirnim putem, civilizirano, dogovorom, a ne agresijom.

Razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

Kakav je stav autora filma prema ratu, kakvu poruku ovaj film nosi?

Antiratna poruka.

Film *Igra* aktualan je predložak za konstruktivnu raspravu o konfliktima i kako rješavati problemske situacije među vršnjacima.

I danas se događaju slični scenariji – iz nesporazuma može nastati svađa, prepirka, nadmudrivanje, tučnjava ili „rat“. Kako možemo spriječiti ili ublažiti nastalu situaciju?

Rasprava prema učeničkim odgovorima.

Za filmske sveznalice

Koja se dva filmska roda isprepliću u filmu Igra? Objasnite.

Igrani film. Djeca glumci glume svoje uloge posvađanih prijatelja prema unaprijed zadanom scenariju, priči.

Animirani crtani film. Oživljeni dječji crteži. Reducirana animacija, smanjeni broj crteža.

Crteži su živih boja.

Tko u filmu oživi crteže glasom, tko ih sinkronizira? Navedite primjere.

Dječak sinkronizira zvuk automobila, tenka, aviona i polijetanje rakete, glasom oponaša lajanje psa i riku lava. Djevojčica daje glas nacrtanoj djevojčici, oponaša mijaukanje mačke, pucanje puške (Pum! Pum!).

Zvukovima i glazbom podcrtava se raspoloženje likova u filmu. Koje ste zvukove i šumove upamtili?

Smijeh, lajanje, rika, udarci, jauci, plač, jecanje...

Prije prolijevanja tinte u vrlo kratkim kadrovima (nastalih uporabom mnoštva rezova) prikazan je presjek igre – rata između likova. Kako se zove taj montažni postupak?

Taj se montažni postupak zove retrospekcija ili pogled unazad.

Retrospektiva - retro + lat. spectare = gledati.

Osvrt na prethodna zbivanja, prikaz, pregled nečega što je prošlo.

Zašto se rabi retrospekcija u filmu?

Rabi se radi prikaza prethodne faze zbivanja, najčešće kao vraćanje u prošlost junaka. Retrospekcijom se mogu ukratko sažeti i prethodna zbivanja koja su dovela do kulminacije radnje kao na kraju filma Igra.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Nacrtajte antiratni plakat u digitalnom alatu Canva ili uz pomoć bojica, flomastera. Na Satu razrednika prezentirajte svoje radove i plakatima ukasite učionicu.

Pogledajte na Satu razrednika dječji dokumentarni film

Plemenita vještina. Tema filma je borba („tučnjavi“) koja ne prelazi u rat.

Filmska družina ZAG, 7 min, 2013.

Nagrade:

51. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece u Kutini

2. nagrada stručnoga procjenjivačkog suda i 3. nagrada dječjega žirija

2. nagrada na Malom dokuartu u Bjelovaru

Motivacija

Na što vas asocira izraz plemenita vještina?

Jeste li čuli da boks zovemo plemenitim sportom, plemenitom vještinom zbog činjenice da u boksu nije dozvoljeno protivnika udarati dok je na podu jer postoje stroga pravila u koji dio tijela i na koji se način smije udarati protivnika.

Je li boks sport za djevojčice?

Neki zastupaju mišljenje da gimnastika nije za dječake?

Razgovor prema odgovorima učenika.

Najava filma

Film je snimljen u Boksачkom klubu “Leonardo” u kojem ravnopravno treniraju djevojke i mladići i postižu zapažene sportske rezultate.

Projekcija

<http://udrugazag.hr/39-plemenita-vjestina-dokumentarni-film/>

Usmjereni razgovor

Je li boks sport kojim se mogu baviti i djevojke, ima li boks veze sa ženstvenošću kao što kaže jedan od sugovornika u filmu?

Trebamo li biti vjerni sami sebi, slijediti svoje snove, biti uporni?

Kako shvaćate igrani završetak filma?

Razbija li ovaj film predrasude o djevojkama, ženama kao slabijem spolu?

Organizirajte debatu o utjecaju predrasuda i stereotipa

Jesu li djevojke/žene slabiji spol?

#kads/ne/sretan

eksperimentalni film
2018.

Obiteljsko nasilje prikazano na eksperimentalan način.

Produkcija: Udruga ZAG

Scenarij i režija: Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

Voditeljice družine: Melita Horvatek Forjan i Nataša Jakob

Fotografije iz filma #kads/ne/sretan, FD ZAG
<https://udrugazag.hr/kads-ne-sretan/>
str. 78, 79, 82, 83, 84

Grand prix, 11. Mali dokuart, Bjelovar, 2018.

56. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, Bol na Braču, 2018.

1. nagrada stručnog ocjenjivačkog suda

3. nagrada međunarodnog dječjeg žirija djece

Korelacija s međupredmetnim temama

Film *#kadsine/sretan* zalaže se za prava djece na mirno i sretno djetinjstvo, a osuđuje se obiteljsko nasilje. Tijekom interpretacije filma učenike se potiče na kritičko mišljenje i razvoj komunikacijskih vještina. Potiče se nulta točka tolerancije na bilo kakav oblik nasilja (**GOO**).

Aktualizacija teme i poruke filma pridonosi razvoju samopouzdanja kod djece i mladih i razvijanju osobnih potencijala. Učenike se potiče na izražavanje emocija kad dožive nepravdu ili primijete da ju je doživio netko od prijatelja u razredu (**OSR**).

Poučavanje i učenje uz pomoć medija utječe na razvoj digitalne, informacijske, računalne i medijske pismenosti djece i mladih (**IKT**).

Tijekom analize filma učenici se potiču na usvajanje vještina samostalnog učenja, boljeg i lakšeg povezivanja znanja iz različitih područja. Stvaralački zadatci učenike potiču na istraživački rad u redovnoj nastavi kao i u izvannastavnim aktivnostima u području kulture i medija (**UKU**).

Razvijanje pozitivnoga stava i nenasilno rješavanju sukoba utječe na jačanje samopoštovanja i samopouzdanja kroz pozitivnu komunikaciju i rješavanje problema uz pomoć stručnjaka (**ZDR**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.3.1. Promišlja o razvoju ljudskih prava.

A.3.3. Promiče ljudska prava.

C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Osobni i socijalni razvoj

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

C.3.3. Učenik samostalno ili uz manju pomoć učitelja procjenjuje i odabire potrebne među pronađenim informacijama.

Učiti kako učiti

- A.3.1. Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.
- A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.
- A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Zdravlje

- B.3.1. Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

OŠ HJ C. 7. 3. / OŠ HJ C. 8. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Unutarpredmetna korelacija

7. ili 8. r

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, debatni klub)

Odgojno-obrazovni ishodi

- stvaralački interpretirati eksperimentalni film s temom obiteljskog nasilja
- uočiti i aktualizirati poruku filma kroz suradničko učenje
- poticati kritičko mišljenje u analizi medijskih sadržaja
- uočiti obilježja filmskog jezika eksperimentalnog filma

Interpretacija eksperimentalnog filma #kadsine/sretan

Međunarodni dan nenasilja, 2. listopada

Međunarodni dan dječjih prava, 20. studenoga

Sinopsis

Dijete trči ispred ljutite majke koja na njega jako glasno viče. Majka ga želi udariti. Dijete se skriva u ormar. Fizičko kažnjavanje i obiteljsko nasilje prikazano je šokantnim fotografijama pretučene djece i eksperimentalnim snimkama. I dječja igračka (medvjedić) trpi nasilje, dijete ga bijesno udara. Nasilje rađa novo nasilje.

Motivacija i najava filma

Koje su vaše asocijacije uz riječ obitelj?

Učenici, vjerojatno, iznose pozitivne primjere – ljubav, sigurnost, roditelji, braća, dom...

Na mrežnim portalima možemo pročitati i ovakve naslove: Obiteljski nasilnik nasrnuo na dijete. Pijan razbijao po stanu i prebio 6-godišnjeg sina.

Ima li opravdanja za takvo nasilje? Postoje li neke odgojne situacije kad je tjelesno kažnjavanje opravdano? Zašto neki roditelji pribjegavaju batinama?

Rasprava prema odgovorima učenika.

Usmjereno gledanje

Pažljivo pogledajte kratki film *#kadsine/sretan*. Obratite pozornost na ulogu dječje pjesme u filmu.

Projekcija (3 min)

<https://udrugazag.hr/kadsine-sretan/>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoje doživljaje i razmišljanja o ulozi dječje pjesme *Kad si sretan* u filmu.

Pjesma je u suprotnosti s događanjima, s onim što vidimo u kadru.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Tko su glavni likovi ovoga filma?

Djeca i mladi koji trpe obiteljsko nasilje.

Što majka govori/više dok trči za djetetom po stubama?

„Stvarno mi te dosta, vrati se ovamo, namjerno me živciraš! Izađi van, izađi!“

Je li majka sustigla dijete? Što je učinila? Opravdavaš li majčin postupak?

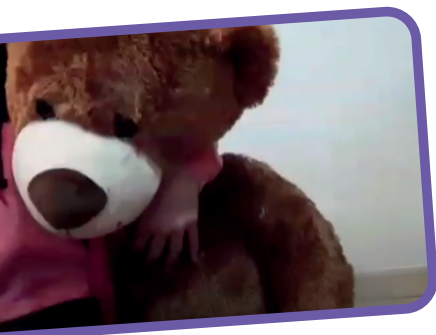
Da. Majka udara dijete, čuju se udarci (slika je neoštra). Ne, majčin je postupak prema djetetu neprimjeren.

Rasprava prema odgovorima učenika.

Preporuka Pravobraniteljice za djecu RH

„Kako bi se ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece ostvarilo ne samo na papiru, već i u praksi, potrebno je promicati pozitivne, nenasilne oblike odgoja djece i rješavanja sukoba, provoditi edukaciju budućih i sadašnjih roditelja i drugih skrbnika, nastavnika i javnosti te osigurati dostupnost savjeta i odgovarajuće potpore svim roditeljima, osobito onima kojima je odgoj djece stresan.

Djeci, koja bi naročito mogla biti izložena štetnom i ponižavajućem kažnjavanju (kao što su npr. djeca s teškoćama u razvoju), nužno je omogućiti povjerljivo savjetovanje i zaštitu.“

Tko je nijemi promatrač nasilja? Što on radi?

Igračka – medvjedić. Pokriva uši rukama da ne čuje udarce, spušta glavu da ne vidi nasilje.

Što vidimo dok se u zvučnoj podlozi čuje pjesmu Kad si sretan?

Nižu se kratki kadrovi nasilja nad djecom, udarci, čupanje za kosu, djeca rukama pokrivaju lice, dijete s podljevom ispod oka, remen u ruci odrasle osobe, djeca koja grle medvjediće, dječja zabrinuta lica...

Osim pjesme što još čini zvučnu sliku filma?

Zadihano dijete koje trči, želi se sakriti. Pucketanje prstima, udarci dlanovima i nogama.

Dječja pjesma i potresni kadrovi čine kontrast. Što se tim kontrastom postiže?

Pojačava se atmosfera straha, patnje i nemoći djeteta pred odraslom osobom koja ga tjelesno kažnjava.

Što se događa s medvjedićem na kraju filma?

Dijete, koje je trpjelo nasilje, postaje nasilno i udara medvjedića ponavljajući majčine riječi s početka filma:

„Namjerno me ne slušaš! Mrzim te! Mrzim te! Mrzim te!“

Formulirajte poruku filma svojim riječima.

Dijete (koje trpi nasilje) postaje nasilnik prema usvojenom i kopiranom obrascu ponašanja.

Kažnjavanje prenosi poruku da je udaranje prihvatljiv način za izražavanje vlastitih osjećaja i rješavanje problema.

Svako nasilje rađa novo nasilje, uporaba sile i posezanje za nasilnim metodama nikad nije rješenje, već izvor novih problema.

Imenujte kadrove koji su prikazani na drugačiji, eksperimentalan način.

Neoštri, „mutni“ kadrovi bijega, trčanja po stubama, a kasnije bijeg kroz hodnik, obrisi zida.

Brza izmjena kratkih kadrova – fotografije pretučene djece.

Odrzi tužnog dječjeg lica na slavini.

Krupni kadrovi masnica na rukama.

Na kraju filma dijete udara medvjedića. Kojem filmskom rodu pripada taj kadar?

Igranom filmu. Dijete – igra, glumi ulogu zlostavljača.

Jedan je kadar namjerno snimljen u okomitom formatu? Prisjetite se koji je to kadar?

Pljuska. Dječak pada.

Gdje mladi objavljuju takve kadrove nasilja?

Na društvenim mrežama (TikToku).

Što mislite o objavljivanju tučnjave na društvenim mrežama?

Zašto radije snimamo nasilje umjesto da ga spriječimo?

Efekt promatrača sociološki je fenomen u kojem mladi (koji svjedoče nasilju) ne čine ništa kako bi ga spriječili ili zaustavili jer se natječu za lajkove. Kada se nađu u većoj skupini, najčešće nitko ne čini ništa da bi spriječio nasilje. Snimaju ono što bi moglo izazvati pažnju vršnjaka i osjećaj „posebnosti“ – to je motivacija za objavljivanja neprimjerenih sadržaja i neetično ponašanja.

Možemo li postupiti drugačije?

Svatko može postati žrtva nasilja. Ako vidite da je netko žrtva nasilja, pružite mu podršku. Budite ljubazni, razmislite kome se možete obratiti za pomoć. Vaše riječi i podrška mogu učiniti razliku. Većina škola ozbiljno shvaća slučajeve zlostavljanja i poduzet će odgovarajuće korake. Ako vas zlostavlja netko iz škole, prijavite nadležnim osobama u školi.

Postoje zakoni koji štite od kleveta i uvreda.

Na internetu vrijede ista pravila kulturnog ponašanja, uvažavanja i poštovanja kao i uživo. Razmislite prije nego objavite ili podijelite neprimjerene sadržaje na društvenim mrežama. Može li vaša objava ili komentar nekoga povrijediti?

Usmjereni razgovor prema odgovorima učenika.

Za filmske sveznalice

Kojim je postupkom oživljen medvjedić?

Stop-animacijom.

Kadar po kadar ili engl. frame by frame – animacijska je tehnika pomoću koje se određeni predmet pokreće. Između svakog snimljenog kadra, predmet se malo pomakne i stvara se iluziju pokreta kada se serija kadrova prikaže kao jedna cjelina.

Dijelovi triju filmskih rodova isprepliću u ovom eksperimentalnom filmu? Imenujte ih.

Igrani, dokumentarni i animirani film.

Igrani film nastaje prema stvarnoj ili izmišljenoj priči u kojoj glume glumci – dijete glumi dok trči ispred majke, skriva se u ormaru, tuče medvjedića.

Dokumentarni film temelji se na stvarnim događajima – fotografije na kojima je prikazano nasilje.

Animirani se film koristi različitim tehnikama animacije – animacija crteža, lutaka, pijeska...

U kojem biste filmskom rodu vi prikazali temu obiteljskog nasilja? Obrazložite.

Tema obiteljskog nasilja može se obraditi kao igrani ili kao animirani film.

Ideju treba razraditi kroz sinopsis i scenarij i odabrati način na koji će se tema realizirati: snimanjem igranih dijelova ili crtanjem, stop-animacijom...

Usmjereni razgovor prema odgovorima učenika.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Snimate eksperimentalni film (mobitelom) s porukom – za društvo bez nasilja.

Prvo napišite *sinopsis* (kratak sadržaj) u kojem ćete temu razraditi u nekoliko rečenica.

Pokrenite *oluju ideja* – razgovarajte koji su načini dobri za prikaz vaše teme (hibridni film – miješanje raznih filmskih rodova).

Snimajte kroz folije u boji, plastične čaše, staklo, vodu...

Snimajte iz neuobičajenih planova (npr. vrlo krupni planovi) i kutova, rabite neobičnu rasvjetu, snimajte u kontra-planu...

Obratite pozornost na *zvučnu sliku filma* tj. na neobičnu uporabu zvuka. Puštajte snimku govora unatrag, koristite se pjesmama koje nisu spojive s temom, snimajte čudne zvukove, škripu, udarce...

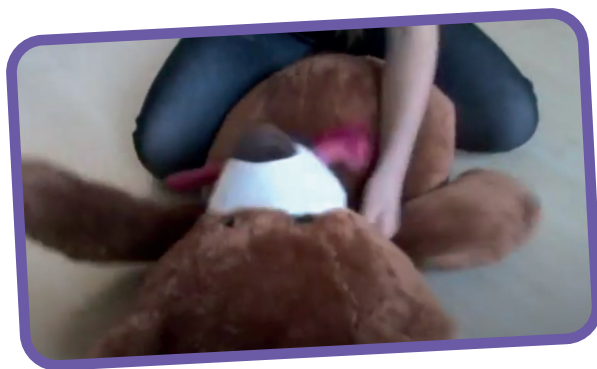
Eksperimentirajte i u *montaži* rabeći (besplatne montažne programe – Cap Cut, Filmora, Movie maker...) neobičan redoslijed kadrova, skokovitu montažu, intervencije u slici, promjenu intenziteta boje ili uporabu crno-bijele slike.

Organizirajte svečanu premijeru uz kokice na Satu razrednika!

Održite debatu „*Odgajaju li batine?*“

u povodu Međunarodnog dana odgoja bez batina, 30. travnja.

Hrvatska je potpisala Povelju o ukidanju tjelesnog kažnjavanja 1999. g.

Muzikalno prase

animirani crtani film
1965.

U prasetu, koje divno pjeva operne arije, svi vide samo slasnu pečenku.

Produkcija: Zagreb film

Režija: Zlatko Grgić, Turido Pauš, Vladimir Đurak

Scenarij: Borivoj Dovniković Bordo i Zlatko Grgić

Crtež i animacija: Zlatko Grgić

Scenografija: Pavao Štalter

Glazba: Anđelko Klobučar

Muzički voditelj: Tea Brunšmid

Ton: Mladen Prebil

Tenor: Vlado Koljesar

Trik snimatelj: Zlatko Sačar

Fotografije iz filma Muzikalno prase javno dostupnog, Zagreb film
<https://zagrebfilm.hr/filmovi/muzikalno-prase/>
str. 85, 86, 88, 90, 91
str. 92 fotografija iz filma Peti, Zagreb film

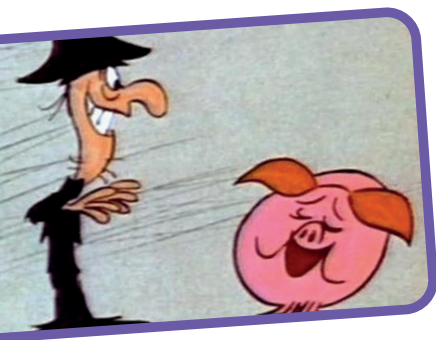
1. nagrada, Zlatna golubica, Leipzig 1966.

Nominacija za Zlatnu palmu na festivalu u Cannesu

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize animiranog filma *Muzikalno prase* s učenicima se razgovara o predrasudama, stereotipima i govoru mržnje kojem mogu biti izloženi (**GOO**).

Učenici će razvijati empatiju prema drugačijima – darovitim pojedincima koje simbolizira muzikalno prase i kojima je potrebno uvažavanje i prihvaćanje njihove različitosti, podrška, suradnja i timski rad. Iznosit će vlastite primjere kako biti odgovoran i svojim ponašanjem ne ugrožavati druge (**OSR**).

Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja, opravdavaju svoj izbor i odabiru najučinkovitiju strategiju tijekom interpretacije filma i usmjerenog razgovora (**UKU**).

Učenici su potaknuti na usvajanje znanja i vještina kojima će graditi samopouzdanje, samopoštovanje i doživljaj zadovoljstva i uspješnosti – pozitivna slika o sebi (**ZDR**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.3.3. Promiče ljudska prava.

Osobni i socijalni razvoj

A.3.1. Razvija sliku o sebi.

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

Učiti kako učiti

A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Zdravlje

B.3.1. B Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

OŠ HJ C. 7. 3. / OŠ HJ C. 8. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Unutarpredmetna korelacija

7. ili 8. r

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura, Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju i toleranciju prema različitim
- uočiti svestremenost teme i ideje filma (aktualizacija)
- kritički vrednovati poruku u medijskim sadržajima
- uočiti filmski jezik ZŠCF-a i obilježja animiranog crtanog filma

Interpretacija animiranog filma *Muzikalno prase*

Međunarodni dan darovitih učenika, 21. ožujka

Međunarodni dan glazbe, 1. listopada

Međunarodni dan tolerancije, 16. studenoga

Sinopsis

Film o neobičnom prasetu koje je pjevalo, a ljudi su, nažalost, u njemu vidjeli ipak samo pečenku. Prase upada u razne nezgode, ali se uvijek u zadnji čas spašava. Na kraju završi kao i mnogi neshvaćeni umjetnici.

Motivacija i najava filma

Kakvu glazbu volite slušati, pjevati? Koji su vaši omiljeni izvođači?

Obrazložite svoj izbor. Kad bi prase moglo pjevati, kakve bi pjesme pjevalo, koji glazbeni žanr – rock, pop, hip-hop, folk...?

U kojem bi se filmskom rodu (igranom, dokumentarnom, animiranom, eksperimentalnom) najbolje snašlo muzikalno prase?

Podsjećanje na obilježja filmskih rodova i ulogu filmskih trikova (green/blue screen) tijekom snimanja i važnost vizualnih efekata u montaži, postprodukciji izrade filmova.

Učenici obrazlažu svoje pretpostavke u kojem bi filmskom rodu muzikalno prase moglo biti glavni lik i možda će neki zaključiti da bi se animiranim filmom najlakše mogao predstaviti takav neobičan lik.

Zlatko Grgić, redatelj i glavni animator ovoga filma, jedan je od najpoznatijih i najcjenjenijih autora ZŠCF-a, otac Baltazara. Od 1990. na Svjetskom festivalu animiranih filmova – Animafest Zagrebu dodjeljuje se nagrada Nagrada Zlatko Grgić, nagrada za najbolji prvi film napravljen izvan obrazovne institucije.

Usmjereno gledanje

Uočite koju vrstu glazbe voli pjevati glavni lik. Prepoznajete li neke melodije?

Projekcija

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/muzikalno-prase/>

ili

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/4547>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoj doživljaj filma i komentiraju uporabu operne glazbe u animiranom filmu.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Prisjetite se s kojim se sporednim likovima susreće ovaj neobični glavni lik, muzikalno prase, i kako se ostali likovi odnose prema njemu.

Učenici imenuju sporedne likove (beskućnik, zaljubljeni par, dirigent, posvađani dvojac, general, flautist) i njihov odnos prema muzikalnom prasetu od divljenja do želje da ga likvidiraju, pojedu.

Kako biste okarakterizirali glavni lik, koje ga osobine krasi u susretu s neznancima?

Glavni lik je jako talentiran, odlično pjeva, glazbeno je darovit, sretan i raspjevan, naivan je, svima prilazi prijateljski i uveseljava sve koje susreće, svi mu se na početku dive.

Što čini gladan beskućnik nakon prvotnog divljenja?

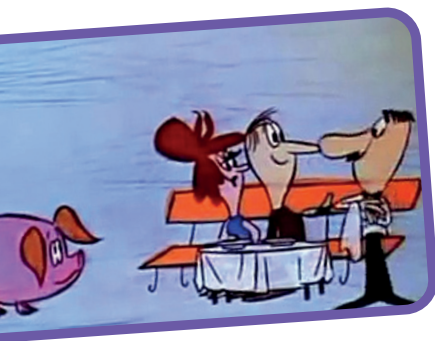
Beskućniku „pjevanju“ crijeva i ubrzo poželi pojesti prase. Ispada mu nož ispod kaputa, a prase se preplaši i udaljava. Beskućnik ga doziva zviždanjem, gasi svjetlo, nastaje zbrka. U mraku se prase spašava, a beskućnik ostaje bez obroka pa mora jesti nož (geg).

Što se dogodilo pri susretu raspjevanog praseta sa zaljubljenim parom, dirigentom, posvađanim dvojcem i generalom? Prepričajte kratko.

Svi su voljeli njegovo pjevanje – žalosni par se ponovno zaljubio i kad im konobar donese jelovnik, gledaju što je na meniju i pozele baš pečeno prase.

Dirigent je uživao u opernom pjevanju muzikalnog praseta i odmah ga počeo uživo snimati za radijski prijenos. Ubrzo je donio tanjur i mikrofoni-bombu koju je sam nespretno aktivirao (geg), a prase se još jednom čudom spašava (sreća je na njegovoj strani). Posvađani prijatelji prekinuli su tučnjavu i nakratko uživali u milozvučnoj pjesmi praseta, izljubili se i posegnuli za nožem i sjekirom. U nastalom metežu prase se spašava, a „prijatelji“ se ponovno svađaju i udaraju.

U novom susretu – general je rastao od ponosa i divljenja slušajući operno pjevanje glavnog lika, odlikovao je prase, naoštrio sablju i poslao vojnike da ga ulove za ručak, a on sjeo za prostrti stol. Vojnici nisu uspjeli u naumu, povlače se jer su ih napali neprijateljski vojnici. Glavni se lik ponovno čudom spasio!

Kako se glavni junak osjeća nakon takvih susreta?

Tužan je i nesretan, plače, iskreno jeca jer nitko ga ne shvaća, nitko istinski ne uživa u njegovom iznimnom pjevačkom talentu, nitko ne prepoznaje njegovu darovitost.

Koga muzikalno prase susreće na kraju? Što se dogodilo?

Tužno se prase razveselilo susretu s glazbenikom, flautistom kojega je smatrao prijateljem, odlazi s njim veselo uz glazbu, ali završi tragično. Gladan je umjetnik pojeo prase, bacio kost i rekao: „Pardon!“

Jeste li očekivali drugačiji kraj?

Da! Od mladog glazbenika očekujemo da razumije i cijeni talent darovitog pojedinca – praseta, očekujemo da je prase našlo „srodnu dušu“, a ne egzekutora i da će napokon biti sretno i shvaćeno.

Zašto nitko nije podržao darovitost, glazbeni talent muzikalnog praseta?

Likovi su željeli ugoditi sebi, u prasetu su vidjeli samo hranu, slastan zalogaj, a ne iznimno darovitog pojedinca koji uveseljavati svojim talentom, koji želi svijet učiniti boljim kroz univerzalni jezik glazbe, klasične glazbe.

Jesu li tome „krive“ predrasude i stereotipi društva u kojem živimo? Iznesite svoje mišljenje.

Razgovor prema učeničkim odgovorima.

Predrasuda je neprijateljski, negativan stav prema drugačijima, pripadnicima neke skupine kojoj mi ne pripadamo – npr. poput antagonizma između navijačkih skupina (dinamovaca i hajdukovaca, BBB i Torcida).

Stereotip je sklop pojednostavnjenih i pretjerano uopćenih osobina koje se pridaju svim pripadnicima neke društvene skupine i te se osobine generaliziraju, poistovjećuju sa svim pripadnicima skupine. Stereotipi su česti u uvredljivim vicevima – plavuše su glupe, Dalmatinci lijeni, Zagorci previše piju, Bračani su škrti...

Što u takvom društvu punom predrasuda simbolizira muzikalno prase i odnos ostalih likova prema njemu? Koje životne vrijednosti glavni lik zastupa?

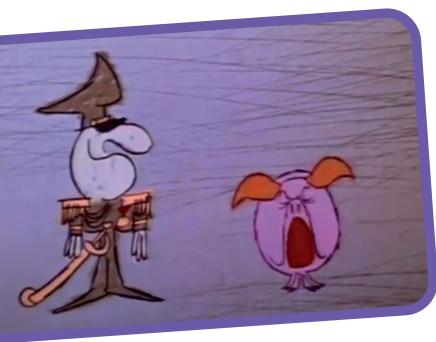
Povežite tu simboliku s porukom filma?

U današnjem se društvu ne cijene duhovne vrijednosti, većina želi što prije steći materijalnu korist. Živimo u društvu punom predrasuda i licemjerja – želja za jelom nadvladala je prvotno divljenje likova pred umjetnošću. Prase simbolizira neshvaćenog pojedinca čije se duhovne vrijednosti i talent ne cijene, već se pozornost obraća samo na njegov izgled. Glavni je lik senzibilna i produhovljena osoba čiji je izgled u kontrastu s njegovim talentom i sposobnostima. Glazbeno darovit i dobroćudan pojedinac, koji se želi sprijateljiti sa svima, stradava zbog talenta koji nije uobičajen.

U toj simbolici nesretnog života glavnog lika sadržana je poruka tj. osuda površnog potrošačkog društva u kojem „umjetnička duša“ (muzikalno prase) može biti samo dobra pečenka.

Kako se možete suprotstaviti duboko ukorijenjenim društvenim predrasudama?

I kako biste mogli pomoći neshvaćenima, prijateljima u razredu koji su drugačiji, koji trpe osudu okoline, razredne većine? Što možete promijeniti u svom ponašanju?

Neshvaćenima je potrebna podrška okoline kako bi uspjeli i razvili svoj talent.

Jedna od korisnih metoda za smanjenje predrasuda i stereotipa preuzimanje je perspektive druge osobe ili hodanje u „tuđim cipelama“. To nas može potaknuti da zamislimo i doživimo emocije koje doživljavaju i naši prijatelji ili i mi sami kao mete predrasuda. Tako potičemo simpatiju i empatiju prema neshvaćenim pojedincima i iskazujemo pozitivan stav prema njima. Suosjećanje će spriječiti ismijavanje i vrijeđanje zbog različitosti, potaknut će nas na promišljanje kako bismo se mogli osjećati kad se drugi tako prema nama ponašaju.

Jedno je istraživanje pokazalo da pisanje eseja u kojem mladi trebaju zauzeti perspektivu starijih osoba, smanjuje stereotipe o starijim ljudima te dovodi do pozitivnijih stavova prema njima.

Znanje je moć! (u svladavanju predrasuda prema drugačijima)

Objasnite izreku svojim riječima.

Zbog neznanja ili nedostatka podataka možemo donijeti pogrešne zaključke ili baratati neprovjerenim informacijama. Nakon osvještavanja svojih predrasuda i stereotipa, bolje ćemo upoznati one koji su izvor naših predrasuda!

Kad se sprijateljite s različitima, drugačijima, upoznate njihove talente i potrebe – vjerojatno ćete se iznenaditi koliko ste bili neinformirani i pogrešno razmišljali zbog uvriježenih stereotipa i predrasuda!

Kako biste objasnili posljednju i jedinu riječ u filmu – Pardon!

Oprostite, ne ljutite se!

Lakonski se ispričava flautist nakon što je pojeo prase, bacio kost i nastavio svojim putem.

Muzikalno prase svojim je pjevanjem terapijski djelovalo na okolinu, njegove izvedbe izazivaju pozitivne emocije, a ipak nitko ne želi dugoročno uživati u glazbi, potrošačko društvo želi uživati u jelu.

U toj zadnjoj riječi sadržana je svevremenska poruka – svatko gleda svoju korist, a nalični i dobroćudni poput muzikalnog praseta – stradavaju.

Za filmske sveznalice

Što znače riječi anima i animirati?

anima – lat. duša

animirati – udahnuti dušu, život, oživiti

Koje vrste animiranih filmova razlikujete s obzirom na animacijske tehnike?

Animacija crteža (crtani film), lutka (lutkarski film), papira, tkanine (kolažni film).

Računalna animacija – uz pomoć računala, računalnih programa.

Kojom je animacijskom tehnikom nastao ovaj film?

Animacija crteža – crtani film.

Kako su prikazani likovi jednostavnim ili punim, detaljnim crtežom? Kakve boje prevladavaju?

Jednostavan, plošan, reduciran, dvodimenzionalan crtež, reducirana animacija (16 – 18 sličica u sekundi). Likovi se oslobađaju realnog pokreta. Kretanje plošnih likova postaje izražajnije. Grafički pojednostavljen i reduciran crtež donosi i drukčiji stilizirani pokret likova. Boje su žive, razigrane – ružičasta, crvena, žuta, svijetloplava.

Navedite nekoliko primjera kojima ćete obrazložiti tvrdnju da je crtež karikaturalan.

Likovi imaju velike glave, istaknut nos ili uši, tanko tijelo, neproporcionalnost udova – namjerno izobličeni likovi kako bi se postigao smiješan dojam.

Kakva je scenografija (pozadina) u kojoj se događa radnja?

Scenografija je oskudna, minimalizirana, maksimalno reducirana – klupa, stol, stolac, naslonjač, radio prijemnik, mikrofoni.

Unatoč „teškoj temi“ koju obrađuje film je duhovit. Koji su vas dijelovi filma nasmiјjali? Što je geg?

Geg – smiješan, duhovit, neočekivan obrat, nosi poruku i otkriva pravi karakter likova u ovom filmu. Primjeri: prosjak jede nož, dirigentova mikrofoni-bomba, flautist vadi kost iz ustiju.

Operna glazba najavljuje i prati radnju filma i prije pojavljivanja glavnog lika u kadru. Prisjetite se kojim je još zvukovima, šumovima, povicima... podcrtana radnja filma.

Prase plače, cvili, šmrca, jeca, eksplozije, zvuk trublje i flaute, povici bravo, hura!

Stvaralačko-istraživački zadatci

Peti – 1965. (2.42 min)

animirani film

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/peti-2/>

Produkcija – Zagreb film

Scenarij i režija: Pavao Štalter

Složan gudački kvartet nikako ne prihvaća petog svirača, malog trubača, bez obzira na sve njegove pokušaje...

Pogledajte film na Satu razrednika i prokomentirajte postupke likova.

Kako biste vi postupili u sličnoj situaciji?

Napravite u besplatnom digitalnom alatu Canva plakat/poster za film Muzikalno prase ili Peto smetalo.

Savjeti za izradu plakata/postera

Za izgled plakata važna je veličina i font slova.

Boje su bitne jer doprinose jasnoći, preglednosti i privlačnosti plakata/postera.

Slikovne materijale (fotografije i ilustracije) možete sami fotografirati ili nacrtati ili preuzeti besplatno s mrežnih stranica – unsplash.com, pixabay.com, pexels.com, canva.com

Plakat mora biti čitljiv, nemojte ga pretrpavati tekстом.

Omjer slike i teksta 70:30.

I najvažnije je da plakat bude originalan!

Ne ustajem na lijevu

dokumentarni film
2012.

Paraolimpijka Ana Sršen vodi terapijsko plivanje po Halliwick metodi za djecu s poteškoćama.

Produkcija: Udruga ZAG

Scenarij i režija: Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

Voditeljice družine: Melita Horvatek Forjan i Nataša Jakob

Fotografija iz filma Ne ustajem na lijevu, FD ZAG
<https://udrugazag.hr/30-ne-ustajem-na-lijevu-dokumentarni-film/>
str. 93, 97, 98, 99

50. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, Zadar, 2012.

3. nagrada stručnoga prosudbenog povjerenstva

3. nagrada dječjega žirija

Državna Smotra Lidrano, Šibenik, 2012.

Festival djece Mediterana, DUFF – 1. nagrada, Dubrovnik, 2013.

Korelacija s međupredmetnim temama

Filmom *Ne ustajem na lijevu* promiče se ljudsko dostojanstvo, ravnopravnost, solidarnost i tolerancija, pravo na obrazovanje i rad. Tijekom interpretacije filma učenike se potiče na kritičko mišljenje i razvoj komunikacijskih vještina. Prihvaćajući različitost kao značajku identiteta svakoga pojedinca, učenici razvijaju osjetljivost za druge i drugačije, prevladavaju stereotipe i predrasude (**GOO**).

Važna je ideja nade i optimizma koju promiče protagonistica paraolimpijka Ana Sršen. Poruka filma pridonosi održavanju zdravih odnosa među mladima, razvoju samopouzdanja među učenicima s invaliditetom i razvoj učeničkih socijalnih kompetencija (**OSR**).

Poučavanje i učenje uz pomoć medija utječe na razvoj digitalne, informacijske, računalne i medijske pismenosti djece i mladih (**IKT**).

Tijekom analize filma učenike se potiče na usvajanje vještina samostalnog učenja, boljeg i lakšeg povezivanja znanja iz različitih područja. Stvaralački zadatci učenike potiču na istraživački rad u redovnoj nastavi kao i u izvannastavnim aktivnostima u području kulture i medija (**UKU**).

Razvijanje pozitivnoga stava prema zdravlju, usvajanje zdravih stilova života, jačanje samopoštovanja i samopouzdanja poruke su filma koje učenike potiču na pozitivnu vršnjačku komunikaciju te pomoć osobama s invaliditetom (**ZDR**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.3.3. Promiče ljudska prava.

A.3.4. Promiče pravo na obrazovanje i pravo na rad.

Osobni i socijalni razvoj

A.3.1. Razvija sliku o sebi.

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

Učiti kako učiti

A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Zdravlje

B.3.1. Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

OŠ HJ C. 6. 3. / OŠ HJ C. 7. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Unutarpredmetna korelacija

6. ili 7. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Tjelesna i zdravstvena kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvanastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, plivanje)

Odgojno-obrazovni ishodi

- stvaralački interpretirati dokumentarni film s temom iz života osoba s invaliditetom
- pravila bontona za osobe s invaliditetom primijeniti u svakodnevnoj komunikaciji
- uočiti i aktualizirati poruku filma
- uočiti obilježja filmskog jezika dokumentarnog filma (metoda intervjua, arhivske fotografije, OFF-zvuk, kadar, rez)

Interpretacija dokumentarnog filma

Ne ustajem na lijevu

Paraolimpijski školski dan

Hrvatski olimpijski dan, 10. rujna

Međunarodni dan osoba s invaliditetom, 3. prosinca

Olimpijski dan, 23. lipnja

Sinopsis

U dokumentarnom filmu upoznajemo našu proslavljenu paraolimpijku Anu Sršen. Ona je prva vrhunska sportašica s invaliditetom u Hrvatskoj. Višestruka je državna prvakinja i osvajačica brojnih medalja s raznih međunarodnih plivačkih natjecanja. Najveće je uspjehe postizala na svjetskim i europskim plivačkim prvenstvima. Bila je sudionica na četiri Paraolimpijade.

S 12 godina oboljela je od sarkoma, tumora kostiju, i amputirana joj je lijeva noga. 2000. godine pokrenula je obuku neplivača i plivačku školu za djecu s posebnim potrebama po Halliwick metodi u Plivačkom klubu Natator.

Motivacija i najava filma

Tko su olimpijci, a tko paraolimpijci?

Što simboliziraju olimpijski krugovi, a što su simboli Paraolimpijskih igara?

Olimpijci su najuspješniji sportaši koji predstavljaju svoju državu na Olimpijskim igrama.

Paraolimpijci su sportaši s invaliditetom koji sudjeluju na Paraolimpijskim igrama kojima je cilj isticanje sportskih postignuća, a ne invaliditet.

Pet obojanih olimpijskih krugova simbolizira pet naseljenih kontinenata svijeta (Amerika se računa kao jedan kontinent).

Olimpijski krugovi

Simbol Paraolimpijskih igara

Simbol Paraolimpijskih igara čine tri asimetrična polumjeseca koji predstavljaju kretanje. Crvena, plava i zelena boja, kao najzastupljenije boje među svim zastavama svijeta, simboliziraju ujedinjenje svih sportaša.

Nailaze li osobe s invaliditetom ili poteškoćama u razvoju na arhitektonske ili neke druge prepreke u svakodnevnom životu i školovanju?

Kako se trebamo ponašati kao pojedinci i zajednica?

Razgovor o arhitektonskim barijerama u javnim prostorima koje osobama u invalidskim kolicima onemogućuju prilaz školi, trgovini, javnom prijevozu.

Npr. nedostatak prilaznih rampi na ulazu u škole i javne ustanove za osobe u invalidskim kolicima, problemi koji nastaju zbog nepropisnog parkiranja nesavjesnih pojedinaca na mjesto predviđeno za osobe s invaliditetom.

Uvijek ustupite svoje mjesto (sjedalo) osobama s invaliditetom u javnim prijevoznim sredstvima i pomozite takvim osobama pri ulasku i izlasku iz autobusa, tramvaja.

Ustupite svoje mjesto u redu osobi s invaliditetom ili se zauzmite da takva osoba što prije dođe na red.

Rasprava prema odgovorima učenika.

Usmjereno gledanje

Jeste li čuli za izreku – ustati na lijevu nogu?

Kakvog si raspoloženja kad „ustaneš na lijevu“?

Koje osobine krase osobu koja nikada „ne ustaje na lijevu“?

Pogledajte film i provjerite svoje odgovore i pretpostavke.

Projekcija (8.55 min)

<https://udrugazag.hr/30-ne-ustajem-na-lijevu-dokumentarni-film/>

ili

<https://vimeo.com/232967147>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoje dojmove o filmu.

Ustati na lijevu – biti loše volje!

Ana Sršen je optimistična i pozitivna osoba koja uz pomoć Halliwick metode pomaže djeci s poteškoćama da se sigurno osjećaju u vodi.

Razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Ako ste pažljivo gledali film, lako ćete opisati protagonisticu filma.

Je li paraolimpijka Ana Sršen prvo proplivala ili prohodala? Gdje je odrasla?

Ana je ipak prvo prohodala, odrasla je na obali Jadranskog mora, na prekrasnom otoku Mljetu.

Koja je neobičnost vezana za njezino školovanje u nižim razredima? Koji je predmet u školi najviše voljela?

U nižim razredima od prvog do trećeg – bilo ih je samo dvoje u razredu, najviše je voljela Hrvatski jezik.

Ana je voljela čitati i glumila u dječjim predstavama. Sjećate li se koji je lik glumila u predstavi Plava boja snijega, a koji u Nikoletini Bursaću?

Glumila je Krizantemu i Curetak.

Ani je u osnovnoj školi dijagnosticiran tumor kostiju – osteosarkom, opasna bolest koja često završi sa smrtnim ishodom. Koji je razred pohađala, kako se osjećala?

Pohađala je 6. razred, bila je jako vesela djevojčica, optimistična i vjerovala je da će sve dobro završiti unatoč amputaciji lijeve noge. Vjerovala je u svoje izlječenje što se i ostvarilo.

Kako je dobila protezu? Jeste li zapamtili od čega je napravljena i kako se puni?

Protezu je dobila iz Zaklade koju su za nju pokrenuli strani donatori (mladi turisti) iz Njemačke i Austrije. Ana je prva osoba u Hrvatskoj s protezom koja ima kompjutorski procesor. Gornji dio je izrađen od karbona od čega se izrađuju karoserije formule 1, a donji dio je lagan, izrađen od titanijuma od kojeg se izrađuju rakete. Noću se proteza puni poput mobitela.

Ana sudjeluje na Paraolimpijskom danu, posjećuje škole i djeci pokazuje kako funkcionira njezina proteza. Što sve može s protezom? Zašto su takvi posjeti bitni?

Ana se tako približava djeci, ruši predrasude i stereotipe o osobama koje su drugačije, koje imaju invaliditet i pokazuje kako uz pomoć proteze mogu biti samostalne i obavljati sve dnevne aktivnosti. Može protezu rotirati u drugom smjeru – što je djeci jako zanimljivo. („Vau! Ja to ne mogu!“)

Kojim se sportovima Ana bavi bez proteze?

Plivanjem i skijanjem. (Bez proteze spava.)

Kako plivanje pomaže djeci i mladima s invaliditetom? Zašto je voda prijatelj djeci?

Trenutak kad proplivaju – trenutak je njihovog osamostaljenja u vodi. Na kopnu su ovisni o tuđoj pomoći ili pomaganju (invalidska kolica, štake), a u vodi su, kad nauče plivati, potpuno samostalni.

Volite li vi plivati u moru ili u bazenu? S kim je Ana doživjela neugodan susret u moru?

Plivajući u Jadranskom moru, Ana je glavom udarila u jadransku želvu, veliku morsku kornjaču.

Sjećate li se što je za plivanje u hladnom oceanu (12 stupnjeva) na Svjetskom prvenstvu Ana rabila kao zaštitu? Što joj je rekla cimerica?

Rabila je guščju mast koja jako smrdi kad se namaže na tijelo da se zaštiti od hladnoće. Cimerica joj je oprostila jer je osvojila brončanu medalju.

Jeste li zapamtili zašto Ana voli nositi kapicu s brojem 39 na treninzima plivanja?

Tu je kapicu nosila na natjecanju kad je plivala 5 kilometara u jednom afričkom jezeru i osvojila 4. mjesto. 39 je dobar broj!

Je li Anina je neispunjena želja popeti se na Himalaju?

Ne, Ana je svjesna svojih ograničenja i zna da se ne bi mogla popeti na Himalaju, ali željela bi se penjati po drveću uz pomoć greda i užadi od jednog drveta do drugog.

Što je paraolimpijka Ana Sršen poručila na kraju filma – zašto je uvijek nasmijana?

Imamo samo jedan život i živimo ga najbolje što možemo. Nasmijana je jer ima rupice na licu i želi da se one vide ili zato jer nikada ne ustaje na lijevu jer lijeve noge nema.

Na Satu razrednika proučite Bonton u komunikaciji osoba s invaliditetom

<https://krugovi.hr/bonton-u-svakodnevnoj-komunikaciji-s-osobama-s-invaliditetom/>

ili provedite neku od aktivnost Uđi u tuđe cipele.

U učionici se postave prepreke (torbe, stolci, knjige) i učenik-vodič vodi drugog učenika zavezanih očiju, drži ga neposredno iznad lakta, dajući mu informacije o preprekama i smjeru kretanja.

Jednom se učeniku maramom zavežu oči i on osjetom opipa treba prepoznati zagonetni predmet koji drži u rukama. Obavljajući te zadatke, možete se privremeno naći u tuđim cipelama, u cipelama osoba ili djece s invaliditetom.

Za filmske sveznalice

Je li film *Ne ustajem na lijevu* nastao metodom skrivene kamere ili intervju?

Metodom intervju – intervju s protagonisticom vođen je u školskoj knjižnici i parku.

U filmu se koriste i fotografije iz života Ane Sršen. Koja je njihova uloga u filmu? Kako se zove takav pristup u obradi teme filma – interdisciplinarnost ili intermedijalnost?

Fotografijama se dokumentira prošlo vrijeme o kojem protagonistica filma govori – djetinjstvo, sportska natjecanja, osvojene medalje. Takav pristup u obradi teme filma zove intermedijalnost.

Kako nazivamo najmanji dio filma ili jedan neprekinuti rad kamere kadar ili rez? Objasnite na primjeru iz filma.

Kadar je jedan neprekinuti rad kamere od uključenja do isključenja, a rez je najčešća montažna spona među kadrovima. Npr. nakon početne scene na bazenu slijedi intervju u knjižnici. Tu je nastao rez u montaži i radnja se iz bazena „seli“ u knjižnicu.

Kako se naziva zvuk kada se Anin glas čuje, a ne vidimo je u kadru – npr. dok pjeva na kraju filma je li to OFF-zvuk ili pjevni zvuk?

Takav zvuk nazivamo OFF-zvuk (OFF-ton) jer se njegov izvor nalazi izvan vidnog polja kadra. (Termin pjevni zvuk ne postoji u filmskoj terminologiji.)

Navedite barem dva primjera kojima ćete potvrditi da ovaj film pripada dokumentarnom filmu?

U filmu je prikazana stvarna osoba, paraolimpijka Ana Sršen, u stvarnim prostorima u kojima trenira s djecom. Protagonistica filma gleda u kameru, obraća se gledateljima i iznosi zanimljivosti i svojega života.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Na Satu razrednika ili na jednom od susreta vaše filmske družine pogledajte dječji dokumentarni film *Posao iz snova*.

Posao iz snova – 2015. (9.55 min)

<https://udrugazag.hr/46-posao-iz-snova-dokumentarni-film/>

Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

1. nagrada – Mali dokuart, Bjelovar, 2015.

1. nagrada – 53. Revija hrvatskog dječjeg filmskog stvaralaštva, Rijeka, 2015.

Sinopsis

U OŠ Marije Jurić Zagorke pomoćnici u nastavi pomažu djeci s poteškoćama u razvoju u svladavanju svakodnevnih školskih obveza. Pomoćnici u nastavi (Bruno, Marija, Silvija, Dario) u slobodno se vrijeme bave zanimljivim hobijima - veslanjem, sviranjem električne gitare i tamburice, treniranjem ženske nogometne momčadi.

Motivacija

Što je za vas posao iz snova?

Nakon projekcija razgovarajte o temi i poruci filma.

Jeste li zamišljali da bi tako mogao izgledati posao iz snova?

Razlikuju li se protagonisti iz filma od ostalih učenika u razredu? Po čemu su različiti?

Bez čije pomoći učenici s invaliditetom ne bi mogli pohađati redovnu nastavu? Obrazložite.

Ako su i u vašoj školi pomoćnici u nastavi, možete ih zamoliti da na Satu razrednika iznesu svoja iskustva u radu s djecom s invaliditetom, kako im pomoći u razredu i svakodnevnom životu.

Snimite svoj film ili nekoliko kadrova mobitelom kojima ćete prenijeti poruku podrške različitim, djeci i osobama s invaliditetom. Predstavite svoje radove prijateljima na Satu razrednika i razgovarajte o kvaliteti snimljenih uradaka. Objavite ih na društvenoj mreži škole povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.

U pet koraka do filma

1. **IDEJA** – svakom dobrom filmu prethodi dobra ideja koju je moguće realizirati.

2. **SINOPSIS** – ideju prebaci na papir tj. napiši sinopsis ili kratak sadržaj budućega filma.

3. **SNIMANJE** – snimaj mobitelom u vodoravnom položaju mirne ruke i pazi na jasnoću tona naročito ako snimaš intervju.

4. **MONTAŽA** – pregledaj snimljeno i odaberi najbolje kadrove za montažu i montiraj svoj film (Movie Maker, FilmoraGo).

5. **PREMIJERA** – film prikaži ukućanima, prijateljima u razredu ili zakaži online premijeru na YouTubeu, Instagramu, TikTok.

Pero

dokumentarni film 2006.

Hiperaktivni učenik Pero ima mnogo hobija, talenata i školskih problema.

Produkcija: Udruga ZAG

Scenarij i režija: Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

Voditeljice družine: Melita Horvatek Forjan i Nataša Jakob

Fotografije iz filma Pero, FD ZAG
<https://udrugazag.hr/7-pero-dokumentarni-film/>
str. 101, 102, 103, 105, 107

44. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, Čakovec, 2006.

1. nagrada stručnog prosudbenog povjerenstva

1. nagrada dječjega žirija

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom interpretacije i analize filma *Pero* učenici će razgovarati o međusobnoj komunikaciji i odnosima međusobnog uvažavanja koji im omogućuju ostvarivanje vlastitih želja, potreba i potencijala bez ugrožavanja drugih. Poučavanje usmjereno na učenika uz odabir razvojno primjerenih aktivnosti stvara uvjete za ostvarenje učeničkih osobnih potencijala i prihvaćanje različitosti – kao poremećaj pozornosti uvjetovan hiperaktivnošću koji je tema filma *Pero* (**OSR**).

Učenici će izraziti svoju kreativnost i inovativnost predstavljanjem svojih ideja i stvaranjem novih medijskih sadržaja iskazujući svoju originalnost. Služeći se informacijskom i komunikacijskom tehnologijom, učenici će izrađivati filmove, animacije i zvučne zapise u kojima će predstaviti, portretirati prijatelja (**IKT**).

Prilikom analize filma potiče se suradničko učenje i vršnjačka podrška različitim, drugačijim ili u radu radionica u okviru izvannastavnih aktivnosti poput filmske ili medijske družine. Poticanje učenika na kritičko promišljanje i podrška učitelja u učenju iznošenjem asocijacija, olujom ideja, usmjerenim razgovorom ili debatom (**UKU**).

Učenici aktivno i kreativno provode slobodno vrijeme snimajući i izrađujući filmove te pozitivno utječu na svoje vršnjake razvijajući usmenu komunikaciju i aktivno slušanje u suradničkom učenju (**ZDR**).

Osobni i socijalni razvoj

A.3.1. Razvija sliku o sebi.

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

Učiti kako učiti

A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Zdravlje

B.3.1. Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

OŠ HJ C. 7. 3. / OŠ HJ C. 8. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okruženju.

Unutarpredmetna korelacija

7. ili 8. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura

Biologija

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvannastavne aktivnosti (filmska, medijska družina)

Odgojno-obrazovni ishodi

- promicati prava djece s poremećajem pažnje uzrokovanih ADHD-om kroz samostalne stvaralačke zadatke
- stvaralački interpretirati dječji dokumentarni film
- uočiti i aktualizirati temu i poruku filma
- prepoznati obilježja portretnog dokumentarnog filma
- razvijati filmsku pismenost

Interpretacija dokumentarnog filma *Pero*

Dječji tjedan (prvi cjeloviti tjedan u listopadu)

Listopad – mjesec ADHD-a

Sinopsis

Petar Pribislav Krznarić učenik je 7. razreda osnovne škole. Voli svirati bubnjeve i voziti se na rolama i skateu. Često ometa nastavu nepotrebnim upadicama i neprimjerenim ponašanjem. Za sebe kaže da je hiperaktivan i da ima naznake ADHD-a, mama mu kaže da ne bude razredni *klaun*, a on voli zabavljati druge.

Motivacija i najava filma

Glavni lik ovoga filma – Pero ima mnogo vrlina i poneku manu.

Nabrojite neke svoje vrline (pozitivne strane) i svoje mane (negativne strane).

Je li istina da svoje mane potiskujemo, a s vrlinama se poistovjećujemo?

Kad vam netko ukaže na manu, doživljavate li taj postupak kao kritiku, osjećate li se povrijeđenima? Kako možete vlastite mane pretvoriti u vrline?

Jeste li strpljivi, ljubazni, (ne)iskreni, (ne)pravedni, mudri, hrabri, (ne)strpljivi, poslušni? Učenici iznose svoja razmišljanja i vjerojatno zaključuju kako nije uvijek lako prihvatiti kritiku i promijeniti negativno ponašanje i negativne postupke u pozitivne, no uz trud je moguće. Trebamo biti više samokritični i prihvatiti prijateljski konstruktivan savjet.

Usmjereno gledanje

Učitelj podsjeća učenike na prethodnu aktivnost u kojoj su navodili svoje vrline i mane. Upućuje učenike da tijekom gledanja filma pokušaju upamtiti barem jednu Perinu vrlinu ili manu.

Projekcija (8.30 min)

<https://udrugazag.hr/7-pero-dokumentarni-film/>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose dojmove o filmu.

Imenuju Perine mane i vrline, što im se svidjelo, a što nije, prepričavaju scene iz filma koje su im bile zanimljive.

Možda prepoznaju i neke svoje vrline ili mane pa se mogu poistovijetiti s glavnim likom (glazbena darovitost, spretnost u vožnji na rolama i skateu, otvorenost u komunikaciji, šaljivost, ali i nemir, brbljavost, ometanje nastave, nedostatak pažnje, neprimjeren rječnik, agresivnost...).

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Jeste li prije gledanja filma čuli za pojmove hiperaktivnost i ADHD?

Što ste o tim pojmovima saznali iz filma dok je govorila Perina razrednica, liječnica i sam Pero.

Razrednica: „Hiperaktivni učenici na satu stalno traže pažnju vršnjaka ili učitelja, iznose primjerene ili neprimjerene komentare i prevrtljiva su ponašanja zbog poremećaja pažnje.“

Liječnica: „Hiperaktivnost je češća kod dječaka nego kod djevojčica, omjer je 3:1.“

Pero: „ADHD nije bolest, dijete ima višak energije koju mora potrošiti. Nisu ni roditelji krivi.“

Kojim se izvanškolskim aktivnostima bavi hiperaktivac Pero?

Talentiran je bubnjar, jako se spretno vozi na rolama i skateu.

Što je Petru poručio učitelj skupnog muziciranja – što treba raditi da bi razvio svoj talent?

Treba biti uporan. „Red, rad i disciplina i sve ostalo će doći samo.“

Kakav je Pero na nastavi? Tko je doživio incident s glavnim junakom filma? Zašto?

Profesor Tehničke kulture dao je Petru jedinicu jer nije imao pribor i nije htio pisati, već se izuo i češao noge. Revoltiran Petar profesora je „prijavio“ ravnateljici i cijeli je sat bio izgubljen za cijeli razred. („Mi smo imali jedan šou.“)

Kako Pero opisuje svoje ponašanje na satu, prihvaća li mamin savjet da ne bude razredni klaun? Opravdava li svoje postupke?

„Htio bih biti bolji u školi. Ako ne bih imao volje ni za što, ne bih ni radio ništa.“

Jesu li vas neki Perini postupci u filmu ili izgovorene rečenice nasmijale?

Smijeh na početku intervjua, ponašanje na satu, upadanje u riječ, crtanje po rukama, strah od pasa u parku, opisanje učitelja skupnog muziciranja – „Ne trebate ga pitati, a i nije baš fotogeničan!“.

Prepoznajete li nekoga među svojim vršnjacima koji je tako nepredvidiva ponašanja, inteligentan, duhovit, a zatim ometa nastavu neprekidnim brbljanjem? Kako mu pomoći?

Rasprava prema odgovorima učenika.

Uključivanje hiperaktivnih učenika u zajedničke razredne aktivnosti, vršnjačka pomoć prilikom pisanja zadaća ili učenja, podrška u bavljenju hobbijima.

Kako biste formulirali poruku filma?

Što su filmom poručili mladi filmaši Filmske družine ZAG snimajući svog prijatelja Peru?

Imajte razumijevanja za prijatelje koji imaju poremećaj pažnje uzrokovan ADHD-om i pružite mu podršku da izraze svoje sportske ili glazbene talente.

Podržite ih i pohvalite, to će im puno značiti.

Prisjetite se kako započinje film. Opišite što se događa u početnim kadrovima. Koga upoznajemo?

Petar svira bubnjeve. Učitelji i učenici opisuju ponašanje i osobine glavnog lika.

Izgovaraju li likovi u filmu unaprijed naučeni tekst? Na čija pitanja odgovaraju?

Ne, ne izgovaraju naučeni tekst, već odgovaraju na postavljena pitanja mladih novinara s druge strane kamere (metoda intervju).

Prikazuju li se u filmu stvarni ljudi i događaji u svakodnevnom životu? Navedite primjere mjesta događanja radnje.

Da, u filmu upoznajemo stvarne likove – učenike i učitelje OŠ Marije Jurić Zagorke, školsku liječnicu i profesora skupnog muziciranja. Radnja se odvija u školi, u razredu, na školskom dvorištu, na Rock akademiji, u parku Ribnjak.

Prisjetite se kako je Pero reagirao u susretu sa psima u parku Ribnjak? Je li bilo moguće unaprijed dogovoriti takvu situaciju?

Tijekom intervju na Ribnjaku Pero se uplašio pasa i skočio na klupu. Srećom, kamera je ostala uključena pa je snimateljica (Josipa) zabilježila tu zaticajnu situaciju.

Koju ste Perinu osobinu upoznali u tom kadru?

Pero nije tako samouvjeren kakvim se prikazivao u školi pred prijateljima. Plašljiv je i nesiguran.

Dobro je znati da su osobe s ADHD-om snažno usredotočene kad rade ono što vole i to rade jako dobro, imaju veliku moć zapažanja, često mijenjaju planove, brzo im je dosadno zbog slabe koncentracije, imaju izraženu potreba za kretanjem jer im je teško mirno sjediti, često prekidaju ili ometaju druge pa upadaju u razgovor ili igru.

Za filmske sveznalice

Glavni se lik u filmu portretira i izmjenom različitih filmskih planova i položaja kamere. Kamera je najčešće postavljena u visini očiju. Prisjetite se kadra na školskom dvorištu kada je kamera na podu/asfaltu, a glavni se lik na rolama približava kameri. Kako zovemo taj položaj kamere? Što se njime sugerira?

To je donji rakurs ili žablja perspektiva. Takav kadar sugerira da je osoba koja se snima snažna i moćna. U tom je kadru prikazan Perin talent vrsnog rolera i istaknuta je njegova vještina.

U filmu se izmjenjuju razni filmski planovi ili udaljenost kamere od snimanog objekta. Nasmijani Pero u početnim kadrovima prikazan je do poprsja. Kako se zove takav filmski plan?

Blizi plan ili blizu.

Kako se zove filmski plan u kojem se vidi samo Perina glava?

Krupni plan.

Što saznajemo o Perinom raspoloženju gledajući ga u krupnom planu?

Upoznajemo njegove osjećaje (radost, tuga, dosada, ljutnja...). Krupni kadrovi kod gledatelji razvijaju simpatiju ili antipatiju prema liku, suosjećanje s njegovim problemima ili odbojnost ako je lik izrazito negativan.

Prisjetite se glazbe na početku filma. Tko proizvodi tu glazbu, tko svira? Kako se zove takva glazba?

Petar svira bubnjeve. Takva se glazba zove prizorna ili ambijentalna jer joj je izvor u filmskom prizoru. Prizorna glazba dodatno pojačava realističnost i podcrtava karakter glavnog lika.

Možete li zaključiti kojem filmskom rodu pripada ovaj film i koja su njegova obilježja?

Pripada dokumentarnom filmu koji iznosi stvarne, istinite, točne podatke i prikazuje ljude u stvarnim situacijama. U filmu nema glumaca profesionalaca koji govore unprijed naučen tekst.

Kako zovemo dokumentarni film koji opisuje, portretira glavni lik, iznosi činjenice iz njegova života dok ga kamera prati tijekom dnevnih aktivnosti?

Portretni dokumentarni film.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Pogledajte na satu razrednog odjela ili na filmskoj večeri, koju može organizirati filmska družina škole, jedan od predloženih filmova: *Billy Eliot*, *Potraga za Nemom*, *Stuart Mali*.

To su filmovi u kojima glavni likovi nisu prihvaćeni u svojoj sredini. Otkrijte zašto.

Nakon projekcije razgovarajte zbog čega su glavni likovi različiti, drugačiji i ne-shvaćeni, predložite kako biste im pomogli kad bi Billy, Nemo ili Stuart bili učenici vašeg razreda ili vaši prijatelji.

Portretirajte prijateljicu/prijatelja okom kamere.

Predstavite ih kroz njihovu omiljenu dnevnu aktivnost ili hobi.

Film može trajati 1 – 3 minute i može biti snimljen mobitelom u jednom kadru.

Organizirajte razredni filmski maraton i izaberite najbolji portretni dokumentarac po izboru publike.

Tolerancija

animirani crtani film
1967.

Četvorici velikih neprekidno smeta jedan maleni i čine sve kako bi ga izbacili iz svojeg društva.

Produkcija: Zagreb film i Atlantic Film, Zurich

Režija i scenarij: Branko Ranitović i Zlatko Grgić

Crtež i animacija: Zlatko Grgić

Glazba: Davor Kajfeš

Glazbeno vodstvo: Tea Brunšmid

Snimatelj: Zlatko Sačer

Ton: Mladen Prebil

Suradnja: Peter Hellstern

Fotografije iz filma Tolerancija javno dostupnog, Zagreb film
<https://zagrebfilm.hr/filmovi/tolerancija/>
str. 108, 112, 113
str. 114 fotografija iz filma Mogu oprostiti, FD ZAG

Nagrada za mir Ghandi međunarodnog žirija CIDALC, Berlinale, 1968.

Korelacija s međupredmetnim temama

Toleranciju, animirani film, može se interpretirati u korelaciji s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje, Zdravlje i Osobni i socijalni razvoj.

Tijekom analize filma učenici uočavaju negativne postupke likova poput nepotrebnog agresivnog ponašanja većine prema pojedincu koji je drugačiji i slabiji te učiti kako mogu promicati razvoj ljudskih prava i kvalitetu života marginaliziranih pojedinaca ili skupina (**GOO**).

Učenici razlikuju i vrednuju različite načine komunikacije i ponašanja u odnosu prema vršnjacima (**ZDR**).

Uspoređujući vlastito ponašanje s ponašanjem likova u animiranom filmu, upravljaju emocijama i ponašanjem, uvažavaju potrebe drugih, razvijaju osobne potencijale prepoznajući nasilje kao naučeni, usvojeni obrazac ponašanja koji proizvodi novo nasilje (**OSR**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.3.1. Promišlja o razvoju ljudskih prava.

A.3.3. Promiče ljudska prava.

C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Zdravlje

B.3.1. B Razlikuje i vrednuje različite načine komunikacije i ponašanja.

Osobni i socijalni razvoj

A.3.1. Razvija sliku o sebi.

A.3.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

A.3.3. Razvija osobne potencijale.

B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

OŠ HJ C. 6. 3. / OŠ HJ C. 7. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Unutarpredmetna korelacija

6. ili 7. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Likovna kultura

Glazbena kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvannastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa, debatni klub)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti sadržaje koji promiču pozitivne vrijednosti i međusobnu komunikaciju
- poticanje vršnjačke snošljivosti
- zalaganje za nenasilne metode rješavanja problema
- kritički vrednovati medijske sadržaje
- uočiti filmski jezik ZŠCF-a i obilježja animiranog crtanog filma
- poticanje filmske pismenosti

Interpretacija animiranog filma *Tolerancija*

Međunarodni dan tolerancije, 16. studenoga

Dan ružičastih majica, posljednja srijeda u veljači

Sinopsis

Četvorici čudaka pokušava se pridružiti jedan čovječuljak. Veseljaci ga neprekidno izbacuju iz svoga društva. Na kraju ga i likvidiraju. Gore, na nebu, očajan i slomljen susreće sebi jednake. Hoće li biti tolerantan kad naiđe jedan upola manji čovječuljak i pokuša se pridružiti veseloj, neobuzdanoj igri?

Motivacija i najava filma

Jeste li tolerantni prema osobama koje se od vas razlikuju po izgledu, bolji kože, nacionalnosti, vjeri?

Na društvenim mrežama i portalima možemo pročitati vijesti koje započinju naslovima – *Mladi danas žele biti nasilni heroji, Maloljetnici tukli i ponižavali 14-godišnjaka, Širi se nova snimka premlaćivanja maloljetnice...*

Jeste li se našli u sličnoj situaciji kao sudionici ili promatrači? Ako jeste, kako ste reagirali, a ako niste, kako biste reagirali?

Usmjeravati i voditi razgovor prema odgovorima učenika - uloga pasivnih promatrača, nepotrebno dijeljenje neprihvatljivih medijskih sadržaja na društvenim mrežama, vršnjačka suradnja i pomoć, stručna pomoć odraslih kvalificiranih osoba, uloga preventivnih školskih programa, pomoć kriznog tima za pedagoške intervencije u školi: pedagog, psiholog, socijalni pedagog, psihijatar, liječnik...

Što je tolerancija ili snošljivost? Što znači biti tolerantan, snošljiv prema različitim, drugačijima?

- lat. tolerare – podnositi
- uvažavanje tuđih ideja, stavova i načina života
- antonimi/suprotnice toleranciji – nesnošljivost, netrpeljivost ili netolerancija

“Tolerancija je poštovanje, prihvaćanje i uvažavanje bogatstva različitosti. Zasnovana je na znanju, otvorenosti, komunikaciji i slobodi mišljenja. To je harmonija u različitim.”

Iz Deklaracije o načelima tolerancije, usvojena i potpisana od strane država članica UNESCO-a 16. studenoga 1995.

Usmjereno gledanje

Obratite pozornost na postupke likova koje ćete upoznati u filmu.

Što je likovima zajedničko, a po čemu se razlikuju?

Projekcija filma (9.11 min)

<https://zagrebfilm.hr/filmovi/tolerancija/>

ili

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/4550>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose dojmove što im se sviđjelo, a što nije u odnosima između likova i kako su se osjećali gledajući film. Obrazlažu opravdavaju li ili ne postupke likova.

Likovi su grubi, netrpeljivi prema manjem, ne prihvaćaju ga, smeta im.

Učenici iznose dojmove kada su osjećali ljutnju, žalost, tugu...

Učenici imenuju i opisuju situacije koje su ih nasmijale – npr. sekvenca s kankan plesačicama.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Prepričajte radnju filma imenujući likove i sekvence/situacije u kojima su se našli dok se radnja događa na zemlji.

Četiri veseljaka – golf palicom udaraju i izbacuju manjega koji se želi s njima družiti.

Četiri svirača (Beatlesi) – razbijaju gitaru manjem na glavi i ne žele da s njima svira.

Cirkusanti se voze na biciklu za četvoricu – uništavaju manjem njegov monocikl kad im se približi.

Brkate kankan „plesalice“ – grubo izbacuju s plesnog podija manju „plesalicu“ koja je napravila špagu.

Brkati „dječaci“ igraju se jo-jo igračkama – „mališana“, koji im se pridružuje, zamotaju u jastuk za bebe, sarkastično poljube i bace.

Vojnici s parolama Francuske Republike (sloboda, jednakost, bratstvo) – gadljivo gledaju malog vojnika koji nosi obilježje Crvenog križa i bježe pred njim kad se vraća s transparentom na kojem je lik bivšeg kineskog predsjednika Mao Zedonga (žuta opasnost).

Skrušeni se redovnici mole i potežu zvona – dolazi manji redovnik i počinje potezati malo zvono. Redovnici ga objese o uže zvona i pošalju na nebo.

Zašto su se veliki tako ponašali prema manjem?

Samo zato što je bio drugačiji (manji), smetao im je jer nije bio kao oni (velik), nisu ga podnosili u svojoj blizini. Vršili su nasilje nad njim i grubo ga bezrazložno odbacivali. Čovječuljak se htio uklopiti u njihovo društvo, nije bio agresivan.

Jeste li očekivali da će se bar jedna skupina likova drugačije ponašati prema manjem? Zašto?

Da, kod redovnika koji bi se trebali brinuti za potrebite i pomagati im u nevolji, a ne ih odbacivati (crkveni nauk). Nažalost, nasilje i agresija prisutni su kod pojedinaca različitih društvenih skupina i zanimanja.

Kako se čovječuljak ponašao kad je stigao na nebo kao anđeo? Što mislite o njegovom postupku?

Sprijeteljio se s drugim malenim anđelima i veselio jer se konačno našao među jednakima. Kada je došao još manji anđeo, ostali su ga napali bez razloga i nisu ga htjeli prihvatiti u svoje društvo, čak je i perje letjelo!

Kako biste formulirali poruku filma? Je li aktualna i danas (film je nastao prije 60-ak godina)?

Tema je i danas vrlo aktualna (vršnjačko, obiteljsko nasilje, nasilje prema ženama – femicid, nasilje na društvenim mrežama – cyberbullying). Onaj koji je trpio nasilje, nažalost, postaje nasilnik. Nasilje rađa novo nasilje. Treba uvažavati i poštivati različitosti, a probleme rješavati nenasilnim metodama – razgovorom, dogovorom, zajedničkim aktivnostima.

Koje udruge pomažu djeci i mladima ako su izloženi vršnjačkom ili drugim oblicima nasilja?

Plavi telefon – <https://www.plavi-telefon.hr/>

„Linija pomoći i savjetovalište Otvorena vrata temeljni su programi Udruge Plavi telefon koji djeluju od samih početaka. Svi programi i projekti Udruge oduvijek su našim korisnicima na raspolaganju u potpunosti besplatno.“

Unicef Hrvatska – Podrška mentalnom zdravlju djece i mladih

<https://www.unicef.org/croatia/mentalnozdravljedjeceimladih>

U redu je trebati i tražiti podršku!

<https://www.youtube.com/watch?v=-Qox8YwkOKQ>

Što vas je u filmu nasmijalo? Navedite nekoliko primjera.

Tolerancija obiluje gegovima (smiješnim, neočekivanim obratima): plesne bravure brkatih kankan plesačica, sviranje na električnim gitarama, „pobožni“ redovnici...

Govore li likovi u filmu?

Likovi u filmu ne govore – mrmrljaju, ljute se, smiju, uzdišu, negoduju.

I bez govora likova radnja je razumljiva, a poruka filma jasna – osuda negativnosti suvremenoga svijeta: nasilja, nehumano-sti, ljudske gluposti.

Za filmske sveznalice

Kako su nacrtani likovi u filmu Tolerancija, je li njihov izgled smiješan, neobičan?

Likovi izgledaju kao karikature – velika glava u odnosu na tijelo, velik nos, tanke noge (karikaturalan crtež). Karikatura je crtež koji jednostavnim potezima ističe najuočljivije vanjske osobine osobe, pojačava ih i namjerno čini smiješnim – npr. istaknute obrve, brkovi, oči, uši.

Glavni likovi – četvorica brkatih i jedan čovječuljak – promjenom odjeće simboliziraju različite netolerantne skupine (djecu, glazbenike, zabavljače, plesačice, vojnike, redovnike) Tako autori sugeriraju da je netolerancija sveprisutna u svim područjima ljudskog života.

Likovi su jednostavnije nacrtani s manje detalja, u dvije dimenzije i pozadina je samo naznačena bojom, bez dubine.

Koja je uloga glazbe u filmu? Koje ste glazbene teme upamtili?

Glazba je sastavni dio radnje filma (prizorna glazba) i mijenja se kako se mijenja tijek radnje. Sastoji se od više manjih glazbenih tema (fragmenata) koji podcrtavaju ponašanje likova u pojedinim kadrovima.

Učenici su sigurno upamtili uvodnu temu (lajtmotiv) kad četvorica velikih počnu plesati, zatim općepoznatu glazbu koja prati ples kankan i rock glazbu Beatlesa. Slušanje glazbenih ulomaka bez slike ne bi imalo smisla, kao što ni radnja filma ne bi bila zanimljiva bez glazbe.

Vezana uz crtež glazba je neodvojiv dio filmske cjeline i uživanja u Toleranciji.

Autori Tolerancije, Z. Grgić i B. Ranitović, istaknuti su autori slavne Zagrebačke škole crtanog filma uz D. Vukotića, V. Mimicu, B. Kolara, B. Dovnikovića, N. Dragića, M. Blažekovića, P. Šaltera...

Jeste li znali da je teoretičar filma Georges Sadoul 1958. godine u Cannesu prvi uporabio naziv Zagrebačka škola crtanoga filma za filmove nastale u Studiju za crtani film Zagreb i koji tada počinju privlačiti pažnju svjetske javnosti i osvajati sve značajnije nagrade na filmskim festivalima.

Koliko je crteža potrebno nacrtati za 1 sekundu crtanoga filma?

U klasičnoj animaciji potrebne su 24 sličice za jednu sekundu filma, 1440 za jednu minutu i 12 – 14000 tisuća crteža za 10-minutni film.

Autori ZŠCF-a crtali su 16 – 18 sličica. To je reducirana animacija s manjim brojem crteža (4000 – 5000) zbog čega se likovi kreću skokovito i pokreti su brži.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Pogledajte igrano-dokumentarni film

Filmske družine ZAG *Mogu oprostiti*, 2015., 7.40 min

2. nagrada dječjeg žirija, 53. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva, Rijeka, 2015.

<https://udrugazag.hr/47-mogu-oprostiti-dokumentarno-igrani-film/>

U filmu su prikazane situacije vršnjačkog nasilja, ali i primjeri kako oprostiti i biti tolerantan.

Snimite film mobitelom i prikazite primjere vršnjačke tolerancije i suradnje. Montirajte u nekom od besplatnih programa/aplikacija (Filmora, Cup Cat, Movie maker).

Istražite što simbolizira i kada se obilježava Dan ružičastih majica.

Obilježite u svojoj školi Dan ružičastih majica izradom promotivnog razrednog ili školskog glazbenog videospota.

Savjet mladim filmašima

Prije snimanja napišite sinopsis (kratak sadržaj) budućega filma ili videospota.

Podijelite uloge, uvježbajte dijaloge!

Svakako ponovite snimanje onih kadrova kojima niste zadovoljni.

Pripazite i na čistoću i jasnoću tona.

Sretno u montaži i prezentaciji filma prijateljima na jednom od budućih satova Hrvatskoga jezika, na Satu razrednika ili filmskoj večeri!

Zid

animirani crtani film 1965.

Gospodin i divljak žele prijeći visoki zid, svaki na svoj način.

Produkcija: Zagreb film

Scenarij, crtež, animacija i režija: Ante Zaninović

Scenografija: Pavao Štalter

Glazba: Tomica Simović

Muzički voditelj: Tea Brunšmid

Ton: Mladen Prebil

Trik snimatelj: Teofil Bašagić

Fotografija iz filma Zid javno dostupnog, Zagreb film
<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/4547>
str. 115, 116, 117, 119

Festival dokumentarnog i kratkometražnog filma, 2. nagrada, Beograd, 1966.

Nagrada Emil Cohl, Locarno, 1966.

Počasna diploma, Bergamo, 1966.

Festival al Filmului Balcanic – 1. nagrada, Mamaia, 1966.

International Film Festival – specijalno priznanje, San Francisco, 1966.

Počasna diploma, Acapulco, 1966.

Godišnja nagrada grada Zagreba, 1967.

Korelacija s međupredmetnim temama

Tijekom analize animiranog filma *Zid* s učenicima se razgovara o promicanju ljudskih prava i pomaganju drugima (altruizam) kao i razvijanju empatije – sposobnosti osjetiti što drugi doživljavaju (tugu, ljutnju, nesreću). Međusobnim pomaganjem učimo jedni od drugih i postajemo bolji ljudi (**GOO**).

Učenike upućujemo na uvažavanje tuđih potreba i osjećaja, upravljanje emocijama i ponašanjem. Potičemo ih na rješavanje problemske situacije tako da obje strane prihvate rješenje. Učenici pokazuju razumijevanje za osjećaje i potrebe drugih, zalažu se za svoja i tuđa prava (**OSR**).

Učenici objašnjavaju različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja problema, opravdavaju svoj izbor i odabiru najučinkovitiju strategiju rješavanja problema samostalno ili uz pomoć prijatelja (**UKU**).

Učenici samostalno istražuju i proučavaju nove mogućnosti različitih poznatih programa i uređaja, obrazlažu svoj odabir i opisuju situacije u kojima im tehnologija može olakšati uspješno rješavanje zadatka (**IKT**).

Građanski odgoj i obrazovanje

A.3.3. Promiče ljudska prava.

Osobni i socijalni razvoj

B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

B.3.3. Razvija strategije rješavanja sukoba.

B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

B.3.1. Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

Učiti kako učiti

A.3.3. Učenik samostalno oblikuje svoje ideje i kreativno pristupa rješavanju problema.

A.3.4. Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

A.3.1. Učenik samostalno odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju.

A.3.2. Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

OŠ HJ C. 7. 3. / OŠ HJ C. 8. 3.

Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okruženju.

Unutarpredmetna korelacija

7. ili 8. r.

Kultura i mediji

Međupredmetna korelacija

Glazbena kultura

Likovna kultura

Svijet i ja

Sat razrednika

Izvannastavne aktivnosti (filmska, medijska družina, likovna grupa)

Odgojno-obrazovni ishodi

- prepoznati i izdvojiti medijske sadržaje koji promiču ljudske vrline – toleranciju, kolegijalnost, prijateljstvo
- promicati pozitivne vrijednosti (altruizam, empatiju) i međusobnu komunikaciju kroz aktualizaciju teme i poruke medijskih sadržaja
- uočiti obilježja animiranog crtanog filma (karikaturalan crtež, uloga gega, glazbe, zvuka, univerzalnost teme i poruke)

Interpretacija animiranog filma *Zid*

Međunarodni dan međusobnog pomaganja, 26. listopada

Međunarodni dan animacije, 28. listopada

Sinopsis

Film govori o dvojici muškaraca i zidu koji se pred njima ispriječio. Jedan ispred zida mirno sjedne, a drugi na razne načine pokušava savladati zid i svaki put doživi neuspjeh. Konačno, očajan, ali ne priznajući poraz, zalijeće se i glavom probija otvor u zidu, pobjeda je plaćena životom... Prvi se čovjek treba samo malo prignuti i proći kroz otvor. Put mu je slobodan – do sljedećeg zida.

Motivacija i najava filma

Kako postupate kad se nađete pred zidom, pred naizgled nerješivim problemom?

Tražite li pomoć ili sami rješavate problem?

Usmjereni razgovor u skladu s učeničkim odgovorima.

„Zid smatram preprekom koju moram prijeći kako bih ostvarila neki cilj, nekad mi je potrebna i pomoć prijatelja.“

Usmjereno gledanje

Pogledajte kako su problem prijelaza zida – svladavanje prepreke pokušavali riješiti likovi u filmu.

Projekcija

<https://www.youtube.com/watch?v=cHzN1h1Pf8U>

ili

<https://meduza.carnet.hr/index.php/media/watch/4547>

Objava učeničkih doživljaja

Učenici iznose svoj doživljaj filma i komentiraju postupke likova u određenim situacijama.

Interpretacija filma u korelaciji s međupredmetnim temama

Kako započinje film? Koji lik prvi upoznajemo? Opišite ga, što radi?

Uglađeni gospodin u odijelu sa štapom dolazi pred zid. Pogledom odmjeri velik i nepregledan zid. Gospodin sjedne na obližnji kamen.

Tko nakon gospodina dolazi pred zid, što radi? Opišite drugi lik.

Dolazi divljak koji ne zastaje pred zidom već se počinje penjati i pada sa zida, zaboli ga glava od udarca.

Divljak ne odustaje i pokušava prijeći zid na različite načine. Nabrojite još četiri njegova pokušaja koji su prikazani gegovima, smiješnim obratima u radnji.

Prvo kucka po zidu pa mu je cigla pala na glavu, postaje spavač mjesečar.

Zatim pokušava motkom preskočiti zid, odbija se i ranjen u zavojsima i na štakama šepa, otetura natrag.

U novom pokušaju kao planinar zabacuje užu na zid, penje se i sruši s lavinom, postaje snjegović.

U četvrtom se pokušaju ljutit vraća s topom, top eksplodira i ne naštetiti zidu, nego divljaku koji ispljune topovsku kuglu poput jabuke.

Kako se ponaša uglađeni gospodin dok divljak pokušava prijeći zid? Pomaže li mu?

Gospodin mu ne pomaže, začudno ga gleda i samo lagano kimne glavom. Budi ga budi licom kad ga uspava cigla, bježi pred lavinom. Gospodin je uglavnom pasivni promatrač.

Kojim emocijama divljak iskazuje nemoć jer ne može savladati prepreku – zid?

Divljak nakon nekoliko pokušaja očajno udara po zidu, naslanja se na zid, stenje, šmrca. Nemoćan je!

Što radi divljak u stanju ljutnje?

Divljak se zalijeće i glavom probija zid. Cigle padaju, prekrivaju ga, mrtav je.

A kako se u toj situaciji ponaša gospodin? Je li ga imalo zabrinula sudbina divljaka?

Gospodin šmrčne, uzdahne, podigne šešir, blago se nakloni („reda radi“), ne zanima ga divljakova sudbina. Prekorači ga i kreće dalje do novoga zida.

Što je gospodin učinio kad se našao pred novim zidom? Obrazložite.

Ponovno je sjeo na novi kamen jer zna da će doći novi divljak koji će mu ponovno prokrčiti put.

Kojim biste osobinama okarakterizirali gospodina, a kojima divljaka.

Učenici iznose svoja razmišljanja.

Gospodin – sebičan, iskorištava druge, uglađene vanjštine, a jako proračunat, misli samo na sebe i svoju korist, preko stradavanja drugih dolazi do ostvarenja svojih ciljeva.

Divljak – nagao, temperamentan, reagira brzo, impulzivan, uporan, ne bira sredstva kako bi ostvario svoj cilj unatoč vlastitom stradavanju.

Kako biste vi postupili da se nađete u sličnoj situaciji. Biste li se udružili i zajedničkim snagama pokušali riješiti problem?

Zajedničkim snagama problem se lakše rješava.

Učenici iznose primjere kako su zajednički riješili problem, pomogli jedni drugima.

„Zidovi ljude udaljavaju – mostovi ih spajaju.“

Ima li danas više onih koji se ponašaju poput divljaka ili poput gospodina?

Učenici iznose osobna iskustva kroz aktualizaciju poruke filma.

„Ne kaže se uzalud da se „dobro dobrim vraća“, počnite već danas svakodnevno činiti dobra djela jer nikad ne znate kada će i vama zatrebati pomoć.“

Jesu li u animiranom filmu Zid određeni mjesto i vrijeme radnje?

Neodređeni su i mjesto i vrijeme radnje.

Tim nas postupkom autori upućuju na svestremenost teme i probleme suvremenog čovjeka. Jedni krče puteve napretka, a drugi ne čine ništa. Sjede i čekaju da drugi za njih obave posao. Takvi ljudi misle samo na svoju korist.

Za filmske svezalice

Kakav je crtež, na što vas podsjeća?

Karikaturalan crtež, podsjeća na karikature – likovi imaju istaknute nosove, tanke udove, kratke noge, sitno tijelo.

U filmu nema govora, ali film ima bogatu zvučnu sliku. Koje ste zvukove i šumove uočili?

Kuckanje po zidu, zvonjava budilice, zvuk pada lavine, zviždanje, jodlanje, pucanje topa, jecanje, šmrncanje, mrmljanje.

Likove opisuju i dvije različite glazbene podloge. Prisjetite se kakva je glazba na kraju kad gospodin sjedne na kamen i slijedi odjava filma.

U podlozi je glazba s mrmljanjem koja najavljuje dolazak novoga divljaka koji će probiti zid. Gospodin mirno sjedi jer zna da se neće nimalo namučiti, divljak će sve učiniti umjesto njega.

Film vas je, sigurno, i nasmijao. Obiluje gegovima, smiješnim neočekivanim obratima koji nastaju nakon divljakovih napora da prijeđe preko zida. Navedite neke.

Pad cigle na glavu divljaka preobražava ga u spavača mjeseca u prugastoj pidžami s noćnom kapicom na glavi. Divljak planinar nakon pada lavine postaje snjegović s metlom u ruci. Kad pukne top, divljak iz usta ispljune topovsku kuglu poput jabuke.

Kojom je animacijskom tehnikom nastao ovaj film?

Animacijom crteža.

Kojoj poznatoj školi animacije pripada crtani film Zid?

Zagrebačkoj školi crtanog filma.

Stvaralačko-istraživački zadatci

Prikažite u obliku stripa glavne događaje iz animiranog filma Zid.

Strip možete napraviti i uz pomoć besplatnih mrežnih (web) alata – Pixton ili Make Beliefs Comix.

Ako želite, u stripu možete dodati riječi kojih u filmu nema.

Objavite izložbu stripova na mrežnoj stranici škole.

Budi promjena koju želiš vidjeti!

Uključite se u rad volonterskih klubova.

Često se uz pomaganje vezuje materijalna pomoć. Pomoć ne mora nužno biti materijalna – ponekad je dovoljno da saslušate osobu pored sebe i uputite joj riječi podrške. Sutra će možda i vama biti potrebna tuđa pomoć!

Pogledajte film **Dobra volja je najbolja!** FD ZAG koji je posvećen akcijama mladih volontera.

62. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, Varaždin, 2024.

https://www.youtube.com/watch?v=9LdmgoL__ig

Nikada ne sumnjajte – mala grupa istomišljenika može promijeniti svijet.

Uistinu, to je jedino što ga je ikada i mijenjalo!

O autorici

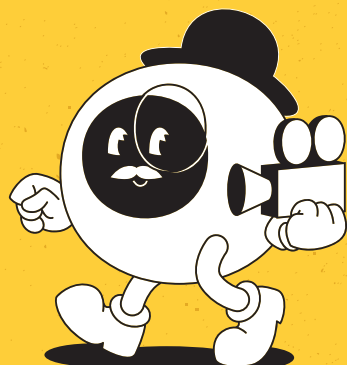
Melita Horvatek Forjan profesorica je hrvatskog jezika i književnosti, u zvanju izvrsne savjetnice, i suvoditeljica Filmske družine ZAG u OŠ Marije Jurić Zagorke u Zagrebu.

Dodatno se sustavno filmski obrazuje na Školama medijske kulture „Dr. Ante Peterlić“ od 1999. godine kao polaznica i predavačica na 1. stupnju, *Metodičkoj radionici, Dodatnoj nastavi, radionici Mediji u teoriji i praksi.*

Predavačica je na *Danima filmske pismenosti u kinu* u organizaciji HAVC-a, državnim skupovima medijske pismenosti i ŽSV-ima za voditelje izvannastavnih aktivnosti, učitelje Hrvatskoga jezika i školske knjižničare u organizaciji MZOM-a i AZOO-a.

Suatorica je i voditeljica mnogobrojnih filmskih edukativnih programa za osnovnoškolce i predškolce – *Filmska srijeda u knjižnici, Škola u kinu Tuškanac, Škola u kinu Sesvete, Škola stvaralaštva “Novigradsko proljeće”, Filmske radionice u Kraljevici, Dječje filmsko stvaralaštvo u funkciji javnog zdravstva i Hrvatske mreže zdravih gradova, Crtić u vrtić.*

Autorica je metodičkog priručnika *Od ideje do premijere kratkog filma* (HAVC) i suautorica priručnika *Od ideje do premijere* (Profil), *Snaga medija 6, 7, 8* (Školska knjiga).

Popis literature

Ajanović, Midhat. 2004. *Animacija i realizam*. Hrvatski filmski savez. Zagreb.

Ajanović, Midhat. 2019. *Filmska lutka*. Hrvatski filmski savez. Društvo hrvatskih filmskih redatelja. Zagreb.

Dovniković, Borivoj. 1996. *Škola crtanog filma*. Prosvjeta. Zagreb.

Filmska enciklopedija. 2019. – 2023. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb.

Đorđić, Ana. 2021. *Film u školi*. Hrvatski filmski savez. Zagreb.

Gilić, Nikica. 2007. *Filmske vrste i rodovi*. AGM. Zagreb.

Horvatek Forjan, Melita. 2023. *Od ideje do premijere kratkog filma*. Hrvatski audiovizualni centar. Zagreb.

Horvatek Forjan, Melita; Jakob, Nataša; Krunić, Josip. 2011. *Od ideje do premijere*. Profil. Zagreb.

Kallay, Jasmina. 2015. *Napiši scenarij*. Hrvatski filmski savez. Zagreb.

Kermek-Sredanović, Mira. 1994. *Djeca – film, priča, pjesma*. Školske novine. Zagreb.

Kragić, Bruno; Gilić, Nikica. 2003. *Filmski leksikon*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb.

Midžić, Enes. 2006. *Govor oko kamere: rječnik filmskog žargona, kolokvijalnih stručnih izraza stranoga podrijetla*. Hrvatski filmski savez. Zagreb.

Nichols, Bill. 2020. *Uvod u dokumentarni film*. Hrvatski filmski savez. Društvo hrvatskih filmskih redatelja. Zagreb.

Paulus, Irena. 2012. *Teorija filmske glazbe*. Hrvatski filmski savez. Zagreb.

Peterlić, Ante. 2000. *Osnove teorije filma*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.

Puhovski, Nenad. 2008. *Digitalni abecedarij audiovizualnih medija*. Hrvatski filmski savez. Zagreb.

Težak, Dubravka. 1990. *Dječji junak u romanu i filmu*. Školske novine. Zagreb.

Težak, Stjepko. 1979. *Literarne, novinarske, recitatorske i srodne družine: priručnik za nastavnike*. Školska knjiga. Zagreb.

Težak, Stjepko. 2002. *Metodika nastave filma na općeobrazovnoj razini*. Školska knjiga. Zagreb.

Turković, Hrvoje. 1994. *Teorija filma: prizor, montaža, tematizacija*. Meandar. Zagreb.

Vrabec, Miroslav. 1967. *Film i odgoj: osnove teorije filmskog odgoja*. Školska knjiga. Zagreb.